

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ
БАЊАЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ
О РАДУ РЕПУБЛИЧКЕ УПРАВЕ
ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ У 2013. ГОДИНИ

Бања Лука, март 2014. године

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ПОСЛОВНИ ПРОЦЕСИ	7
2.1. Кадровски ресурси	7
2.2. Информатизација и стандардизација пословних процеса	8
2.3. Међународна сарадња	8
2.4. Буџет Инспектората	9
3. ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА И ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКЦИЈА	12
3.1. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНУ	12
3.2. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА	16
3.3. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА.....	22
3.4. ШУМАРСКА ИНСПЕКЦИЈА	28
3.5. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА	33
3.6. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА	38
3.7. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА.....	45
3.8. САОБРАЋАЈНА ИНСПЕКЦИЈА	53
3.9. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА И ЕКОЛОШКА ИНСПЕКЦИЈА.....	56
3.10. ИНСПЕКЦИЈА РАДА.....	62
3.11. ЗДРАВСТВЕНА ИНСПЕКЦИЈА	67
3.12. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА.....	73
3.13. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА	79
4. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ	83

1. УВОД

У саставу Републичке управе за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат) дјелује 13 инспекција, у којима је запослено 239 инспектора (преко 30 инспекцијских звања), од тога, 13 Помоћника директора – Главних републичких инспектора, 6 начелника подручних одјељења и 3 координатора, који врше инспекцијски надзор над примјеном око 160 закона и 700 подзаконских аката.

У 2013. години инспекције Инспектората су у унутрашњем инспекцијском надзору извршиле укупно 26.045 инспекцијских контрола, што је за око 800 контрола мање у односу на претходну годину. Удио контрола са неправилностима у 2013. години (30,2%) на нивоу Инспектората је нешто већи, у односу на 2012. годину (29,9%).

Треба напоменути да је у 2013. години од укупног броја извршених контрола, 18% ванредних контрола, односно контрола на основу захтјева других органа и организација, правних и физичких лица, док је у 2012. години тај проценат износио 19%. Ванредне контроле захтјевају већу ангажованост инспектора и самим тим смањује могућност ефикаснијег планирања редовних контрола с циљем планског уређења појединих области инспекцијског надзора.

У 2013. години изречено је 6380 управних мјера (отклањање неправилности, одузимање робе, забрана обављања дјелатности, рушење објеката, уништавање и сл.), што је мање него у посматраном периоду 2012. године (6770), док је прекршајних мјера (прекршајних налога и захтјева за покретање прекршајног поступка) у 2013. години било 3675, а у 2012. години 3450.

Инспектори су субјекте контроле, код којих су констатоване теже неправилности, санкционисали путем прекршајних налога у укупном износу од 3.655.047 КМ.

У спољнотрговинском надзору инспекције Инспектората (тржишна, фитосанитарна, здравствена и инспекција за храну) су вршиле контроле робе по свима захтјевима увозника. У спољнотрговинском надзору је извршено укупно **120.150 прегледа**, а од тога броја у 0,12% случајева су констатоване одређене неправилности за које су инспектори, у циљу њиховог отклањања, предузели одговарајуће мјере.

Током 2013. године је, у односу на раније извјештајне периоде, повећан број инспекцијских контрола у спољнотрговинском надзору.

По основу наплаћених такса и накнада у спољнотрговинском промету у буџет Републике Српске у 2013. години је уплаћено **5.590.218 КМ**.

Извјештаји рада, односно извршење Плана рада у 2013. години, за сваки сектор (инспекцију), наведени су појединачно у поглављу 3 (три), у којем су исказани: унутрашњи инспекцијски надзор, спољнотрговински инспекцијски надзор, број уредних у односу на укупан број инспекцијских контрола, ефекти предузетих мјера, упоредна анализа, рад инспекција у јединицама локалне самоуправе, закључне напомене и др., а збирна квантитативна анализа извршених контрола и предузетих мјера у 2013. години исказана је у Табели 1.

**Квантитативна анализа извршених контрола и предузетих мјера
за период I – XII 2013. године на дан 23.01.2014. године**

Табела 1.

Р. бр.	Инспекције и инспекцијске области	Контроле							Управне мјере							Прекршајне мјере		
		Извршене			Неуредне				Отклањање неправилности	Одузимање	Забрана	Рушење/уклањање	Уништавање	Захтјев/иницијатива	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	Кривичне пријаве
		Извршење контроле	Контрола извршења	Укупно	Неуредна контрола	Неуредна контрола извршења рјешења	Укупно	% неуредности										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	21	25	28
I	Инспекција за храну	61,001	377	61,378	447	49	496	1	368		66		5		439	132	14	
A	Спољнотрговински надзор	60,419	24	60,443	101	1	102	0	53		48				101	2	2	
B	Унутрашњи надзор	582	353	935	346	48	394	42	315		18		5		338	130	12	
II	Тржишна инспекција	5,389	990	38,775	1,650	17	1,667	4	660	37	319				1,016	1,411	11	
A	Спољнотрговински надзор			32,396				0										
B	Унутрашњи надзор	5,389	990	6,379	1,650	17	1,667	26	660	37	319				1,016	1,411	11	
III	Пољопривредна инспекција	779	206	12,217	292	8	308	2	225	2	45		2		274	51		
A	Спољнотрговински надзор			11,042			8	0			8				8			
B	Унутрашњи надзор	779	206	1,175	292	8	300	25	225	2	37		2		266	51		
IV	Шумарска инспекција	1,400	325	1,725	536	15	551	32	255	172	49				476	384	4	12
V	Ветеринарска инспекција	787	275	1,062	296	9	305	29	272		3		1		276	69		
VI	Водна инспекција	552	280	832	247	41	288	34	227		15	2			244	46		
VII	Техничка инспекција	1,783	295	2,078	352	12	364	17	307		7				314	52	72	
VIII	Саобраћајна инспекција	945	324	1,269	428	20	448	35	188		96	13		9	306	369	13	
IX	Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	743	260	1,003	271	30	301	30	229		36	1			266	65		
X	Инспекција рада	4,286	1,874	6,160	2,000	72	2,072	33	1,727		20				1,747	800	71	1
XI	Здравствена инспекција	17,067	396	17,463	430	8	438	2	368		61				429	25		
A	Спољнотрговински надзор	16,266	3	16,269	37	1	38	0	4		33				37	2		
B	Унутрашњи надзор	801	393	1,194	393	7	400	33	364		28				392	23		
XII	Просвјетна инспекција	828	255	1,083	295	7	302	27	289						289	46	1	26
XIII	Инспекција за заштиту од пожара	763	387	1,150	485	14	499	43	409		41				450	42		
XVI	Укупно	96,323	6,244	146,195	7,729	302	8,039	5	5,524	211	758	16	8	9	6,526	3,492	186	39
A	Спољнотрговински надзор	76,685	27	120,150	138	2	148	0	57		89				146	4	2	
B	Унутрашњи надзор	19,638	6,217	26,045	7,591	300	7,891	30	5,467	211	669	16	8	9	6,380	3,488	184	39

До сада је у више наврата истицано да се у пракси показало, да би организовање инспекције само на једном нивоу, омогућило много ефикасније и ефективније организовање инспекцијског надзора, као и економичније коришћење расположивих финансијских и кадровских ресурса.

С обзиром да управни надзор над законитошћу аката врше ресорна министарства, Инспекторат само у одређеној мјери обавља управни надзор над радом инспектора јединица локалне самоуправе, али нема могућности да утиче на планирање њиховог рада, што често доводи до преклапања инспекцијских контрола републичких и инспектора јединица локалне самоуправе. У том смислу и став пословне заједнице, који је исказан у току јавне расправе у процесу доношења Закона о инспекцијама у Републици Српској, је да би било добро да се инспекције организују само на једном нивоу.

Предности оваквог начина организовања биле би вишеструке. Лакши начин управљања и праћења рада, избјегавања дуплирања прегледа код истог пословног субјекта у једном дану или кратком временском периоду и слично.

Опширније **Информације о раду и ефектима рада инспекција**, главни инспектори су доставили ресорним министарствима, а на основу којих је могуће вршити детаљније анализе активности и резултата рада у посматраном извјештајном периоду.

Извјештај о предузетим прекршајним мјерама и исходима судских поступака у периоду од 01.01.2013. године до 31.12.2013. године

У сљедећим табеларним приказима су дати подаци из Инспекцијског информационог система и Регистра новчаних казни. Извјештај о предузетим прекршајним мјерама дат је у Табели 2, а о исходима судских поступака у Табели 3.

Табела 2 – Предузете прекршајне мјере

Инспекција/област надзора	Прекршајни налог				Износ изречене казне				Прекршајна пријава			
	ПН - правно лице	ПН - одговорно лице	ПН - физичко лице	Укупно	Износ ПН - правно лице	Износ ПН - одговорно лице	Износ ПН - физичко лице	Укупно	ПП - правно лице	ПП - одговорно лице	ПП - физичко лице	Укупно
Тржишна инспекција	193	199	1,019	1,411	327,070	96,180	442,142	865,392	2	2	7	11
Пољопривредна инспекција	18	20	13	51	103,500	26,310	4,200	134,010				
Шумарска инспекција	82	83	219	384	315,770	53,040	74,160	442,970	1	1	2	4
Ветеринарска инспекција	9	9	51	69	64,000	17,100	62,165	143,265				
Водна инспекција	19	21	6	46	113,000	29,500	20,700	163,200				
Техничка инспекција	25	25	2	52	119,200	35,500	4,000	158,700	36	36		72
Саобраћајна инспекција	122	120	127	369	129,300	29,900	27,830	187,030	9	4		13
Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	33	29	3	65	119,940	23,940	3,649	147,529				
Инспекција рада	255	255	290	800	493,380	87,949	534,799	1,116,128	35	30	6	71
Здравствена инспекција	8	9	8	25	33,510	8,201	3,900	45,611				
Просвјетна инспекција	23	23		46	53,500	20,700		74,200	1			1
Инспекција за заштиту од пожара	17	17	8	42	27,020	7,452	3,950	38,422				
Инспекција за храну	19	19	94	132	45,010	10,910	82,670	138,590	2	2	10	14
ИНСПЕКТОРАТ	823	829	1,840	3,492	1,944,200	446,682	1,264,165	3,655,047	86	75	25	186

Табела 3 – Исходи судских поступака

Инспекција/област надзора	Судски поступак									
	Исход судског поступка					Износ изречене казне суда				
	Условно пресуда	Ослобађајућа пресуда	Обушављен поступак	Изречена новчана казна	Изречен укор	Укупно	Износ казне - правно лице	Износ казне - одговорно лице	Износ казне - физичко лице	Укупно
Тржишна инспекција	141	3	14	83		241	44,101	41,750	378,370	464,221
Пољопривредна инспекција	8			4		12	3,000	9,000		12,000
Шумарска инспекција	76	4	40	78	3	201	169,812	20,990	7,750	198,552
Ветеринарска инспекција	11		4	6		21		2,200	6,500	8,700
Водна инспекција	12		6	2		20		2,000	6	2,006
Техничка инспекција	25	1	10	13		49	67,000	23,500	500	91,000
Саобраћајна инспекција	30	1	25	27	1	84	21,400	4,250	4,400	30,050
Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	18		1	11		30	6,000	5,700	500	12,200
Инспекција рада	184	1	30	105	3	323	78,800	17,001	51,502	147,303
Здравствена инспекција	3			7		10	9,000	6,000		15,000
Просвјетна инспекција	6		1			7				
Инспекција за заштиту од пожара	6		2	2		10	500	150		650
Инспекција за храну	24			23		47	4,000	9,800	30,000	43,800
ИНСПЕКТОРАТ	544	10	133	361	7	1,055	403,613	142,341	479,528	1,025,482

У извјештајном периоду је издано **3492** прекршајна налога у вриједности од 3.655.047 КМ. Од наведеног броја, плаћено је **1003** прекршајних налога (29%), чија је вриједност **565.905 КМ**. Статус „прекорачен рок за плаћање“ има 568 прекршајних налога, чија је вриједност **599.788 КМ** (16,5%).

Од укупног броја прекршајних налога, за 693 је затражено судско одлучивање (20%), чија вриједност износи 1.263.689 КМ. У извјештајном периоду је окончан **1055** судски поступак по прекршајним налозима и захтјевима за покретање прекршајних поступака, од чега је највећи проценат изречених условних казни (52%), док је изречених новчаних казни око 34%, што у финансијском смислу чини износ од 1.025.482 КМ, а коју наплативост овај орган не може приказати јер не води евиденцију о наплативости новчаних казни које су изречене судским одлукама. Сходно одредбама Закона о прекршајима Републике Српске, судови прате извршење новчаних казни и других мјера изречених рјешењем о прекршају.

Преостали исходи судских поступака се односе на доношење ослобађајуће одлуке, обушављање поступка и изрицање укора.

У већини случајева за које је затражено судско одлучивање, окривљеним лицима су изрицане условне казне, и то повратницима у чињењу прекршаја, што свакако не доприноси постизању сврхе кажњавања, како специјалне, тако ни генералне превенције. Устаљена је пракса да се окривљеним лицима, која затраже судско одлучивање, након спроведеног усменог претреса, условљавају изречене новчане казне, а суд их обавезује само на сношење трошкова прекршајног поступка. Овакве одлуке се доносе без обзира што су окривљени и раније условно кажњавани (понекад и за истоврсан прекршај), а да се при том не врши опозивање раније изречених условних осуда, иако су нови прекршаји извршени у оквиру остављеног времена провјеравања. Наведене одлуке се често правдају чињеницом да су прописане новчане казне веома високе, што свакако треба узети у обзир приликом измјена и допуна прописа који садрже поглавља о казним одредбама, а све у сврху стварног постизања кажњавања, како циљева специјалне, тако и циљева генералне превенције.

2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ПОСЛОВНИ ПРОЦЕСИ

У унутрашњој организационој структури Инспектората Републике Српске функционишу сектори инспекција као основне организационе јединице. Инспекцијски надзор врши 13 инспекција у 6 подручних одјељења, и 3 административна одјељења у Управи Инспектората.

Инспектори за храну, фитосанитарни, здравствени и тржишни обављају спољнотрговински надзор на 14 граничних прелаза/царинских испостава у Републици Срској.

2.1. Кадровски ресурси

Инспекторат ће и у наредном периоду настојати да појача кадровску структуру. Мањак кадра нарочито је изражен у недовољном броју инспектора у техничкој, пољопривредној, просвјетној, саобраћајној, урбанистичко-грађевинској и еколошкој инспекцији и инспекцији рада.

Неопходно је споменути да:

У просвјетној инспекцији посебан проблем представља недостатак инспектора за културу и спорт.

У саобраћајној инспекцији два инспектора су отишла у пензију.

У свим подручним одјељењима неопходно је омогућити пријем фитосанитарних инспектора, из разлога што су сви фитосанитарни инспектори ангажовани на граничним прелазима.

У подручном одјељењу Требиње или подручном одјељењу Источно Сарајево неопходан је електроенергетски инспектор.

Неопходно је да се у што краћем року планира попуњавање мјеста еколошких инспектора у подручним одјељењима Приједор, Добој и Требиње гдје та функција не постоји.

Инспекција рада располаже са 33 инспектора на републичком нивоу и 3 инспектора на локалном нивоу, међутим то је недовољан број у односу на број регистрованих субјеката у Републици Срској.

Најзначајније обуке и семинари, којима су присуствовали инспектори/службеници Инспектората и остали учесници током 2013. године, биле су сљедеће:

- студијска посјета „Јачање ветеринарских лабораторија и ветеринарских инспекција“,
- студијска посјета „Спрјечавање криминала у шумама и шумских пожара“,
- учешће и THEMIS тренингу „Одрживом управљању шумама и еколошком криминалу“,
- обуке по пројекту „Закон о општој безбједности производа“,
- „Систем сертификације пошилики млијека и производа од млијека намијењених извозу у ЕУ“ и „Одобравање фарми и објеката за извоз млијека и производа од млијека намијењених извозу у ЕУ“
- семинари из области „Заштите права потрошача и интелектуалног власништва“,
- радионица „Методологија управљања ризиком код санитарних и фитосанитарних контрола при увозу роба“,
- радионица „Хитне мјере против штетних организама“.

2.2. Информатизација и стандардизација пословних процеса

Током претходних година Инспекторат је извршио у значајној мјери информатизацију и стандардизацију пословних процеса (путем Инспекцијског информационог система) у циљу бољег планирања и организовања ресурса, ефективнијег и ефикаснијег рада инспектора и осталих службеника, те праћења и анализе резултата њиховог рада. Постоји значајна потреба за коришћењем одређених података о субјектима и објектима инспекцијског надзора, који су у власништву других институција, а истовремено подаци о инспекцијским контролама су као „повратна информација“ интересантни за друге институције. Међусобна размјена података је од значаја за читав систем јавне управе у чему би требао постојати стратешки приступ, те радити на сређивању података и успостављању неопходних електронских регистара. Инспекторат је започео са активностима електронског повезивања са неколико институција Републике Српске (Министарство саобраћаја и веза, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Пореска управа).

У склопу повезивања одјељења за инспекцијске послове у градовима/општинама са Инспекторатом Републике Српске, ради употребе јединственог Инспекцијског информационог система Републике Српске и Регистра новчаних казни, у 2013. години обављено је електронско повезивање одјељења за инспекцијске послове општина: Рудо, Братунац, Шековићи, Угљевик, Нови Град и Рогатица. До сада је укупно повезано 36 Одјељења за инспекцијске послове, односно укупно 41 општина (у оквиру града Источно Сарајево налази се 6 општина).

Функционисање Центра за пријаве и притужбе Инспектората, веб странице и Регистра инспекцијских провјера свакако утиче на отвореност Инспектората и транспарентност у раду. У прошлој години, путем Центра за пријаве и притужбе запримљено је 2368 пријава које су у надлежности Инспектората.

У 2013. години Инспекторат Републике Српске је пласирао 525 изјава за медије, од чега су путем Српске новинске агенције (СРНА) пласирана 53 саопштења за јавност. Сви захтјеви за приступ информацијама упућени од стране медија обрађени су и реализовани у законски прописаним роковима. Инспекторату Републике Српске у 2013. години упућено је и 114 захтјева за приступ информацијама од стране других физичких и правних лица, који су рјешени у складу са Законом о слободи приступа информацијама Републике Српске.

2.3. Међународна сарадња

У области међународне сарадње најзначајније је истаћи да је Влада Републике Српске (Одлуком број: 04/1-012-2-2180/12 од 05.09.2012. године) **прихватила донацију** Шведске агенције за међународни развој (SIDA) и реализацију пројекта „Унапређење инвестиционог окружења и институционално јачање – ICIS“, чија вриједност намијењена Републици Српској износи 1.500.000 USD (од овога износа до 50.000 USD намијењено је Брчко дистрикту БиХ), што је 40% од 3.750.000 USD укупног износа за БиХ. Одлуком је предвиђено да Агенција за информационо друштво и Сектор за информационе технологије Генералног секретаријата Владе воде у Републици Српској прву компоненту пројекта тј. Информациони систем за интероперабилност, а Републичка управа за инспекцијске послове (која је уједно организовала Јединицу за имплементацију пројекта – PIU за обављање послова финансијског управљања и набавки у пројекту за Републику Српску) другу компоненту пројекта која предвиђа даље јачање капацитета Инспекцијског система Републике Српске. **Циљеви пројекта су:** смањење трошкова и ризика пословања путем унапређења инспекцијских служби, пословања предузећа и процеса затварања; унапређење система размјене информација и података међу институцијама у Републици Српској и БиХ, како би се ускладиле са релевантним процесима ЕУ;

омогућавање изградње капацитета у оквиру институција. Пројекат се финансира грант средствима Шведске агенције за међународни развој (SIDA), администратор гранта је Свјетска банка/Међународна банка за обнову и развој (WB IBRD), а предвиђено вријеме трајања пројекта је 3 године.

Представници Инспектората Републике Српске у 2013. години, учествовали су у сљедећим стручним обукама/студијским путовањима:

- Представник републичке тржишне инспекције присуствовао је тренингу „HoT 4“ у склопу програма Регионалне „IPA QI“ за земље Западног Балкана. Тренинг се односио на сигурност и економичност малих кућанских апарата, а исти је одржан у периоду 12. – 14. фебруара 2013. године у Офенбаху (Њемачка);

- Представник републичке тржишне инспекције присуствовао је „Радионици о криминалу у области права интелектуалне својине“, која је одржана у Скопљу (Македонија) 30. и 31. маја 2013. године. Радионица је одржана у организацији Европске комисије, Генералног директората за проширење, а у оквиру TAIEХ инструмената;

- Представник републичке тржишне инспекције присуствовао је TAIEХ радионици у Тирани (Албанија) на тему „Заштита ауторских и сродних права“, која је одржана 16. и 17. септембра 2013. године;

- У оквиру IPA Twinning 2009 пројекта: „Подршка Агенцији за надзор над тржиштем БиХ и систему надзора над тржиштем“ представници републичке тржишне инспекције учествовали су у студијским посјетама Латвији и Великој Британији, као и Мађарској на позив Мађарске Агенције за надзор над тржиштем и заштиту потрошача, а на основу потписаног споразума између наведене институције и Агенције за надзор над тржиштем БиХ;

- У оквиру „THEMIS мреже“ (Themis је неформална регионална мрежа државних органа који су одговорни за управљање и заштиту природних ресурса у Југоисточној Европи, као и за изразу, имплементацију и спровођење еколошких прописа у земљама кандидатима за чланство у ЕУ и потенцијалним кандидатима) представник републичке шумарске инспекције присуствовао је другом састанку Извршног одбора Themis мреже, који је одржан 14. фебруара 2013. године у Сентандреји (Мађарска), затим тренингу о одрживом управљању шумама, који је одржан од 27. до 30. маја 2013. године у Будви (Црна Гора), те субрегионалној студијској посјети о шумским пожарима и незаконитој сјечи Новој Вароши (Србија) 26. и 27. јуна 2013. године;

- Представник републичке инспекције рада присуствовао је вишедневној обуци на Академији за управу рада и инспекцију рада, која је одржана у периоду од 27.10. до 09.11.2013. године у Торину (Италија), у организацији Међународне организације рада (ILO).

2.4. Буџет Инспектората

По Одлуци о усвајању Ребаланса буџета Републике Српске за 2013. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 106/13), буџет Инспектората је остао на истом нивоу, али другачије структуре, као иницијални одобрени буџет Инспектората по Одлуци о усвајању Буџета Републике Српске за 2013. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 113/12) и је износио 9.927.000 КМ. Буџет је рализован у 100% износу, а преглед реализације буџета Инспектората за 2013. годину се даје у Табели 1.

Табела 1- Реализација буџета Инспектората за 2013. годину

Конто	Опис	Буџет по Ребалансу за 2013.	Буџет након реалокација 2013.	Реализација буџета 2013.	Индекс
1	2	3	4	5	6=5/4
4110	Расходи за лична примања	8.740.300	8.717.520	8.717.517	1.00
4111	Расходи за бруто плате	8.499.900	8.474.010	8.474.008	1.00
4112	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених	240.400	243.510	243.509	1.00
4120	Расходи по основу коришћења робе и услуга	1.116.600	1.172.870	1.172.785	1.00
4121	Расходи по основу закупа	160.000	159.960	159.960	1.00
4122	Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга	377.800	400.760	400.757	1.00
4123	Расходи за режиски материјал	80.600	85.790	85.788	1.00
4125	Расходи за текуће одржавање	120.400	105.740	105.735	1.00
4126	Расходи по основу путовања и смјештаја	221.000	245.070	245.069	1.00
4127	Расходи за стручне услуге	80.000	107.350	107.283	1.00
4129	Остали непоменути расходи	76.800	68.200	68.193	1.00
5100	Издаци за нефинансијску имовину	70.100	36.610	36.468	1.00
5113	Издаци за набавку постројења и опреме	14.300	14.300	14.217	0.99
5117	Издаци за нематеријалну мпроизведену имовину	11.900	4.310	4.306	1.00
5161	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбалаже и слично	43.900	18.000	17.945	1.00
УКУПНО		9.927.000	9.927.000	9.926.770	1.00

Поред присутног проблема са недостатком средстава на позицији Расходи по основу коришћења робе и услуга, све обавезе које се односе на 2013. годину су укалкулисане на терет буџета 2013. године, дакле, нема преноса обавеза у наредну годину. Проблем недостајућих средстава на позицији Расходи по основу коришћења робе и услуга, на која су упућивале анализе реализације буџета у току 2013. године, ријешен је овим мјерама:

- Примјеном Налога за примјену мјера штедње од 18.10.2013. године, чиме су се постигле уштеде на Расходима по основу коришћења робе и услуга најмање у износу 30.500 КМ,
- Реалокацијом са Издатака за нефинансијску имовину у износу 33.490 КМ и
- Реалокацијом са Расхода за бруто плате у износу 22.780 КМ.

Табела 2 - Упоредни показатељи извршења буџета за 2012. и 2013. годину

Опис	Извршење 2012.	Извршење 2013.	Индекс (2013/2012)
Просјечан број запослених	317	318	1.00
Расходи за лична примања	9.387.736	8.717.517	0.93
Расходи по основу коришћења роба и услуга	1.192.102	1.172.785	0.98
Издаци за нефинансијску имовину	6.425	36.468	5.68
Укупно	10.586.263	9.926.770	0.94

Просјечан број запослених у 2013. години готово је исти као у 2012. години. Реализација буџета у 2013. години мања је за 6% у односу на 2012. годину. Појединачно по главним групама конта реализација 2013. године била је:

- на Расходима за лична примања 7% мања у односу на 2012. годину,
- на Расходима по основу коришћења роба и услуга 2% мања у односу на 2012. годину и
- на Издацима за нефинансијску имовину реализација у 2013. години је 468% већа у односу на 2012. годину, уз напомену да се ради о износима без веће материјалне значајности.

До смањења реализације буџета у 2013. години у односу на 2012. годину дошло је углавном због смањења издатака на највећој буџетској позицији - Расходи за лична примања, а које је посљедица даљњег смањења коефицијената за обрачун плата од 10% које је у примјени од 01.01.2013. године, по Закону о измјенама и допуни Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 116/12). Ефекти наведеног смањења су ублажени повећањем најниже цијене рада са 100 КМ на 106 КМ од 01.07.2013. године, по Одлуци о утврђивању најниже цијене рада („Службени гласник Републике Српске“, број 60/13).

Закључне напомене

Од јула 2013. године стекли су се услови за покретање активности издавања Конференцијског тренинг центра у улици Вељка Млађеновића бб, Бања Лука. Наведеној активности је претходило упознавање Владе Републике Српске са Информацијом о издавању у закуп Конференцијског тренинг центра, те давање сагласности на Цјеновник изнајмљивања Конференцијског тренинг центра од стране Владе Републике Српске. Приливи од издавања Конференцијског тренинг центра реализују се у корист рачуна јавних прихода Републике Српске.

У 2013. години формирана је Јединица за инплементацију пројекта „Унапређење инвестиционог окружења и институционалног јачања“, а на основу Одлуке Владе Републике Српске о прихватању донаторских средстава Шведске развојне агенције (SIDA) по Пројекту унапређења инвестиционог окружења и институционалног јачања, број 04/1-012-2-2180/12 од 05.09.2012. године. Донаторска средства износе 1.500.000 USD и намијењена су унапређењу инвестиционе климе у Републици Српској, те унапређењу система инспекција.

3. ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА И ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКЦИЈА

3.1. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНУ

Инспекција за храну организована је на два нивоа: у оквиру Инспектората и у саставу јединица Локалне самоуправе. У републичкој инспекцији тренутно ради 19 инспектора, поред тога, у јединицама локалне самоуправе ради 50 општинских/градских инспектора за храну.

Спољнотрговински надзор

У спољнотрговинском надзору извршено је 60.419 контрола хране. Укупно је узето 4.017 узорка хране на лабораторијску провјеру здравствене исправности (6,7% увезених пошиљки), Од прегледаних пошиљки хране 101 пошиљка је била неисправна, од тога је 10 враћено пошиљаоцу, 38 уништено, а 53 су након додатног декларисања пуштене у промет.

Укупна количина хране стављена ван промета је 232.186 кг – око 232 тоне и 12.000 комада јаја, од тога је уништено је 181.364 кг - око 181 тоне и 12.000 комада јаја, а враћено пошиљаоцу 50.822 кг – око 51 тону .

Што се тиче врста неисправне хране, ради се о млијеку и млијечним производима, јајима, сировинама за производњу освјежавајућих пића, воћним соковима, енергетским пићима, додацима прехране, адитивима, месним производима, кондиторским производима, шећеру и зачинима.

Разлози неисправности су микробиолошка неисправност, хемијска неисправност и истекао рок употребе.

Укупна количина сточне хране стављена ван промета је 209.700 кг-око 210 тона, од чега је уништено 25.000 кг-25 тона, враћено пошиљаоцу 60.000 кг односно 60 тона, те након додатног декларисања стављено у промет 125.000 кг- 125 тона.

По основу контрола увоза у буџет Републике Српске уплаћена је накнада у износу од 3.640.480 КМ.

Унутрашњи надзор

У унутрашњем надзору извршено је укупно 935 контрола, од којих је 393 било неуредно, што чини 42% од укупног броја контрола. Разлог овако високог процента неуредности лежи у чињеници да је у области хране објављен велики број прописа које субјекти из различитих разлога нису испоштовали и да субјекти у општинама без локалног инспектора занемарују прописане обавезе.

Од укупног броја предузетих управних мјера око 93% се односе на отклањање различитих недостатака, а око 7% на забране промета, уништавање хране и забрана обављања дјелатности. Најчешћи разлози забране промета и уништавања хране су стављање у промет хране којој је истекао декларисани рок употребе или ненавођење рока употребе, непостојање декларације на једном од језика у службеној употреби (декларација на страном језику) и промјена сензорних својстава хране. У тим случајевима инспектори су забрањивали промет хране и налагали њено уништавање. Такође је утврђивано нередовно испитивање сировина и готових производа, те необављање редовних санитарних прегледа лица која рукују са храном и лоши хигијенско-санитарних услови у објектима који се баве производњом и прометом хране.

Издата су 132 прекршајна налога на износ од 138.590 КМ, те поднесено 14 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Републичка инспекција за храну је приликом контрола увозника хране провјеравала да ли се пошиљке хране из увоза од којих је узет узорак на лабораторијско испитивање стављају у промет прије добијања рјешења инспектора којим се одобрава стављање у промет истих на основу резултата испитивања, што није испоштовано у једном случају.

Републичка инспекција за храну вршила је узимање узорака хране и брисева радних површина у оквиру расположивог буџета Инспектората. Том приликом је узето 46 узорака хране и 12 брисева радних површина.

Републичка инспекција за храну вршила је узимање узорака хране у оквиру мониторинга који је организовала и финансирала Агенција за безбједност хране БиХ. Том приликом узето је 87 узорака хране ради утврђивања присуства контаминаната, 22 узорка хране ради утврђивања присуства ГМО и 153 узорка хране ради утврђивања присуства пестицида.

План рада републичке инспекције за храну у 2013. години остварен је са 89% а главни разлог неизвршења плана је престанак радног односа једне инспекторнице.

Табеларни приказ броја контрола по објектима с обзиром на дјелатност, републичка инспекција за храну

Врста објекта	Број контрола	Неуредане контроле	Процент неуредних	Забрана обављања дјелатности	Забрана промета хране	Забрана рада лицима	Отклањање недостатака	Прекршајни налог			Прекршајна пријава		
								Правно лице	Одговорно лице	Физичко лице	Правно лице	Одговорно лице	Физичко лице
Укупно	935	393	51,5 %	1	22		315	19	19	94	2	2	10
За производњу хране	338	191		1	3		147	5	5	60			9
У којима се врши промет хране	175	63			13		48	8	8	11	1	1	1
У којима се врши промет и обрада хране	273	119			3		109	2	2	23			
Узорковање хране на лабораторијску провјеру	118	11			2		5	3	3				
Повлачење хране са тржишта	1												
Који се баве снабдјевањем воде за пиће	15	7	40 %		1		6						
Увозници хране	15	2	13 %					1	1		1	1	

Рад инспекције за храну у саставу органа локалне управе

Инспекција за храну на општинском/градском нивоу, у области производње и промета хране, са 50 инспектора обавила је 6.396 контрола од којих је 1.994 односно 31% било неуредно. Предузето је укупно 2.538 управних мјера, од чега 923 различите забране и 1.615 мјера отклањања недостатака. Највећи број отклањања неправилности односио се на обављање санитарних прегледа запослених, додатну едукацију о хигијени хране, испитивање хране путем овлашћених лабораторија и отклањање санитарно-хигијенских недостатака.

Издата су 123 прекршајна налога на износ од 107.450 КМ, те поднесено 25 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Укупна количина хране коју је општинска/градска инспекција за храну на основу органолептичког прегледа ставила ван промета и наложила њено уништавање је 840 килограма и 2.150 л млијека.

Наступањем топлијег периода, као и сваке године, интензивирани су контроле објеката у којима постоји висок ризик од тровања храном већег броја људи, као што су објекти брзе хране, експрес ресторани, ресторани у студентским и ђачким домовима, посластичарнице, роштиљнице и сл.

Инспектори су доста времена провели утврђујући присуство неисправне хране на основу обавјештења која су пристизала са европског РАСФФ-а и из других извора.

У неколико случајева инспекција је успјешно обавила превентивни надзор у објектима у којима су боравиле и конзумирале храну посебно угледне личности из других земаља.

Табеларни приказ броја контрола по објектима с обзиром на дјелатност, градска/општинска инспекција за храну

Врста објекта	Број контрола	Неуредане контроле	Процент неуредних	Забрана рада објекта	Забрана промета хране	Забрана рада лицима	Отклањање недостатака	Прекршајни налог	Прекршајна пријава
Укупно	6396	1994	31%	10	224	688	1615	123	25
За производњу хране	564	239	42 %	4	9	118	152	16	
У којима се врши промет хране	2522	727	29 %	5	142	247	509	45	15
У којима се врши промет и обрада хране	2776	959	35 %	1	21	319	941	62	10
Објекти за снабдијевање водом	403	67	17 %		52	4	11		
Остало	131	2	1,5 %				2		

Напомене

Инспектори у свом раду често имају недоумице када су у питању материјални прописи који се односе на храну. Одређени број прописа постоји на нивоу Републике Српске и на нивоу БиХ. Нејасно је који пропис у том случају инспекција треба примјењивати, чак ни када на исти начин регулишу материју, а поготово ако су у колизији.

Постоји проблем аналитичких могућности домаћих лабораторија због чега узорке за одређена испитивања треба транспортовати у другу државу што јако успорава инспекцијски поступак и поскупљује испитивање.

Недостају водичи и смјернице о службеним контролама, хигијенском пакету, доброј произвођачкој и другим праксама, о слиједивости, обавјештавању и повлачењу неисправне хране са тржишта, о поступању у кризним ситуацијама, те вишегодишњи план контрола. Недостатак финансијских средстава за спровођење мониторинга, односно подмирење трошкова испитивања хране, је велики проблем у раду и републичке и локалне инспекције.

С обзиром на напријед наведено, неопходно је:

- давати смјернице инспекцијским органима на основу процјене и анализе ризика везаних за храну,
- припремити вишегодишњи план службених контрола хране,
- у буџету Републике и локалних заједница планирати много већа финансијска средства за подмирење трошкова мониторинга хране него до сада,
- сачинити План управљања у кризним ситуацијама повезаним са храном,
- успоставити инфраструктуру за брзу размјену података о неисправној храни,
- са Инспекторатом ФБиХ и ДБ склопити споразуме о међусобном обавјештавању и предузимању мјера код субјеката на својој територији,
- припремити потребне водиче и смјернице за субјекте који послују са храном и за инспекцију,
- обављати континуирану едукацију субјеката који послују са храном и инспекцијских органа.

Савјет министара на приједлог Агенције за безбједност хране БиХ, а у сарадњи са Канцеларијом за ветеринарство и надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта усвојио је Правилник о службеним контролама које се спроводе ради верификације поступања у складу

са одредбама прописа о храни и храни за животиње, те прописа о здрављу и добробити животиња („Службени гласник БиХ“, број 5/13) који у члану 4. прописује подјелу надлежности између појединих инспекција када је у питању примарна производња, производња и промет хране и хране за животиње. Правилником је прописана подјела надлежности појединих инспекције и приликом увоза хране и хране за животиње, тако да је сва храна животињског поријекла, храна која садржи састојке животињског поријекла и храна за животиње без обзира на поријекло дата искључиво у надлежност Граничној ветеринарској инспекцији, која је у саставу Канцеларије за ветеринарство БиХ. На тај начин извршен је директан пренос надлежности са нивоа Републике Српске на ниво БиХ. До сада је инспекцијски преглед наведене хране и хране за животиње приликом увоза у БиХ, у мјестима царинења на територији Републике Српске вршила инспекција за храну Инспектората Републике Српске.

У колико би одредбе напријед наведеног Правилника биле примјењене у спољнотрговинском надзору буџет Републике Српске би био оштећен за значајна финансијска средства.

У Нацрту закона о храни БиХ, који је достављен на мишљење Републичкој управи за инспекцијске послове Републике Српске, нису прописане мјере које инспектор може предузети приликом контроле, нити су прописане процедуре које се требају провести приликом инспекцијског надзора над храном која се увози. У прелазним и завршним одредбама поменутог нацрта закона прописано је да ступањем на снагу Закона о храни БиХ престају да се примјењују одредбе Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе („Службени лист СФРЈ“, број 53/91) у којем постоје процедуре приликом увоза хране, а примјењује га инспекција за храну у Републици Српској, санитарна инспекција у Федерацији БиХ као и санитарна инспекција БД. Ако би се наведени Закон усвојио у оваквом облику дошло би до блокаде рада инспекције за храну у спољнотрговинском промету путем закона, што би за последицу практично имало блокаду увоза хране у БиХ.

Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске дала је коментаре на Нацрт закона о храни у којем захтјева да се отклоне недостаци уочени у Закону. Сматрамо да је поребно активније учешће прадставника Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у интересорној радној групи, која је формирана приликом израде поменутог Закона, како би се избјегли могући проблеми приликом увоза хране у БиХ.

3.2. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА

У спољнотрговинском промету приоритет тржишне инспекције је био спречавање увоза производа неусаглашених са одговарајућим стандардима квалитета.

У унутрашњем промету приоритети су били сузбијање нелегалног рада, повећање нивоа заштите потрошача, промет безбједних производа и већи ниво заштите права носиоца права интелектуалне својине.

У 2013. години у тржишној инспекцији су радила 52 инспектора. У спољнотрговинском надзору контролу су вршили инспектори за храну са овлаштењем, осим на три радна мјеста гдје су ангажовани тржишни инспектори. Три инспектора из Одјељења Бања Лука због болести нису радила дужи период (више од 15 мјесеци), а један инспектор из Одјељења Добој четири мјесеца је био ангажован у локалној заједници на руководећим пословима. Због наведеног, планирани број контрола у унутрашњем надзору остварен је са 92,2%. Поред инспекцијских контрола инспектори су дио времена провели на давању коментара на достављене нацрте-приједлоге прописа, учествовали на стручној обуци и састанцима, присуствовали судским расправама, примали странке. Са институцијама које су укључене у рјешавање питања на којима ради и тржишна инспекција одржава се коректна сарадња.

На локалном нивоу послове градских/општинских тржишних инспектора обављало је 77 инспектора у 48 градова/општина. (Укупан број инспектора који има сагласност је 86).

Спољнотрговински инспекцијски надзор

У спољнотрговинском надзору је извршено 32.396 контрола од чега се 27.572 односи на контроле квалитета непрехрамбених производа, а 4.824 на контроле моторних горива. Број узетих узорака моторних горива је 35, а узорковање моторних горива је извршено према прописаном Програму утврђивања усклађености квалитета течних нафтних горива, од стране Министарства индустрије, енергетике и рударства у Влади Републике Српске. Анализом квалитета моторних горива у овлашћеним лабораторијама утврђано је исправност свих пошиљки. Потребно је нагласити да се код непрехрамбених, техничких производа у правилу врши административна и визуелна контрола (преглед документа и органолептички преглед пошиљке), јер не постоје акредитоване/овлаштене лабораторије за анализу поменутих производа.

По основу контрола увоза непрехрамбених производа и течних нафтних горива, у буџет Републике Српске уплаћено је 647.920 КМ.

Унутрашњи инспекцијски надзор

Контроле су рађене на цијелом простору Републике Српске, у разним објектима и у разним областима надзора, јер имамо већи број инспектора у свим регионалним центрима (Бања Лука, Приједор, Добој, Бијељина, Источно Сарајево и Требиње). Из истог разлога поред планираних организовали смо ванредне контрола по захтјеву органа и представкама грађана. Просјечан број контрола по инспектору мјесечно износи 12.

Контроле су повремено рађене са другим инспекцијама, углавном са инспекцијом рада, здравственом, шумарском, пољопривредном, и водном инспекцијом. Због потребе утврђивања одређених чињеница у поподневним часовима, нарочито у угоститељским објектима, инспектори су повремено радили другу смјену и у дане викенда.

Показатељи о раду тржишне инспекције

Ред. бр.	Области надзора	Укуп. број контрола	Са неправилностима		Управне мјере				Прекрш. мјере
			Број	%	ОН	ОР	Забрана	Укуп.	
1	Трговина	4.313	1.068	24.7	360	34	238	632	969
2	Угоститељство и туризам	1.776	531	29.9	261	3	70	334	416
3	Услугне дјелатности	131	23	17.6	5		7	12	22
4	Заштита интелект. својине	89	36	40.4	26		4	30	10
5	Остало	70	9	12.9	8			8	5
6	Укупно	6.379	1.667	26.1	660	37	319	1.016	1.422

ОН – отклањање неправилности

ОР – одузимање робе

Забрана – забрана обављања дјелатности, забрана употребе мјерила, забрана промета робе до откл.недос.

Од укупног броја контрола (6.379) неуредних је било 1.667 (26.1 %). Инспектори су предузели 1.016 управних и 1.422 прекршајне мјере.

Од 1.016 предузетих управних мјера било је 660 отклањања неправилности, 37 одузимања робе намијењене промету и пружању услуга без документације о поријеклу и 319 забрана обављања дјелатности, забрана промета робе која није била декларисана у складу са прописима, није посједовала гарантне листове, техничка упутства, због истеклог рока трајања и забрану употребе мјерила јер иста нису верификована од стране надлежне институције.

Изречене су 1.422 прекршајне мјере од чега 1.411 прекршајних налога на износ од 865.392 КМ и поднијето 11 прекршајних пријава надлежним судовима.

Број уредних контрола у односу на број извршених контрола се у правилу сваке године повећава, што значи да постоји тренд раста уредних контрола. То показује и релативни индекс удјела уредних у укупном броју контрола чија је вриједност у 2009. години у односу на 2008. годину 1,06%, у 2010. години у односу на 2009. годину релативни индекс је 1,04 % а у 2011. години у односу на 2010. годину релативни индекс је 1,02 %. У 2012. години у односу на 2011. годину дошло је до благог пада уредних контрола, релативни индекс је 0,92 %. У 2013. години у односу на 2012. годину дошло је до раста уредних контрола, релативни индекс је 1,02%. По областима надзора констатовано је да постоји тренд раста уредних контрола у области трговине, услуга, угоститељства и туризма, а благи тренд пада у области интелектуалне својине.

Област трговине

Приоритети рада у овој области били су провјера одобрења за рад, минимално-техничких услова, са акцентом на одобрења која издаје Министарство трговине и туризма (субјектима који врше промет нафтних деривата на велико и мало, дуванских прерађевина на велико, шпедитерску дјелатност и тржница), поријекло робе, пословне књиге и евиденције, цијене, декларисаност робе, издавање рачуна, распродаје, мјерне јединице и мјерила, усклађивање дјелатности са Уредбом о класификацији дјелатности итд.

У овој области у 2013. години извршено је 4.313 контрола (од чега су 283 ванредне). У тим контролама инспектори су утврдили разне неправилности и предузели 1.068 управних мјера, од чега је:

у 360 случајева наређено отклањање неправилности,

у 34 случаја одузета је роба у вриједности 21.980,80 КМ,

у 238 случајева су наређене разне забране, забране обављања дјелатности због непосједовања одобрења за рад, забрану употребе мјерила јер иста нису верификована од стране надлежне институције и ван промета је стављено робе у вриједности 704.058,30 КМ до отклањања недостатака на истој (због непотпуних декларације, непосједовање гарантних листова, техничких упутстава),

Инспектори су издали 964 прекршајна налога у вриједности од 607.785 КМ и поднијели 5 прекршајних пријава надлежним судовима.

Најчешће констатовани прекршаји су: цијене у 355 случајева, пословне књиге и евиденција у 226 случајева, издавање рачуна у 250 случајева, декларације у 102 случаја и мјерне јединице и мјерила у 117 случајева.

Тржишна инспекција Републике Српске континуирано врши контролу примјене Уредбе о ограничењу маржи у промету робе. У правилу, послодавци се придржавају прописаних маржи.

У овој области субјекти углавном имају одобрења за рад, испуњавају минимално-техничке услове за обављање трговине (велико/мало) или трговинских услуга. Посједују трговачке књиге и евиденције, посједују фискалне касе. Присутан је проблем приликом давања попушта на робу/услугу, а који је дефинисан прописима који уређују трговинску дјелатност јер на фискалном рачуну нема техничке могућности да се исказе попуст. У тим случајевима, у правилу, субјекти изврше нивелацију што им усложњава процес рада, а купац на рачуну нема могућност да види да му је одобрен попуст. Овај проблем треба имати у виду да се ријеша приликом измјене Закона о фискалним касама.

Област угоститељства и туризма

Приоритети у контролама у овој области били су провјера одобрења за рад, категоризацију угоститељских објеката (а што је био и посебан захтјев Министарства трговине и туризма) минимално-технички услови, поријекло робе намијењене пружању услуга, пословне књиге и евиденције, цијене и цјеновници, издавање рачуна корисницима услуга – гостима, мјерне јединице и мјерила у објектима у којима се припрема храна итд.

У овој области у 2013. години извршено је 1.776 контрола, од чега су 145 биле ванредне контроле. У 531 контроли (30%) инспектори су утврдили разне неправилности и предузели 334 управне мјере од чега је:

- у 261 случају наређено отклањање неправилности,
- у 70 случајева изречене су разне мјере забране, од којих је најчешћа забрана употребе неверификованих мјерила.

У 3 случаја одузета је роба намијењена услуживању а без документације о поријеклу и без евиденције у пословној документацији, у вриједности 3.084,70 КМ.

Инспектори су изrekli 416 прекршајних мјера (415 прекршајних налога у вриједности од 211.218 КМ и упутили један захтјев за покретање прекршајног поступка код надлежног суда). Објекти у којима су најчешће кршени прописи су: бифеи, кафићи и кафане.

Најчешће констатовани прекршаји су: пословне књиге и евиденције у 235 случајева, издавање рачуна у 265 случајева, небаждарене мјерне јединице и мјерила у 54 случаја и цијене у 36 случајева.

Тржишна инспекција Републике Српске је у новембру и децембру 2013. године организовала заједничке акције са Министарством унутрашњих послова Републике Српске, Комуналном полицијом и Агенцијом за безбједност саобраћаја у циљу сузбијања алкохолисања малољетних лица. У дијелу својих надлежности инспекција је интензивирала контроле у угоститељским објектима, у домену спровођења Уредбе о забрани продаје, употребе и услуживања алкохолних пића лицима млађим од 18 година.

Туристичка дјелатност-путничке агенције

Приоритети у овој области били су контрола одобрења за рад и контрола Лиценци код организатора туристичког путовања, издатих од стране Министарства трговине и туризма. Контролисани су прописани услови, просторије, кадрови, осигурање јемства које може бити у облику банкарске гаранције, гарантног полога, односно полисе осигурања, програми путовања и склапање уговора склопљених са корисницима услуга.

Извршено је 99 контрола пружања услуга у туризму, од чега је 24 било неуредних. Предузете су 24 управне и 16 прекршајне мјере.

Област услужних дјелатности

Приоритет рада у овој области био је спречавање нелегалног обављања дјелатности, издавање рачуна корисницима услуга и истицање назива фирме и радног времена. У овој области извршена је 131 контрола од чега су 23 неуредне (18 %). Наређено је 12 управних мјера од чега је:

у 5 случајева наређено отклањање неправилности,

у 7 случајева израчунане су мјере забране обављања дјелатности

Издато је 20 прекршајних налога у вриједности од 24.620 КМ. Поднијете су и 2 прекршајне пријаве надлежним судовима.

Контролисани су субјекти који врше занатску дјелатност (аутопраоне, ауто-механичари, ауто-лакирери, фризери, столари и др.). Иако планом одређено као главни приоритет, на спречавању нелегалног рада није постигнут жељени ефекат због проблема уласка инспектора у приватне објекте и доказивању прекршаја. Због бољег познавања терена, субјеката и објеката ову област је више контролисала градска/општинска инспекција.

Област заштите потрошача

Приоритет у овој области био је већи ниво заштите права потрошача. Основна права потрошача дефинисана су Законом о заштити потрошача у Републици Српској и другим прописима који се односе на област трговине, угоститељства, туризма, пружања услуга и др.

Тржишна инспекција Републике Српске свакодневно у редовним контролама вршила је надзор над примјеном поменутих закона и контролисала да ли се привредни субјекти придржавају одредби ових прописа, као што су: издавање рачуна, обавеза истицање продајних цијена, декларисање производа, посједовање гаранције и техничког упутства, оглашавање производа и услуга и друго.

У 2013. години републичка тржишна инспекција је извршила 6.379 контрола. Инспектори у овим контролама дјелују превентивно и предузимају мјере у циљу отклањања недостатака, те на тај начин спрјечавају да дође до повреде права потрошача.

У протеклој години републичка тржишна инспекција је по различитим пријавама потрошача извршила 521 ванредну инспекцијску контролу, гдје су у 200 случајева утврдили неправилности и предузели 135 управних и 193 прекршајне мјере.

Битно је истаћи да је потребно едуковати потрошаче како би знали како да заштите своја права, али и како би се упознали са обавезама које они морају поштовати. Законом о заштити потрошача дефинисана су бројна питања која им омогућавају да остваре своја права, али је често непознавање закона основни разлог зашто потрошачи остају ускраћени за своје право. Едукован потрошач је најбоље заштићен потрошач.

Безбједност производа

Републичка тржишна инспекција Републике Српске је провела пројекте надзора према: Закону о општој безбједности производа: дјечије оградице за игру, дјечије столице за храњење, комоде за пресвлачење дјеце и упалаче. Према Наредби о безбједности машина: ручне електричне бушилице, убудне електричне пиле, моторне косе (тримери) и електричне маказе за живицу. На основу Наредбе о нисконапонској опреми: блендере за храну, фенове за косу, свјетиљке опште намјене, продужне каблове, DVD и Blu-ray плејере који се повезују на телевизор и ручне миксере за храну. Према Наредби о личној заштитној опреми: плутајућа помагала за учење пливања, сунчане наочале и заштитне кациге за бициклисте и за кориснике дасака за ролање и котуралке. Према Наредба о опреми под притиском посуђе за кухање под притиском. Број контрола је 101, број контролисаних модела производа је 99, број испитаних узорака је 49 и број неодговарајућих типова производа (укључује административну, визуелну и лабораторијску провјеру) је 52. У 4 случаја наређено је отклањање неправилности, број повучених производа с тржишта је 2.342 ком, извршено је усклађивање 1.691 ком и уништено 600 ком производа. Циљ пројеката је био утврдити да ли се на тржишту БиХ налазе неусклађени непрехрамбени потрошачки производи. У складу са наведеним прописима није

допуштено производити, стављати на тржиште, увозити или извозити опасне и неусклађене производе.

Интелектуална својина

У 2013. години републичка тржишна инспекција је извршила 89 контрола из области заштите интелектуалне својине, од чега је 77 редовних контрола и 12 ванредних контрола на основу представки физичких и правних лица.

У 33 контроле утврђене су неправилности и субјектима је издато 26 рјешења за отклањање неправилности, у четири случаја изречене су мјере забране. Због почињених прекршаја издато је седам прекршајних налога у износу од 17.100 КМ и поднесене су три прекршајне пријаве.

Утврђене неправилности односиле су се на нелегално посједовање компјутерског програма у комерцијалне сврхе, нелегално кориштење ауторског дјела, злоупотреба жига и колективно остваривање ауторских и сродних права.

Такође, Тржишна инспекција Републике Српске је у посматраном периоду као један од надлежних органа, учествовала у оперативној акцији Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Дирекције за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, која је проведена у циљу откривања и одузимања кривотворене робе на простору Републике Српске.

Контроле су вршене у објектима као што су: продавнице, тржни центри, складишта, фотокопирнице и пијаце из области надзора интелектуалне својине и то: носачи звука и слике, робни жиг и заштита ауторских права, те са аспекта нелегалне трговине гдје су контролисане: продавнице аутодијелова, подруми пића и кинеске продавнице. Због злоупотребе жига и непосједовања доказа о поријеклу, одузето је око 2.500 комада одјеће, преко 1.140 комада обуће и преко 400 комада носача звука и слике.

Рад тржишних инспекција у јединицама локалне самоуправе

Упоредни приказ показатеља о раду републичких и градских/општинских инспектора

Ред. бр.	Области надзора	Укупан број контрола		Неуредне контрола				Управне мјере				Прекршајне мјере	
		рти	оти	рти	%	оти	%	рти	%	оти	%	рти	оти
1	Трговина	4.313	6.794	1.068	24.7	1.479	21.8	632	59.2	1.281	86.6	969	942
2	Угостит. и туризам	1.776	3.679	531	29.9	849	23.1	334	62.9	626	73.7	416	486
3	Услугне дјелатности	131	1.567	23	17.6	198	12.6	12	52.2	178	89.9	22	92
4	Заштитаинтел.својине	89		36	40.4			30	83.3			10	
5	Остало	70	53	9	12.9	4	7.5	8	88.9	2	50.0	5	4
6	Укупно	6.379	12.097	1.667	26.1	2.531	20.9	1.016	60.9	2.088	82.5	1.422	1.525

РТИ – републичка тржишна инспекција

ОТИ – градска/општинска тржишна инспекција

Упоредни приказ ефеката предузетих мјера републичке и градске/општинске инспекције

Ред. бр.	Карактеристични подаци	РТИ 2011	РТИ 2012	ОТИ 2012	РТИ 2013	ОТИ 2013
1.1.	Одузета роба (КМ)	29.908	60.726	83.408	25.066	89.697
1.2.	Роба стављена ван промета (КМ)	1.407.075	1.023.413	152.131	704.058	133.279
2.2.	Прекршајне мјере					
2.2.1.	Издати прекршајни налози (ком)	1.845	1.427	1.206	1.411	1.421
2.2.2.	Издати прекршајни налози (КМ)	1.399.390	955.746	681.360	865.392	819.671
2.2.3.	Прекршајне/кривичне пријаве	22	12	93	11	104

Апсолутни број укупно извршених контрола градске/општинске тржишне инспекције у односу на републичку инспекцију је већи, а посматрани број контрола по инспектору је како слиједи - РТИ: $6.379/48 = 132.90/11=12$ контрола. ОТИ: $12.097/77= 157.10/11=14$ контрола.

У извршеним контролама РТИ је утврђен већи проценат неуредних контрола у односу на укупан број контрола ОТИ (РТИ 26,1 %. а ОТИ је 20,9 %). ОТИ су одузели више робе од РТИ јер исти по позиву припадника МУП-а контролишу промет робе у транспорту. У тим контролама најчешће су вршили одузимање спорне робе. У неуредним контролама републички инспектори били су ригорознији у санкционисању почињених прекршаја. вриједност изречених казни РТИ је већа у односу на изречене казне ОТИ за 105,6 %. Просјечна вриједност издатих прекршајних налога РТИ је 613 КМ а ОТИ 577 КМ.

Закључне напомене

Када је ријеч о контроли квалитета робе од стране Републичке тржишне инспекције у спољнотрговинском промету у дијелу квалитета непрехрамбених производа, треба имати у виду сљедеће:

- Да је Влада Републике Српске, на 41. сједници, разматрала информацију о контроли непрехрамбених производа у спољнотрговинском промету од стране републичких тржишних инспектора и исту прихватила. Након тога на састанку делегација влада ентитета и Брчко Дистрика закључено је да је потребно у року од 30 дана, на приједлог ресорних министарстава, усагласити листе производа за које се врши контрола квалитета производа при увозу и извозу, усагласити висину накнаде за извршене контроле квалитета производа, те начин и поступак обављања контроле квалитета производа. Формирана је радна група за усаглашавање прописа из области контроле квалитета одређених производа при увозу и извозу, од представника Министарстава и Инспектората и активности су у току.

Појава на коју указујемо дуги низ година јесте увоз робе (текстил, обућа, играчке и др.), са енормно ниским цијенама претежно из Кине и Турске.

- У унутрашњем инспекцијском надзору:

Посебан проблем код лож-уља (екстра лако и лако специјално) постоји у вези са точењем и употребом истог у моторна возила и радне машине са мотором са унутрашњим сагоријевањем. Не треба образлагати колике су штете од кршења забране точења и употребе ЛУ у моторним возилима и радним машинама у виду нарушавања животне средине и избегавања плаћања акциза, а да при том не постоје ефикасни механизми контроле, прије свега због чињенице да је према Закону о акцизма БиХ и подзаконским актима Закона о трговини дозвољена продаја ЛУ из посебно утврђених резервоара. У Одлуци о квалитету течних нафтних горива и другим прописима нису прописана адекватна овлашћења и поступак инспектора за наведени прекршај. Потребно је у што краћем року ову област боље правно регулисати.

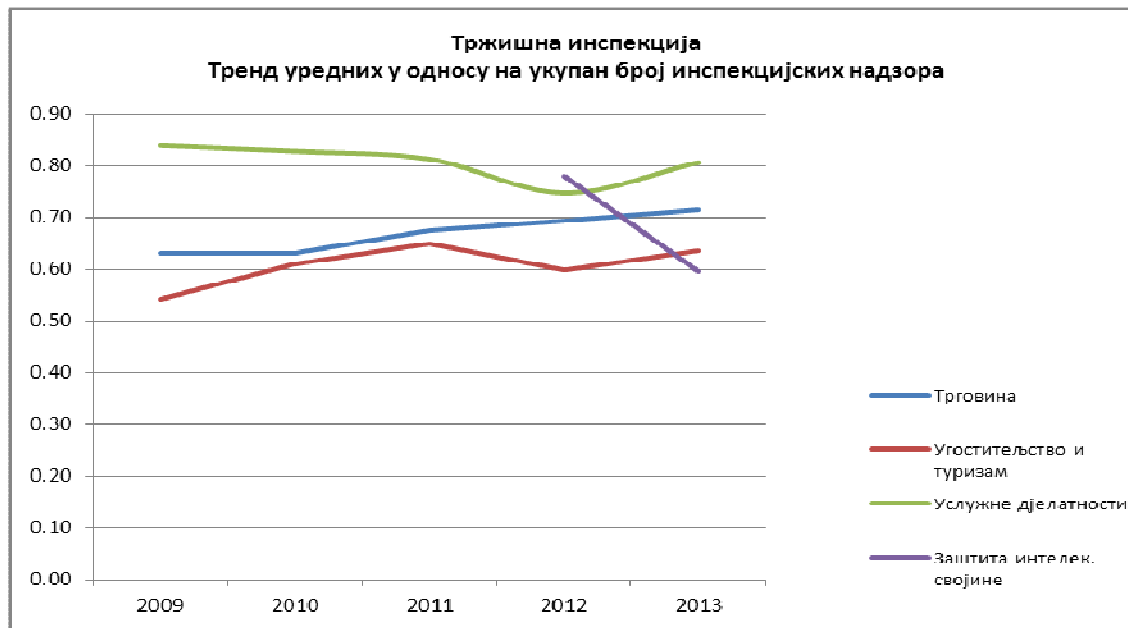
Питање продаје и употребе алкохолних пића и дуванских производа малољетним лицима, не може ријешити инспекција. Рјешавање овог проблема је дуг процес, гдје је потребно да се ангажују све надлежне институције, те системски и координирано дјелује у цијелој Републици Српској. Потребно је континуирано радити на развијању свијести младих људи о штетном утицају дуванских производа и алкохолних пића, а у том сегменту велики значај има утицај породице.

Због недостатка тијела за испитивање усаглашених индустријских (непрехрамбених) производа, са прописаним захтјевима (апарати за домаћинство, каблови, текстил, обућа) инспекција врши административне контроле безбједности производа. Додатни проблем представља и недостатак прописа, (дијелом су на снази прописи бивше СФРЈ).

У сету закона који уређују права интелектуалне својине нису најјасније дефинисане процедуре рада тржишне инспекције и овлашћења инспектора. Потребно је извршити измјене и допуне прописа који уређују права интелектуалне својине (БиХ ниво) или доношење закона о

посебним овлашћењима инспектора у случајевима кршења права интелектуалне својине (Ентитески ниво).

Недостатак адекватног Регистра привредних субјеката је значајан проблем. Исти би био од велике важности због анализе стања у области, планирања контрола по областима, објектима, субјектима, ефикаснијег кориштења радног времена, припрема за контролу итд.

3.3. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА

Сектор пољопривредне инспекције чине пољопривредни и фитосанитарни инспектори, који обављају инспекцијски надзор у области пољопривредне производње, промета пољопривредних и других производа и надзор из фитосанитарне области.

(1) У области пољопривредне производње и промета пољопривредних и других производа инспекцијски надзор тренутно врши 9 републичких пољопривредних инспектора и 33 општинска/градска пољопривредна инспектора.

(2) Надзор из фитосанитарне области врши 11 фитосанитарних инспектора Инспектората Републике Српске. Потребно је нагласити да су скоро сви фитосанитарни инспектори ангажовани на граничним прелазима. Без пријема нових фитосанитарних инспектора, нисмо у могућности одговорити многобројним захтјевима из фитосанитарне области у складу са Европском легислативом. Неопходно је омогућити пријем најмање 6 фитосанитарних инспектора, како бисмо имали фитосанитарне инспекторе по свим Одјелењима и на тај начин омогућили равномјеран фитосанитарни надзор на подручју Републике Српске.

Фитосанитарни надзор на граничним прелазима

При увозу, извозу и провозу биља, биљних производа и регулисаних објеката, ђубрива и оплемењивача земљишта и средстава за заштиту биља, односно фитофармацеутских средстава, надзор врше фитосанитарни инспектори на 6 граничних прелаза за друмски саобраћај, а по потреби и најави врше повремене прегледе на прелазима жељезничког, ријечног и ПТТ саобраћаја.

У фитосанитарном надзору на граничним прелазима у току 2013. године прегледано је укупно 11,042 пошилики које подлијежу обавезном фитосанитарном прегледу.

Преглед кретања броја фитосанитарних прегледа и остварених прихода од такси и накнада на граничним прелазима протеклих 5 година је приказан у сљедећој табели:

Р. бр.	Година	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1.	Број прегледа	40,747	41,134	34,056	9,268	11,042
2.	Наплаћене таксе и накнаде (КМ)	1,904,387	1,904,902	1,518,070	318,891	410,385

Значајно смањење броја фитосанитарних прегледа на граничним прелазима, као и значајно смањење прихода Буџета Републике Српске од наплаћених такса и накнада проузроковано је примјеном Правилника о мјерама за спречавње уношења и ширења штетних организама на биљу, биљним производима и регулисаним објектима (Службени гласник БиХ број: 59/11) и Правилника о листама штетних организама, листама биља, биљних производа и регулисаних објеката (Службени гласник БиХ , број 69/09).

Овдје треба нагласити да се значајно смањио обим роба које се прегледају при увозу док се и даље исти обим роба прегледа при извозу, јер земље у окружењу и даље захтијевају фитосанитарне сертификате за воће, поврће, резану грађу, меркантилну пшеницу, брашно и друго што ми не прегледамо при увозу.

У току 2013. године, фитосанитарни инспектори су прегледали 2,164 пошилики при извозу и 14 пошилики при реекспорту, те издали укупно 2,178 фитосанитарних сертификата и у спољнотрговинском промету наплатили накнаду и таксу у укупном износу од 410,385.00 КМ.

Од укупно 8,852 пошилике које су прегледане при увозу фитосанитарни инспектори су узорковали 362 пошилике што износи 4,09 %. Треба напоменути да пошилике које узоркује фитосанитарна инспекција остају на граничним прелазима све до момента добијања лабораторијске анализе. Лабораторијске анализе које се врше у циљу утврђивања присуства карантинских штетних организама представљају сложене лабораторијске поступке који често захтијевају дужи период испитивања (просјек два до три дана). Имајући у виду напријед наведено као и остварено узорковање претходних година можемо закључити да је у току 2013. године направљен значајан напредак у квалитети фитосанитарног надзора при увозу.

Од укупно извршених 11,042 фитосанитарних прегледа на граничним прелазима, 8 прегледа је било неуредно. Структура неуредних пошилики у току 2013. године приказана је у сљедећој табели:

Број пошилика	Врста пошилике	Земља поријекла	Количина	Инспекцијска мјера	Законски разлог за мјеру/Штетни организам
4	Меркантилни кромпир	Турска	92,2 тоне	Забрањен увоз пошилика враћена	Заражен карантински штетним организмом „ <i>Meloidogyne chitwoodi</i> “
1	Меркантилни кромпир	Италија	22 тоне	Забрањен увоз пошилика враћена	Заражен карантински штетним организмом „ <i>Globodera pallida</i> “
1	Сјеме пољ. биља (першун)	Италија	5000 ком (1 ком=5г)	Уништено у присуству инспектора	Квалитет није одговарао прописаном
1	Минерално ђубриво	Аустрија	25 тона	Забрањен увоз пошилика враћена	Квалитет није одговарао прописаном
1	Минерално ђубриво	Хрватска	25 тона	Забрањен увоз пошилика враћена	Квалитет није одговарао прописаном

У 4 пошилике меркантилног кромпира утврђено је присуство карантински штетног организма „*Meloidogyne chitwoodi*“ (колумбијска нематода корјенових гука), док је у једној

пошиљци меркантилног кромпира утврђено присуство „*Globodera pallida*“ (бијела кромпирова цистелика нематода). Фитосанитарни инспектори су забранили увоз наведеног меркантилног кромпира и пошиљке су враћене пошиљаоцима.

Дио пошиљке сјемена пољопривредног биља (сјеме першуна) пакованог у кесице по 5 грама у укупној количини од 5000 комада је уништен због тога што није одговарао прописаном квалитету.

Лабораторијским анализама минералног ђубрива НПК 7-20-30 произвођача „АДРИАТИЦА ДУНАВ“ А.Д., ВУКОВАР из Хрватске и УРЕА произвођача „ЛИНЗЕР“ из Аустрије утврђено је да наведена минерална ђубрива не одговарају прописаном квалитету. Фитосанитарни инспектори су забранили увоз и наредили поврат пошиљки и обе су враћене извозницима.

У протеклом периоду урађен је низ корака у циљу побољшања квалитета фитосанитарног надзора на граничним прелазима. Извршено је увезивање фитосанитарне инспекције на граничним прелазима у информациони систем инспектората, тако да се све контроле фитосанитарних инспектора евидентирају у базу података Инспектората (укључујући све податке о прегледаним пошиљкама). Урађени су електронски образци (записника, налога за лабораторијску анализу, привремених рјешења и др.) за узорковање на граничним прелазима, омогућено је униформно штампање фитосанитарних сертификата и њихово похрањивање у базу података Инспектората. На основу података у захтјеву за фитосанитарни преглед генеришу се записници, налози за лабораторијску анализу и рјешења инспектора, чиме се обезбиједила униформност у раду фитосанитарних инспектора на граничним прелазима.

Уведено је шифрирање узорака на граничним прелазима. Узорак, који се доставља на анализу прати шифра коју додјељује информациони систем, и тек по добијању резултата лабораторијске анализе, открива се идентитет пошиљке. Поред наведеног обезбијеђене су пломбе и клијешта за пломбирање узорака на граничним прелазима, тако да се сви узорци достављају прописно пломбирани.

Фитосанитарни инспектори су учествовали на обукама и радним састанцима који су организовани из области сјемена и садног материјала, заштите здравља биља и фитофармацеутских средстава.

Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору, републички пољопривредни инспектори су у току 2013. године извршили 1175 контрола, што је за 36,31 % више него у 2012. години када је извршено 862 контроле. Извршен је већи број контрола од планираног за 19,41 %. Један од најзначајних разлога за повећање броја контрола је пријем два пољопривредна инспектора који су послје обуке у току ове године почели са инспекцијским контролама.

Од укупног броја извршених контрола, 300 контрола је било неуредно тј. 25,53 % извршених контрола, док је у току 2012. године било 133 неуредне контроле тј. 15,43 %. Повећање броја неуредних контрола је резултат усмјеравања и повећавања инспекцијског надзора на оне области у којима постоји већа потреба за инспекцијским надзором.

Предузето је укупно 266 управних мјера (у 2012. години било 127), од чега је корективних 225 и репресивних 41. Издат је укупно 51 прекршајни налог у укупној вриједности од 134.010,00 КМ (у 2012. години било 17 прекршајних налога у укупној вриједности од 51.402,00 КМ).

Највећи број неуредних контрола је био у сљедећим областима: контрола сузбијања амброзије, промет сјемена и садног материјала, производња садног материјала, промјена намјене пољопривредног земљишта, промет дувана итд.

Специфични показатељи ефеката предузетих инспекцијских мјера републичке пољопривредне инспекције у току 2013. године приказани су у сљедећој табели:

Опис показатеља	Вриједност
Пољопривредна инспекција	
Сјеме искључено из промета (кг)	4,005.10
Садни материјал искључен из промета (ком)	2,040.00
Плаћено накнаде за промјену намјене по рјешењу инспектора (КМ)	356,509.00
Наређен поврат средстава подстицаја рјешењем инспектора (КМ)	85,458.00
Средства за заштиту биља искључена из промета(кг)	521.80
Износ изречених казни путем прекршајних налога (КМ)	
Износ изречених казни путем прекршајних налога - одговорно лице (КМ)	26,310.00
Износ изречених казни путем прекршајних налога - правно лице (КМ)	103,500.00
Износ изречених казни путем прекршајних налога - физичко лице (КМ)	4,200.00

Најзначајније активности пољопривредне инспекције у 2013. години су:

Контрола производње садног материјала

У контролама производње садног материјала за 2013. годину, фитосанитарни инспектори су значајну пажњу посветили провјери здравственог стања матичних биљака најважнијих и најбројнијих воћних врста: јабуке, крушке и шљиве.

При контроли производње садног материјала фитосанитарни инспектори су први пут узимали узорке са матичних стабала за лабораторијско испитивање на присуство карантинских штетних организама и то: јабуке на присуство *Apple proliferation mycoplasm*, крушке на присуство *Pear decline mycoplasm*, шљиве на присуство *Plum pox virus* и винове лозе на присуство *Grapevine flavescence doree phytoplasm*. Поред наведеног фитосанитарни инспектори су при наведеном контролама водили рачуна о могућој појави симптома *Agrobacterium tumefaciens*, *Erwinia amylovora* и *Pseudomonas syringae*.

Од укупно 42 узорка које су фитосанитарни инспектори упутили на лабораторијско испитивање, 33 узорка су била негативна на присуство испитиваних штетних организама док је 9 узорака било позитивно.

На основу добијених резултата лабораторијских испитивања фитосанитарни инспектори су у свим случајевима гдје су анализе потврдиле да су матична стабла заражена карантински штетним организмима, предузели мјере у складу са овлаштењима, донијели рјешења и наредили уништавање матичних стабала која су била заражена.

Уз присуство и под надзором фитосанитарних инспектора код 9 произвођача садног материјала уништено је укупно: 95 матичних стабала крушке сорте „Виљамовка“, 4 матична стабла крушке сорте „Абате Фетел“ и 23 матична стабла шљиве сорте „Чачанска родна“.

Сматарамо да су извршене контроле и достављени резултати значајни за доношење одређених закључака и предузимање неопходних мјера у производњи садног материјала.

Ако узмемо у обзир податке да је од укупно узетих 12 узорака матичних стабала крушке у 7 узорака утврђено присуство карантински штетног организма „*Pear decline mycoplasm*“, те да укупна пријављена производња крушке у Републици Српској у 2013. години износи око 400.000 садница, можемо сагледати колики је значај проблематике која је овдје утврђена.

Контроле стављања у промет сјемена пољопривредног биља

У току 2013. године је по први пут, вршено систематско узорковање сјемена које се прометује у Републици Српској. Са почетком прољетне сјетвене сезоне извршено је узорковање сјемена у малопродаји гдје су узета 32 узорка, различитих врста сјемена жита и поврћа од различитих произвођача. Код три узорка је утврђено да нису испуњавали прописане норме квалитета, те је наложено уништавање истих. Почетком јесење сјетвене сезоне укупно је узето 78 узорака сјемена, које је узорковано равномјерно при увозу и промету у унутрашњости и све анализе су биле уредне.

Контроле сузбијања амброзије

Републичка пољопривредна инспекција је у сарадњи са градском/општинском пољопривредном инспекцијом у току 2013. године спроводила активности на уништавању коровске биљке амброзије, а у складу са одредбама Закона о пољопривредном земљишту и Одлуком Владе Републике Српске о мјерама за сузбијање и уништавање коровске биљке амброзије – *Ambrosia artemisiifolia* L .

Инспекцијске контроле интезивно су вршене у периоду од јула до септембра у циљу сузбијања и уништавања ове коровске биљке, прије него што иста дође у фазу цвијетања. У току ове године републичка и општинска пољопривредна инспекција, извршила је преко 430 контрола у овој области и наложила физичким и правним лицима да изврше уређење пољопривредног земљишта, укупно 377 хектара. Ефекти ових контрола далеко су већи, јер је велики број физичких и правних лица сазнавши за појачане активности пољопривредне инспекције сам извршио уништавање амброзије, не чекавши налог инспектора.

Контроле кориштења средстава подстицаја

У току 2013. године у сарадњи са Министарством пољопривреде шумарства и водопривреде урађен је план контрола средстава подстицаја. У овим контролама смо успјели у потпуности увезати републичке и општинске пољопривредне инспекторе. Контроле су биле циљане, тако да су сви пољопривредни инспектори у Републици Српској добијали прецизно дефинисане контроле (име и презиме и сви неопходни подаци за контролу су достављани инспекторима електронски). Поред наведених контрола вршене су и ванредне контроле (по специфичним захтјевима Министарства).

На основу извршених инспекцијских прегледа републички пољопривредни инспектори су наложили поврат средстава подстицаја у укупном износу од 85,458.00 КМ.

Анализа рада општинске/градске пољопривредне инспекције

У току 2013. године општински пољопривредни инспектори су извршили 4,547 инспекцијских контрола (4,013 редовних и 534 ванредне), од чега је број неуредних 1,038 или 23%. Инспектори су предузели 1100 управних мјера, од тога 759 корективних и 341 репресивних. Укупно су предузели 134 прекршајне мјере, од чега 80 прекршајних налога и 54 прекршајне пријаве.

По областима надзора највећи број контрола је обављен из области промета сјемена и садног материјала, заштите пољопривредног земљишта, производње и промета вина и ракије и у тим областима је највећи број неуредних контрола.

Општинска пољопривредна инспекција је у току 2013. године забранила промет 35,613.37 кг сјемена, забрањен је промет садног материјала 2,344 комада, забрањен је промет 391.26 кг фитофармацеутских средстава, забрањен промет 56.5 л ракије у ринфузи, одузето и уништено ракије 92.3 л, забрањен промет ђубрива 5.800 кг.

Наложено плаћање накнаде за промјену намјене пољопривредног земљишта у износу од 57,255.57 КМ, те наређен поврат средстава подстицаја у износу од 4,900 КМ.

Општински/градски пољопривредни инспектори су у току 2013. године издали 80 прекршајних налога у укупној вриједности од 73,350 КМ и поднијели 54 прекршајне пријаве у износу од 17,250 КМ.

Закључне напомене

У фитосанитарном надзору на граничним прелазима у току 2013. године прегледано је укупно 8,852 пошиљке при увозу од чега је 8 прегледа било неуредно. За све неуредне пошиљке инспектори су забранили увоз. Прегледано је 2,164 пошиљке при извозу и 14 пошиљки при реекспорту, те издато укупно 2,178 фитосанитарних сертификата. Укупно наплаћена накнада и такса за фитосанитарне прегледе износи 410,385.00 КМ.

Републички пољопривредни инспектори су у току 2013. године извршили 1175 контрола у унутрашњости, што је за 36,31 % више него у 2012. години. Извршен је већи број контрола од планираног за 19,41 %. Од укупног броја извршених контрола, 300 контрола је било неуредно тј. 25,53 % извршених контрола. Повећање броја неуредних контрола је резултат усмјеравања и повећавања инспекцијског надзора на оне области у којима постоји већа потреба за инспекцијским надзором.

Предузето је укупно 266 управних мјера (у 2012. години било 127), од чега је корективних 225 и репресивних 41. Издат је укупно 51 прекршајни налог у укупној вриједности од 134.010,00 КМ.

У контролама производње садног материјала за 2013. годину извршено је узорковање матичних стабала у циљу провјере здравственог стања матичних биљака најважнијих и најбројнијих воћних врста. На основу добијених резултата лабораторијских испитивања, уз присуство и под надзором фитосанитарних инспектора код 9 произвођача садног материјала уништена су укупно 122 матична стабла која су била заражена карантинским штетним организмима.

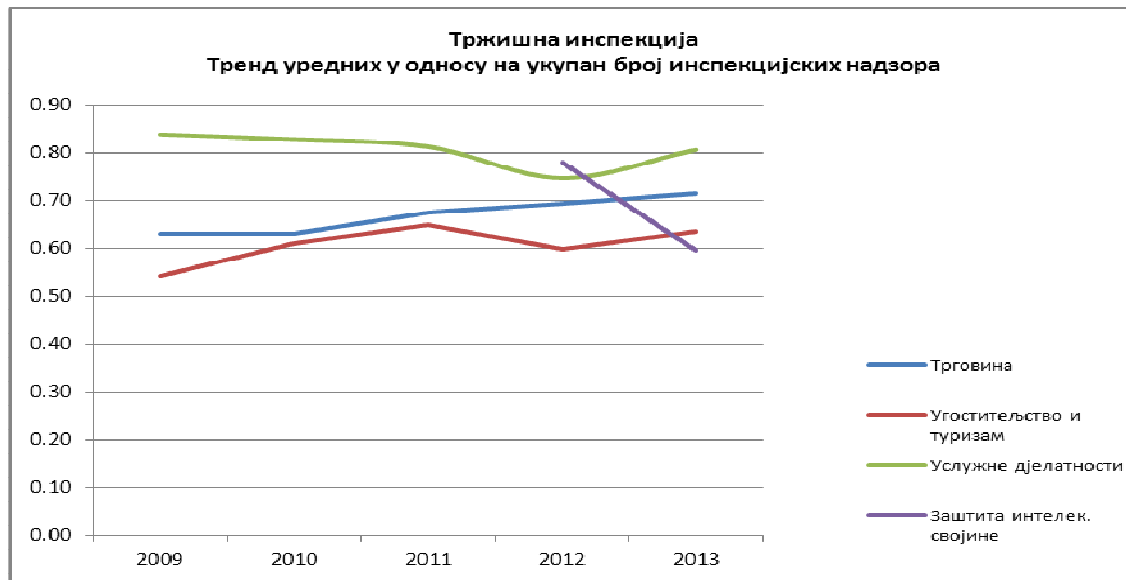
У току 2013. године је по први пут вршено систематско узорковање сјемена које се прометује у Републици Српској. Од укупно узетих 110 узорка сјемена код три узорка је утврђено да не испуњавају прописане норме квалитета, те је наложено уништавање истих.

Републичка пољопривредна инспекција је у сарадњи са градском/општинском пољопривредном инспекцијом у току 2013. године спроводила активности на уништавању коровске биљке амброзије. Извршено је укупно 430 инспекцијских контрола (све неуредне), рјешењима је наложено уништавање амброзије и уништена је амброзија на површини од 377 ха. Ефекти ових контрола далеко су већи, јер је велики број физичких и правних лица сазнавши за појачане активности пољопривредне инспекције сам извршио уништавање амброзије, не чекавши налог инспектора.

У току 2013. године у контролама средстава подстицаја, смо успјели у потпуности синхронизовати републичке и општинске пољопривредне инспекторе. Контроле су биле циљане, тако да су сви пољопривредни инспектори у Републици Српској добијали прецизно дефинисане контроле (име и презиме и сви неопходни подаци за контролу су достављани инспекторима електронски). Републички пољопривредни инспектори су овим контролама наложили поврат средстава подстицаја у укупном износу од 85,458.00 КМ.

Тренутно, један од највећих проблема у овом сектору је недостатак фитосанитарних инспектора у унутрашњости. Без пријема нових фитосанитарних инспектора, нисмо у могућности одговорити многобројним захтјевима из фитосанитарне области.

У наредном периоду основни циљеви пољопривредне инспекције су: наставити са планским и циљаним контролама области које су до сада мање контролисане и у којима се очекују значајније неправилности, обезбиједити фитосанитарни надзор у унутрашњости, набавити неопходну опрему за фитосанитарне инспекторе, обезбиједити систематску процјену ризика на граничним прелазима и омогућити додатне стручне обуке фитосанитарних и пољопривредних инспектора.

3.4. ШУМАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

Шумарска инспекција врши надзор над примјеном прописа из области шумарства, ловства, производње, дораде и промета репродуктивног материјала шумског дрвећа. Ова инспекција врши надзор и код извођача радова у шумарству, предузећа која се баве пројектовањем у шумарству и ловству и легалности рада постројења за примарну прераду дрвета. Надлежности ове инспекције се односе и на Закон о заштити природе и Закон о националним парковима у сегменту шумарства и ловства.

Организована је на републичком нивоу, нема општинских инспектора и по систематизацији ју чини 17 инспектора. Овим бројем се остварује заступљеност шумарских инспектора у свим подручним одијељењима Инспектората, односно омогућена је покривеност цијеле Републике овом врстом инспекцијског надзора.

Реализација планских задатака

Планом рада инспекције за шумарство и ловство за 2013. годину, који је урађен на бази 16 инспектора и 1.720 радних сати годишње је предвиђена 1.751 контрола. Исти је извршен са 98,52 %. Извршено је 1.725 контрола са нешто мање од 15 инспектора (једно пензионисање). У току године су шумарски инспектори учествовали у више акција и ванредних контрола за које је било неминовно радити и у дане викенда.

Шумарска инспекција је током 2013. године учествовала у заједничким контролама са управом крим полиције МУП и ЦЈБ Бањалука на подручју градова Бањалука, Приједор и Бијељина, општина Градишка и Прњавор, затим у акцији „Форест“ заједно са радницима ЦЈБ Бањалука и ЈПШ „Шуме РС“ те са припадницима осталих ЦЈБ по указаној потреби. Инспекција је учествовала у оперативној акцији кодног назива „Орион 2“ у току септембра и новембра, а у децембру мјесецу по Закључку Владе Републике Српске су вршене контроле оправданости утрошка средстава просте репродукције за шуме код организационих дијелова ЈПШ „Шуме Републике Српске“

Од укупног броја извршених контрола 851 или 49% су биле редовне. Ванредних је било 549 (32%) и контрола извршења рјешења са доказом о извршења рјешења 325 (19%). Укупно је било 551 неуредна контрола или 31,94 %. Када се посматрају само ванредне контроле њих је

316 било неуредних, што износи 57,6 %. У 15 случајева контрола извршења рјешења контроле су биле неуредне.

Од укупно извршених 1.725 контрола, 551 је била неуредна. Надлежним тужилаштвима је достављено дванаест извјештаја о почињеном кривичном дјелу, а припадајућим ЦБ су достављене 42 информације о радњама за које има индиција да би се могло радити о кривичном дијелу, те да је за исте потребно провести додатне провјере. Издао је 49 забрана од чега је девет пирана запечаћено. Имали смо 172 случаја одузимања шумских дрвних сортимената у укупном износу од 1.982,8 м³ чија је вриједност 172.319,1 КМ. Одузети шумски дрвни сортименти су у складу са Уредбом Владе Републике Српске предани „Робним резервама Републике Српске“.

Подношене су четири прекршајне пријаве и издата су 384 прекршајна налога у укупном износу од 442.970 КМ.

Шумарски инспектори су били 373 пута присутни судским претресима у 201 судском одлучивању која су окончана у току 2013. године и онима чије је рјешавање у току. Од укупног броја завршених судских одлучивања у првостепеном поступку у 78 случајева су изречене новчане казне, 76 пута су извршиоци прекршаја кажњени условно, у 40 случајева је обустављен поступак углавном због застареле, четири пресуде су ослобађајуће и изречена су три укора.

Контроле које смо извршили заједно са припадницима ЦБ и Управе крим полиције су дале значајне резултате и наведени начин рада би требао бити пракса у свим случајевима гдје се укаже потреба за истим.

Против рјешења инспектора уложено је 35 жалби, што се налази испод вишегодишњег просјека.

У области коришћења шума најзначајније неправилности се односе на прекорачење предвиђеног обима сјеча (етата) по шумско-привредним основама:

1. ШПП „Дринићко“ - у току уређајног периода од 01.01.2003. до 31.12.2012. године, извршено прекорачење десетогодишњег етата за четинаре у оквиру привредне јединице „Клековача-Дринић“ ,предвиђени десетогодишњи етат је 347055 м³ (крупно дрво), док је посјечено 441644 м³ (крупно дрво), тако да је етат реализован са 127,5 %, те у оквиру газдинске класе 3116, гдје је планирани десетогодишњи етат 576 м³ (крупно дрво) , док је посјечено 958 м³ (крупно дрво), тако да је етат реализован са 166,3 %,

2. ШПП „Рибничко“ - у протеклих четири године уређајног периода, од 01.01.2009. до 31.12.2012. године, извршено је прекорачење десетогодишњег етата за четинаре и лишћаре у оквиру ГК 1212 посјечено је 6533 м³ четинара (предвиђени десетогодишњи етат је 6000 м³), тако да је етат реализован са 108,9 %, док је посјечено 3079 м³ лишћара (планирани десетогодишњи етат је 1000 м³), тако да је етат реализован са 308 % на 73,4 % површине и у ГК 1417 посјечено је 2565 м³ лишћара (предвиђени десетогодишњи етат је 2439 м³), тако да је етат реализован са 105,2 %, те 26 м³ четинара (није планиран етат),

3. ШПП „Чемерничко“ - у протеклих пет година уређајног периода, од 01.01.2008. до 31.12.2012. године, извршено прекорачење десетогодишњег етата у високим шумама са природном обновом у привредној јединици „Осмача-Тисовац“ посјечено је 27.235 м³ лишћара и 2 м³ четинара, односно укупно 27.237 м³ (предвиђени десетогодишњи етат је 26.), тако да је етат реализован са 102 %,

4. ШПП „Прњаворско“ - у протеклих девет година уређајног периода, од 01.01.2004. до 31.12.2012. године, извршено прекорачење десетогодишњег етата у високим шумама са природном обновом у привредној јединици „Гумјера-Царева Гора“ (посјечено је 190.623 м³ лишћара и 11 м³ четинара, односно укупно 190.634 м³ – предвиђени десетогодишњи етат је 148781 м³ лишћара, тако да је етат реализован са 128 % на 91% површине) и газдинској класи 1102 је посјечено 38 м³ четинара и 66.511 м³ лишћара, односно укупно 66.549 м³. Предвиђена десетогодишњи сјечива маса је 62.631 м³ лишћара, тако да је етат реализован са 106 % на 78 % површине,

5. ШПП „Градишко“ - у протеклих дванаест година уређајног периода, од 01.01.2001. до 31.12.2012. године, извршено прекорачење дванаестогодишњег етата у газдинској класи 1124 (посјечено је 215001 м³ лишћара, а предвиђени дванестогодишњи етат 210000 м³ лишћара, тако да је етат за лишћаре рализован са 101,7 % на 105,3 % површине). Напомињемо да је у ШПП „Градишка“ због прекорачења етата у овој газдинској класи још прије двије године урађен анекс основе која је већ била истекла и да је и послије тога поново дошло до прекорачења етата.

6. Код ШГ „Романија“ Соколац је дошло до прекорачења етата у газдинској класи 1209 за 10%.

7. У ШГ „Добој“ прекорачење етата је утврђено у бившем шумскопривредном подручју „Добојско-Модричком“ и то у високим шумама са природном обновом и шумским културама.

Такође је утврђено прекорачење планираног обима сјеча по „Годишњем производно финансијском плану газдовања шумама“ изражено у нето дрвној маси код сљедећих шумских газдинстава (наравно односи се на 2012. годину, за 2013. годину законска обавеза сређивања евиденција и регистара, исказа сјеча и извршења етата је 28.02. 2014. године):

Шумско газдинство	Планирано м3.	Остварено м3.	% прекорачења
„Романија“ Соколац	93 183	130 850	138,9
„Височник“ Хан Пијесак	92 442	107 722	116,5
„Сјемећ“ Рогатица	72.155	79.834	110,0
„Приједор“ Приједор	120.676	132.580	110,0
„Добој“ Добој	52830	54985	104,0
„Чемерница“ Кнежево	47.185	48.907	104,0
„Градишка“ Градишка	146.293	152.387	104,0
„Трескавица“ Трново	13.727	13.944	101,5
„Индустријске плантаже“	36.019	36.624	102,0

Најслабије извршење плана сјеча је констатовано код ШГ „Вишеград“ Вишеград са 52 %, затим ШГ „Вучевица“ Чајниче са 66 % извршења, „Бирач“ Власеница и „Ботин“ Невесиње са 70 и 71 %, те ШГ „Јахорина“ Пале са 83 %.

У области узгајања шума као и код претходне области у контроли „Годишњег плана газдовања шумама“ је констатовано да планирани обим радова у узгајању шума није испоштован. Те издвајамо (приказан је проценат од планираног у годишњем производно - финансијском плану):

- пошумљавање је извршено код ШГ „Јахорина“ Пале са 8,51 %, ШГ „Добој“ Добој са 10,78 %, ШГ „Зеленгора“ Калиновик са 29,70%, ШГ „Трескавица“ Трново са 40,0 %, ШГ „Мајевица“ Лопаре 41,67 % итд.

Више од планираних радова на пошумљавању је евидентирано код : ШГ „Височник“ Хан Пијесак, ШГ „Градишка“ Градишка, ШГ „Сјемећ“ Рогатица и ШГ „Дрина“ Сребреница.

-њега култура је извршена код ШГ „Јахорина“ са 19,29 %, ШГ „Врбања“ Котор Варош са 20,35 %, ШГ „Горица“ Шипово са 24,24 %, ШГ „Добој“ са 32,05 %, ШГ „Лисина“ Мркоњић Град са 32,50 % итд.

Више од планираних радова на њези култура је констатована код: ШГ „Градишка“ са 184,50 %, ШГ „Дрина“ са 134,41 %, ШГ „Маглић“ Фоча са 129,30 % и ШГ „Борја“ Теслића са 106,0 %.

-на мелиорацијама изданацких шума радови су вршени код ШГ „Градишка“, ШГ „Ботин“, ШГ „Романија“, ШГ „Борја“ и ШГ „Приједор. Остала газдинства нису ни планирала радове у овој категорији шума.

Област заштите шума. У овој области су извршене 194 контроле, од којих је 51 била неуредна, у 46 случајева су донесена рјешења о отклањању неправилности, а издата су и 24 прекршајна налога у укупном износу од 37.590 км .

По Закључку Владе Републике Српске извршене су контроле оправданости утрошка средстава просте репродукције шума. Ове контроле су извршене кроз листу провјера „Утрошак средстава посебних намјена“ која је сврстана у остале области надзора и тамо су презентовани ови подаци. Овдје треба напоменути да је уочен одређени број неправилности, али кроз контролу утрошка средстава посебних намјена се нису могле подузети мјере из разлога што Законом о шумама за ове контроле нису предвиђене никакве мјере, па ће инспектори подузети адекватне мјере кроз шумско-узгојне радове и шумску инфраструктуру.

Чување шума је контролисано у 119 случајева, а неправилности су уочене у 26 контрола.

Контрола провођења мјера на заштити шума од пожара је вршена у 49 случајева и у 13 контрола су утврђене неправилности. Ове контроле су у највећем броју случајева вршене заједно са противпожарном инспекцијом.

Вршене су и контроле заштите шума од биљних болести и штеточина .

У инспекцијским контролама у току прошле године код ШГ „Градишка“, ШГ „Бањалука“ (у Шумским управама Прњавор, Србац и Бањалука) затим у ШГ „Бирач“ и ШГ „Борја“ констатовано је значајно присуство јајних легала губара, те је у складу са важећим прописима наложено обавјештавање надлежних институција и подузимање мјера.

Постројења примарне прераде дрвета су контролисана 288 пута и у 66 случајева контроле су биле неуредне, донесено је 30 рјешења о отклањању неправилности, у 21 случају је извршено одузимање шумских дрвних сортимената у количини од 1.421,90 м³ вриједности 137.904,50 км, и издато је 55 прекршајних налога у укупном износу од 78.320 км.

Девет постројења је запечаћено.

Проблем нелегалног рада је посебно изражен на простору које покрива одијељење Источно Сарајево (Соколац и Пале) гдје смо одређени број контрола вршили уз асистенцију полиције, а било је и вербалних пријетњи инспекторима. Такође смо примјетили да чувари шума на овом простору врло ријетко врше контроле поријекла шдс на пиламама.

У области ловста, као што је познато, у току 2012. године уговори са већином корисника ловишта су истекли, те се истим газдује на основу Рјешења о привременој додијели ловишта на одрживо коришћење, дато право на коришћење. Извршено је 235 контрола од чега је 67 било неуредно. Донесено је пет забрана, двије код незаконитог држања дивљачи и три код извршења лова и коришћења дивљачи. У једном случају одузете су три вабилице (недозвољене у извршењу лова).

Законом о лову, ловишта се на коришћење дају једном кориснику и исто или његов дио се не могу уступити другом кориснику или га дати у закуп. Вршећи контроле инспекција је констатовала да већина шумских газдинстава, која су корисници ловишта, крше ову законску клаузулу и одредбе „Правилника о облику, садржају, начину издавања и року важења дозвола за лов и ловне карте“. Готово сва ловишта која су дата на коришћење шумским газдинствима имају неку врсту уговора са локалним удружењима.

Ова инспекција је учествовала у извршењу оперативне акције кодног назива „Орион 2“, која се одвија у организацији SELEC-а и усмјерена је на спречавање лова угрожених и заштићених врста животиња као и незаконите трговине истим.

Операција је трајала 8 дана и реализована је у двије фазе од по 4 дана у току септембра и новембра. Истом су била обухваћена 22 ловишта углавном равничарска у сјеверном дијелу Републике Српске. Ова ловишта су интересантна ино-ловцима са аспекта лова на птице.

Закључна разматрања

Питање истеклих шумско-привредних основа;

Још увијек нису урађене шумско привредне основе за сва ШПП за која је дата динамика по „Одлуци за израду шумскопривредних основа за шуме у својини Републике Српске“, односно још увијек постоје недоумице у смислу извршења или неизвршења мјера и активности за које није одређена динамика, обим и врста радова (шумско-узгојни радови, шумска инфраструктура и др.). За шумскопривредна подручја којима газдују ШГ „Добој“, ШГ „Трескавица“ и Центар за газдовање кршем из Требиња шумскопривредне основе и дугорочни програм газдовања кршем нису урађене или немјају потребну сагласност, а важност би им требала почети 01.01. 2014. године.

За приватне шуме у општинама Добој, Мркоњић Град и Приједор ШПО истичу ове године, на основу наших контрола смо констатовали да се у смислу израде нових не подузимају никакве радње. Наведеним општинама смо упутили обавијештења о њиховим обавезама у смислу Закона о измјенама и допунама Закона о шумама.

Усклађеност Годишњег производно-финансијског плана корисника шума и шумскопривредног основа. Контролама извршења шумско-узгојних радова и шумске инфраструктуре је уочено да постоје значајне разлике између предвиђеног обима радова по ШПО, Годишњег плана газдовања и реализованог обима радова. На ШПО сагласност даје Министарство, а на „Производно финансијски план газдовања“ сагласност на приједлог Министарства даје Влада. Будући да су, по Закону, одредбе ШПО обавезујуће сматрамо да би требало водити рачуна да ова два планска документа буду усаглашена.

Питање одговорног лица у ЈПШ „Шуме Републике Српске“ је регулисано тако да је за све активности, односно вршење и невршење, на простору ШПП-а одговоран директор шумског газдинства. Будући да се ради о великој површини и великом броју активности сматрамо да је неопходно да се створи правни оквир да се изврши дисперзија одговорности на више лица.

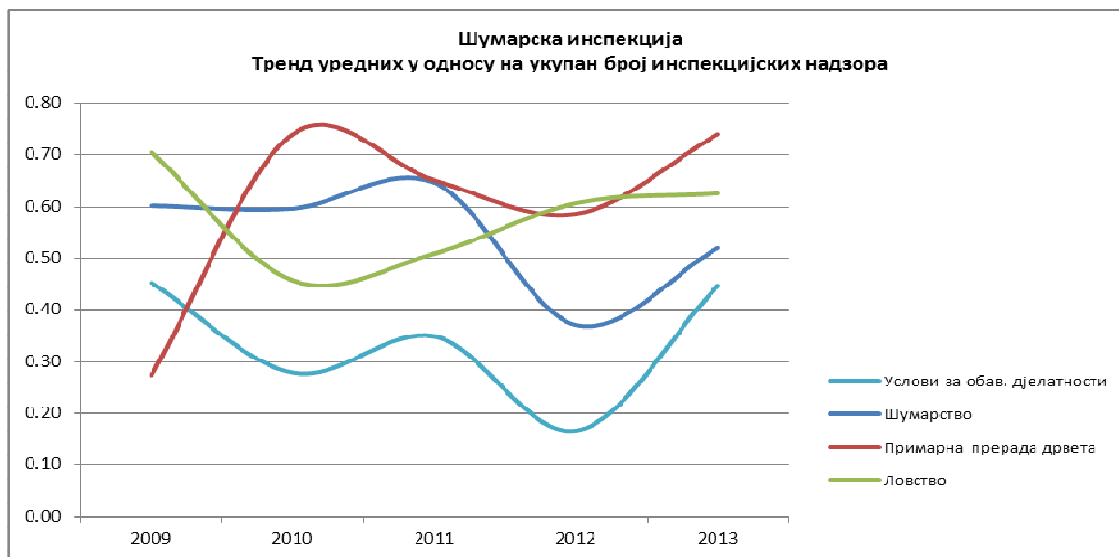
Ово има за последицу да исти траже судско одлучивање по већини прекршајних налога при чему се на суду не пориче постојање прекршаја него се негира одговорност директора за исто.

Нелегална сјече у приватним шумама. Судови враћају пријаве организационих дијелова ЈПШ уз образложење да нису оштећењи (по Закону о прекршајим). Инспекција и полиција нису у могућности нити треба да чувају приватне шуме.

Велики проблем престављају бесправне сјече у напуштеним приватним шума. Овај проблем је нарочито изражен на подручју општине Котор Варош и градских подручја Бањалучке (Шимићи) и Приједора.

Правилником о општим условима, поступку и начину давања ловишта на коришћење, („Сл. гласник РС“ 116/13) је дефинисан појам "матичног ловца" што је по нашем мишљењу није у складу са чланом 49. Закона о ловству јкојим је прописано да само ловац, члан удружења које је корисник ловишта плаћа за коришћење дивљачи и њених дијелова повољнију цијену, што је био и основни циљ оваквог тумачења наведеног појма.

Шумарски инспектори су били присутни радионицу „Хитне мјере против штетних организама“ у организацији Управе за заштиту здравља биља БиХ под покровитељством TAIEХ-а, затим су узели учешће у THEMIS тренингу о „Одрживом управљању шумама и еколошком криминалу“ и студијској посјети Србија шумама са темом спрјечавања криминала у шумама и шумских пожара, у организацији РЕЦ и Аустријске развојне агенције.

3.5. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

Ветеринарска инспекција у току 2013. године проводила је инспекцијски надзор путем републичке ветеринарске инспекције у саставу Инспектората и градске/општинске инспекције у саставу административних служби градова и општина.

Републичка ветеринарска инспекција (10) заступљена је у свих шест одјељења Инспектората са следећим бројем инспектора: Бања Лука (3), Приједор (1), Добој (1), Бијељина (3), Источно Сарајево (1) и Требиње (1). У току године активно је радило 7 инспектора јер је један инспектор почетком године отишао у пензију и није учествовао у контролама у овој години (користио годишњи одмор), док су новопримљени инспектори били на обуци и нису самостално обављали контроле, осим заједно са др. колегама.

Градских/општинских ветеринарских инспектора било је укупно 42 и заступљени су: у Бања Лука (6), Источно Сарајево (3), Бијељина (5), Лакташи (4), Градишка (3), Требиње (2), Козарска Дубица (3), док општине Зворник, Сребреница, Вишеград, Рогатица, Фоча, Невесиње, Љубиње, Добој, Дервента, Брод, Модрича, Мркоњић Град, Нови Град, Прњавор, Приједор и Србац имају по једног инспектора. Крајем године у општини Доњи Жабар започео је са радом инспектор који ће по основу споразума са општинама Шамац и Пелагићево обављати надзор и у овим општинама.

Проблем недостатка ветеринарских инспектора у осталим општинама дошао је до изражаја у току припремних активности млијечног сектора за испуњавање услова за извоз, и обезбјеђивања локалног надлежног тијела за провођење службених контрола, сходно захтјевима који се морају испунити. Осим недостатка локалних инспектора на организацију рада утиче и неравномјерна распоређеност истих у складу са потребама субјеката и заједнице, немогућност провођења заједничких планова контрола у складу са приоритетима на оба нивоа инспекције, нејасна законска регулатива у погледу ланца командовања и одговорности, неусклађена едукација, као и различити материјално-технички услови за рад локалних инспектора, и др.

Поред вршења редовних инспекцијских контрола инспектори су провели значајно вријеме на обукама и тренинзима, учествовали у провођењу „peer review“, у објектима и на фармама, као и заједничким акцијама са полицијом на спречавању илегалног промета стокe.

Приоритети у раду и извршење плана

У току 2013. године републичка ветеринарска инспекција извршила је 1062 контроле, од чега је неуредних било 296 или 29%.

У складу са уоченим неправилностима предузето је 276 управних мјера, од којих у сврху отклањања неправилности 272, 3 забране и 1 уништавање. За учињене прекршаје изречено је 69 прекршајних мјера у укупном износу од 143,265 КМ.

Извршење плана за ову годину износило је математички приказано 118%.

На пребачај плана утицало је, што су у претходном периоду провођене интензивне контроле на фармама које су се регистровале за извоз млијека у Европску Унију, а у сврху припреме сектора млијека за долазак најављене ФВО инспекције. Такође су вршене појачане контроле откупа сировог млијека, након појаве афлатоксина у млијеку. У акцији МУП Републике Српске и надлежних Агенција Босне и Херцеговине на сузбијању нелегалног промета животиња у пограничним дијеловима, које су се проводиле ван редовног радног времена и током викенда учествовали су искључиво републички инспектори.

Највећи приоритет у раду ветеринарске инспекције у извјештајном периоду имале су области: производња и промет сировина и хране животињског поријекла (46%), заразне болести и зоонозе (29%), ветеринарска дјелатност (10%), те област узгоја и држања животиња (8%). Преостале контроле вршене су области производње и промета хране за животиње, промета ветеринарских лијекова и заштите и добробити животиња.

Републички инспектори су проводили узорковање у сврху провођења мониторинга резидуа, карантинске мјере и дијагностичко испитивање животиња и расплодног материјала на заразне болести, те нешкодљиво уништавање заражених животиња на подручјима општина које немају ветеринарску инспекцију.

Дијагностичко испитивање по налогу инспекције провођено је приликом контроле спровођења годишње наредбе о заразним болестима на фармама и домаћинствима гдје су установљене животиње које нису подвргнуте прописаним испитивањима, као и су случајевима сумње на заразну болест.

Такође је извршено уништавање меса затеченог у промету без ветеринарског прегледа и заражених животиња и кошница пчела, као и нус производа.

Ван промета је стављена неисправна храна животињског поријекла и одузети су ветеринарски лијекови који су затечени да се користе од стране неовлашћеног лица.

Када се упореде важнији показатељи на нивоу задње три године, видљив је раст броја контрола по инспектору у претходним годинама, што је резултат захтјева нове легислативе у области ветеринарства и непопуњености броја инспектора, због поступака пријема и обуке новопримљених инспектора.

На пораст броја неуредних контрола, који је резултирао и повећањем броја управних и прекршајних мјера, утицало је интензивно провођење активности на усаглашавању прописаних услова на фармама музних грла, чије млијеко се планира стављати на тржиште Европске Уније, као и провођење акција на сузбијању нелегалног промета животиња и др. активности на усаглашавању услова у складу са захтјевима у ветеринарству.

Резултати и ефекти рада по областима

У области **производње и промета сировина и хране животињског поријекла** извршено је укупно 488 инспекцијских контрола које су се проводиле на основу оперативних планова, наредби надлежног министарства, пријава и притужби, и сл., од којих је неуредних било 149 или 31%. Предузето је 134 управних и 12 прекршајних мјера.

Предмет инспекцијског надзора у овој области били су примарни произвођачи, односно фарме музних грла и перади, откупна мјеста и сабиралишта млијека, објекти за клање и обраду стоке, објекти за прераду и промет хране животињског поријекла, као и сировине и производи из увоза у поступку истовара, складиштења и даље дистрибуције.

Имајући у виду најављену посјету инспекције Канцеларије за храну и ветеринарство Европске комисије (ФВО) везано за млијеко и производе од млијека, вршене су припремне активности везано за субјекте који производе у овом сектору, имајући у виду да је основни циљ провјера европских инспектора оцјена система службених контрола које се раде у овом подручју.

У сарадњи са Министарством, провођене су активности у којима су у склопу радних група заједно са стручним сарадницима Ресора за ветеринарство, учествовали и републички и надлежни општински/градски инспектори, а везано за поступак одобравања фарми које су стављене на листу за извоз млијека и млијечних производа на тржиште ЕУ и које би требале заједно са кандидованим објектима, бити посјећене од стране ФВО инспекције.

Као подршка реализацији планираних активности, путем Таіех инструмента за техничку помоћ, ангажовани су експерти који су провели симулацијске вјежбе у објектима и на фармама, ради упознавања надлежних инспектора и субјеката који су заинтересовани да своје производе пласирају на европско тржиште, са захтјевима који се морају испунити.

Након откривања присуства афлатоксина у недозвољеним вриједностима у млијеку које је увезено из Хрватске, у фебруару мјесецу започело се са појачаном контролом млијека које се налази на тржишту Републике Српске, као и контролом сировог млијека на нашим фармама, односно откупним мјестима. Имајући у виду да је проблем афлатоксина убрзо препознат у цијелој регији и даље, истом се приступило систематски како би се могући ризици по здравље људи свели на најмању могућу мјеру.

Наложене су мјере мљекарама које су у систему откупа и прераде млијека, да приликом властите контроле здравствене исправности сировине, контролишу и на присуство афлатоксина М1. Такође су налагане провјере хране за животиње на присуство афлатоксина Б1.

Контроле су се базирале на провођењу службеног узорковања код свих позитивних налаза у поступку самоконтроле од стране мљекара, а у складу са налазима службеног узорковања предузимане су се превентивне и корективне мјере, а све у циљу спречавања стављања у прераду контаминираниог млијека

Контроле су провођене осим према плану контрола и на основу обавијештења Агенције за безбједност хране БиХ (RASFF систем), обавијести увозника о приспјећу пошиљки из увоза, као и пријава о присуству сумњиве хране животињског поријекла у производњи и промету.

У складу са прописаном процедуром провођења и праћења мониторинга резидуа у живим животињама и производима животињског поријекла, републички инспектори вршили су контроле и узорковање код субјеката у општинама које немају општинску инспекцију. Такође су учествовали и на обукама које су проведене у склопу провођења плана мониторинга резидуа, које је проводила Канцеларија за ветеринарство БиХ.

Инспекцијски надзор у области **заразних болести животиња и зооноза** вршен је у складу са епизоотиолошком ситуацијом у Републици Српској и Босни и Херцеговини, и према програмима контрола болести донесеним од стране Министарства и Канцеларије за ветеринарство БиХ. У овој области вршене су и контроле услова за провођење карантина код увоза животиња и материјала за вјештачко осјемењавање и провођење мјера након доласка животиња и материјала за вјештачко осјемењавање у карантински објекат.

Од укупно извршених 307 контрола, 78 су биле неуредне или 25%, а предузимане су мјере отклањања неправилности у 70 случајева, а што се односило на провођење превентивних и дијагностичких мјера за контролу и сузбијање заразних болести, као и мјера нешкодљивог уклањања позитивних реактора и санације терена у циљу спречавања ширења болести. Прекршајни налози поднешени су у 37 случајева и односили су се на нелегалан промет животиња и непровођење прописаних мјера у циљу сузбијања заразних болести.

И у овој години настављене су контроле у склопу провођења мјера за сузбијање бруцелозе, али је за разлику од претходних година акценат стављен на контролу вакцинације ситних преживаре старосне доби од 3-6 мјесеци, и старијих категорија које нису цијељене у

ранијем периоду из оправданих разлога, као што су недовољна количина дистрибуиране вакцине или немогућност вакцинације због gravidности.

Редовни надзор провођен је у складу са Правилником о контроли салмонелоза код перади у смислу извршавања обавеза субјеката у пословању са храном да спроводе самоконтроле на својим фармама. У тим случајевима инспектори су вршили узимање службених узорака и предузимали мјере у складу са резултатима анализа код 11 жаришта болести.

Такође су провођене инспекцијске контроле након обавијести о постојању сумње, односно симптома болести или након потврде заразне болести животиња од стране лабораторије, те су налагане мјере у циљу сузбијања болести и контролисано њихово провођење. То се односило осим бруцелозе и на друге болести које су се јављале у овој години и то: бјеснило, трихинелоза, кју грозница, паратуберкулоза, салмонелоза, ноземоза и америчка трулеж пчелињег легла.

У склопу акције МУП-а Републике Српске и других надлежних агенција у циљу сузбијања нелегалног промета животиња, републички инспектори су проводили карантинске и др. мјере над животињама које су одузимане, те су налагане мјере на имањима и карантинским објектима, гдје су упућиване животиње које су затечене у промету.

У области **ветеринарске дјелатности** извршено је 106 контрола, од чега је неуредних било 13 или 12%. Исте су се односиле на контролу испуњености прописаних услова за обављање ветеринарске дјелатности и провођења обавезних мјера, вођења регистара, евиденција и издавање ветеринарских докумената.

Ветеринарске организације су контролисане и приликом провођења контрола на фармама по питању обавезних евиденција које је дужна да води ветеринарска служба која проводи обавезне мјере по наредби, као и евиденције о лијечењу животиња.

Највише притужби односило се на провођење обавезних мјера на додијељеном епизоотиолошком подручју према територијалној надлежности, а код утврђених неправилности предузето је 14 управних и 10 прекршајних мјера.

Област **промета ветеринарских лијекова и ветеринарско-медицинских производа** била је предмет контроле у 23 случаја, од којих је 5 контрола било је неуредно или 22%, те су предузето 4 управне и 5 прекршајних мјера због утврђених неправилности.

Вршене су контроле промета лијекова на велико и мало, а утврђене неправилности су се односиле на прометовање ветеринарских лијекова који се издају на рецепт, преко неветеринарских организација, а у неким случајевима је утврђена продаја физичким лицима.

Имајући такође у виду наведену контролу ФВО инспекције, акценат је стављен на сљедивост лијека од увозника до крајњег корисника тј. издавања и употребе лијека од стране пацијента-животиње. Такође у склопу наведених активности, а у циљу праћења лијека, контроле су вршене и у ветеринарским организацијама и на фармама.

Основни циљ контрола у овој области је спречавање промета и употребе ветеринарских лијекова од стране неовлаштених лица, те вођење евиденција о употреби лијека на фармама, а што би дало резултат у смислу спречавања присуства резидуа ветеринарских лијекова у храни, као и употреба нелегалних односно нерегистрованих лијекова на тржишту Републике Српске односно Босне и Херцеговине.

У области **заштите и добробити животиња** вршен је надзор по питању услова за држање кућних љубимаца, напуштених и дивљих популација, односно животиња које се не користе за исхрану људи. Вршене су контроле са акцентом на заштиту од мучења и злостављања, што је најчешће био предмет пријава лица која су вршила незаконито поступање са животињама, односно држање истих у условима који не обезбјеђују основне захтјеве добробити животиња. Контроле које су вршене на фармама, односно објектима за држање животиња, подразумјевале су интегрисан приступ овој проблематици управо због донесених

подзаконских аката који регулишу више сегмената у надзору, зависно о врсти, старосној доби и фази производње.

Приоритет су биле фарме музних грла гдје су у склопу других услова контролисане мјере које се проводе у циљу заштите и добробити животиња.

У склопу контрола клаоница, контролисано је поступање са животињама прије клања, односно поштивање процедура добробити животиња на линији клања.

Налагане су мјере за отклањање недостатака кад су у питању материјално-технички недостаци у изградњи и опремљености објеката за држање, у вођењу прописаних евиденција, неадекватног држања, и сл.

Рад ветеринарских инспекција у саставу органа локалних управа (општински/градски инспектори)

Ветеринарска инспекција организована на општинском/градском нивоу извршила је 9.560 контрола, предузела 856 управних мјера, изрекла 88 прекршајних мјера од којих је 81 путем прекршајних налога и поднијела 7 прекршајних пријава.

Највећи дио управних мјера односи се на отклањање недостатака и неправилности а остали дио на забране у току производње и промета производа животињског поријекла приликом сталног надзора на клаоницама и производним погонима, забране кретања и промета животиња код сумње на заразу или потврде болести, као и поступања са животињама при држању и узгоју која су у супротности са прописима о добробити животиња и др. Предузимане су и мјере уништавања сировина и производа животињског поријекла који нису испуњавали прописане услове здравствене исправности, па је у производним погонима уништено 60.500 л сировог млијека и производа од млијека код којег је у самоконтроли субјеката откривено присуство недозвољених резидуа и исто је нешкодљиво уништено по налогу инспекције. Такође је уништено и 37.553 кг других производа животињског поријекла.

Извршено је 2857 контрола пошиљки из увоза, 7650 контрола пошиљки у унутрашњем промету, издато различитих здравствених сертификата 12.874, проведено 78 карантина, уништено 98.450 кг/л сировина и хране животињског поријекла, 144 заражене животиње.

Узорци су узимани у склопуведеног службеног узорковања 2056, а у склопу плана мониторинга резидуа 357 узорака.

Значајно је напоменути учешће већег броја општинских/градских инспектора на обукама које су организоване од стране Таіех-а и других организација у склопу помоћи Европске комисије.

Проблематика везана за организацију ветеринарске инспекције, посебно је уочена у току ФВО мисије, гдје је констатована непокривеност инспекцијом у већем броју општина, неравномјерна едукација, јер је уочено да сви инспектори немају приближно иста знања кад су у питању ЕУ прописи опремљеност и различити услови рада, што додатно усложњава испуњеност захтјеваних услова у погледу вршења службених контрола

Обука инспектора

У извјештајном периоду ветеринарски инспектори учествовали су на обукама и радионицама које су биле организоване од стране надлежног Министарства, и путем Таіех-а који су у сарадњи са КЗВ БиХ и Агенције за сигурност хране БиХ проводили специјализоване обуке за инспекторе који учествују у службеним контролама, зависно од производње за коју су одговорни.

Проведена је обука инспектора везано за систем сертификације пошиљки млијека и производа од млијека намијењених извозу у Европску Унију.

Посебне обуке су проведене везано за одобравање фарми и објеката за извоз у млијека у ЕУ, као и провођење службених контрола на фармама и у објектима фармама и кандидованим објектима.

Закључне напомене и приједлози

Ветеринарска инспекција је проводила активности, које су усаглашаване у складу са приоритетима који су стављени пред ветеринарски сектор у сврху испуњавања ЕУ услова, посебно у дијелу који се односи на провођење службених контрола у објектима који су кандидовани за извоз у ЕУ.

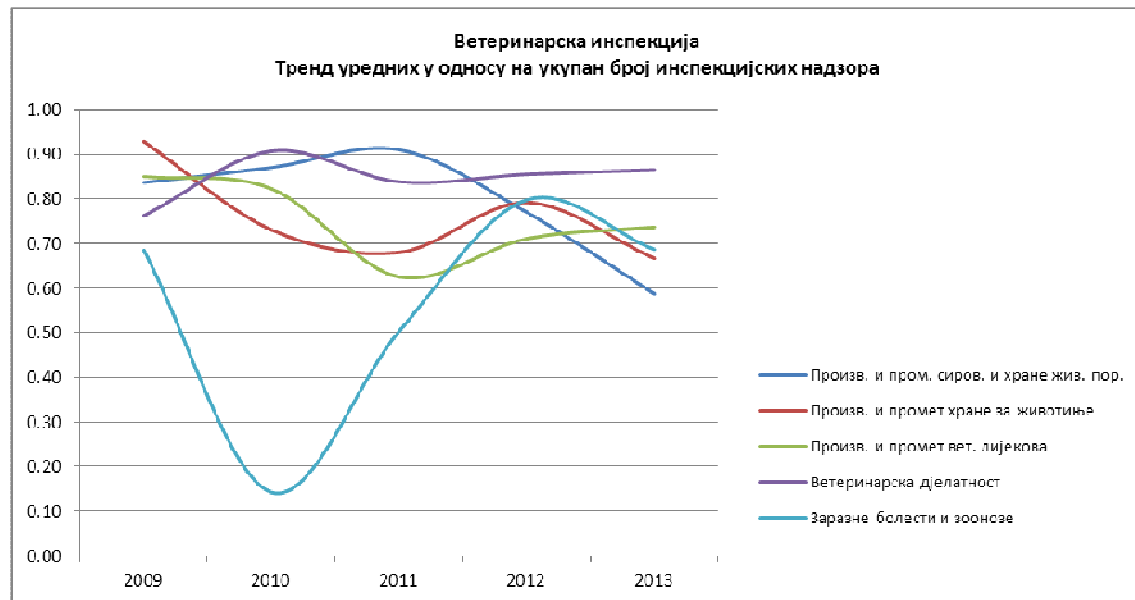
Најважније је ускладити процедуре у вршењу службених контрола на оба нивоа инспекције, тако да исте буду позитивно оцијењене и да сви инспектори буду обучени на начин да имају иста или приближна знања када је у питању познавање европске легислативе, односно поступају у складу са прописима који су усаглашени.

У том смислу неопходно је наставити обуке инспектора, посебно оних на локалном нивоу, како би што спремније дочекали ФВО инспекцију. Обуке морају бити усаглашене са захтјевима из правилника хигијенског пакета и правилника о службеним контролама хране, и за секторе који покрива надлежни инспектор.

У склопу мониторинг програма заразних болести животиња и зооноза, ветеринарска инспекција треба наставити континуирани надзор провођења мјера за сузбијање заразних болести животиња, а посебан акценат ставити на провјеру извршених тестирања животиња на селектованим фармама за извоз у ЕУ.

Такође, наставити провођење мониторинга резидуа, у складу са Планом праћења резидуа за 2014. годину, према достављеним оперативним плановима на мјесечном нивоу.

Организација службених контрола треба бити додатно унапријеђена, да би осигурала да резултати службених контрола буду ефикасни и ефективни, да постоје упутства и смјернице са вишег према нижем нивоу, односно додатно омогућити да се озакони вршење супервизије ветеринарских контрола на нивоу ентитета.

3.6. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА

Приоритети надзора републичке водне инспекције у 2013. години планирани су по областима надзора и то: заштита вода (50 %), заштита од вода (10 %), уређење водотока (18 %), коришћење вода (20 %) и остало (2 %).

У протеклој години дистрибуција извршених контрола по областима надзора је била следећа:

Области надзора	Инспекцијске контроле		Процент (%)	
	Планиране	Извршене	Планирано	Извршено
Заштита вода	387	438	50	52.6
Заштита од вода	101	98	10	11.8
Уређење водотока	108	137	18	16.5
Коришћење вода	154	133	20	16.0
Остало	24	26	2	3.1
укупно	774	832	100	100

Одступања укупног броја извршених контрола по областима надзора у односу на планиране приоритете су занемарљиво мала, а она су последица ванредних инспекцијских контрола, која су најчешће вршене по пријавама и притужбама грађана.

Области надзора

Заштита вода

У овој области извршен је највећи број инспекцијских контрола, укупно 438, што чини 52.6 % инспекцијских контрола од укупног броја извршених контрола.

Процент неуредних контрола 38 % је значајно мањи (41%) него у прошлој години, али је незнатно мањи (39%) него у 2011. години. Могло би се рећи да показује тенденцију пада. Изречене су 143 управне мјере, 16 прекршајних мјера. Укупан износ прекршајних мјера је 32,000 КМ.

Компаративни показатељи за период 2007-2013. година представљени табелом

период/ година	контроле		управне мјере			прекрша. мјере		Кривична пријава	жалба
	укупно	неуре- дно	отклања- ње	непра- вилности	забрана	рушење	налог		
2007	386	185	178	5	-	20	-	1	-
2008	383	171	154	3	-	27	-	-	-
2009	683	314	289	5	-	37	-	-	2
2010	837	374	349	2	-	33	-	-	3
2011	644	253	216	-	-	32	-	-	1
2012	472	193	163	-	-	11	-	-	4
2013	438	168	142	1	-	16	-	-	1

Табеларни преглед указује да се стање не мијења, односно, да повећање броја контрола повлачи повећање броја неуредних контрола и повећање броја управних мјера и обрнуто.

Протекла година је била екстремно сушна, са изузетно високим температурама и изузетно ниским водостајима. Ови параметри су довели до повећања пондорисане концентрације отпадних материја.

У протеклој години није било већих акцидентних или инцидентних загађења водотока. Помена значајни инциденти су забиљежени на водоточима:

- Праче (помор рибе изазван највероватније испуштањем отпадних вода из свињогојске фарме),
- Спрече (помор рибе изазван инцидентом у ФБиХ),
- Босне (одлагање опасног отпада на водном земљишту, није било последица по флору и фауну водотока),
- Крижевица притока Дрине (инцидентно загађење изазвано испуштањем отпадних вода из старе јаме рудника „Сасе“).

Релативни индекс неуредних контрола чија је вриједност 0.93, говори да је стање у овој области нешто боље у односу на 2012. годину.

Заштита од вода

У овој области извршене су укупно 98 инспекцијске контроле, од чега је било 26 неуредних контрола (27%). Донешене су 22 управне мјере, од чега је 12 отклањање неправилности, 8 забране и 2 рушења (уклањања) објеката. Издао је 8 прекршајних налога. Укупна вриједност изречених новчаних казни је 34,200 КМ. Судаћи по релативном индексу, стање је боље него у 2012. години. Вриједност релативног индекса неуредних контрола је 0.79.

У протеклој години није било поплавних таласа. Такође и у 2013. години извршена је контрола свих заштитних хидротехничких објеката са представницима ЈУ „Воде Српске“, Републичке управе цивилне заштите и представника локалних заједница. Акцент ових контрола је био на текућем одржавању водних заштитних објеката и система (кошење канала и насипа, уклањање зелене масе и сл.). Инспектори су донијели 5 рјешења за отклањање неправилности. Наложене мјере су извршене у датом року. О контроли заштитних водних објеката и система сачињен је детаљан извјештај. Извјештај о стању заштитних хидротехничких објеката је ускраћен за контроле објеката које покрива Подручно одјељење Бања Лука.

Компаративни показатељи за период 2007-2013. године представљени табелом

период/ година	контроле		управне мјере			прекрша. мјере		Кривична пријава	жалба
	укупно	неуре- дно	отклања- ње непра- вилности	забрана	рушење	налог	пријава		
2007	45	27	23	2	-	-	-	-	-
2008	106	63	52	-	1	11	1	-	1
2009	58	26	17	-	4	6	-	-	2
2010	57	32	15	4	9	9	-	-	4
2011	93	28	16	2	3	8	-	-	5
2012	92	31	16	3	5	11	-	-	3
2013	98	26	12	8	2	8	-	-	-

Табела указује да се стање не мијења, односно, да повећање броја контрола повлачи повећање броја неуредних контрола и повећање броја управних мјера и обрнуто.

27 % неуредних контрола и релативни индекс неуредних контрола у односу на компарирајућу 2012. годину, чија је вриједност 0.79, говори да је стање нешто боље.

Значајно је напоменути да је у току реализација одобрених кредитних средстава Свјетске банке за реконструкцију, доградњу и градњу заштитних хидротехничких објеката и система.

Уређење водотока

Издавање водних сагласности за уређење водотока и дислоцирање ријечног наноса вршено је правовремено, али не и увођење субјеката у дозначене локалитете.

Од извршених 137 инспекцијских контрола из ове области неуредних контрола је било 39 (28%), донешено је 36 управних мјера, од чега је 28 отклањања неправилности и 8 забрана рада. Издао је 14 прекршајних налога, а укупна вриједност издатих прекршајних налога износи 76,000 КМ. У три наврата инспектори су изrekli новчану казну за принудна извршења рјешења. Релативни индекс неуредних контрола од 0.77 указује да се стање мало боље у односу на прошлу годину.

Компаративни показатељи за период 2007-2013. године представљени табелом

период/ година	контроле		управне мјере			прекрша. Мјере		Кривична пријава	жалба
	укупно	неуре- дно	отклања- ње непра- вилности	забрана	рушење	налог	пријава		
2007	262	104	54	49	-	52	16	-	9
2008	204	93	66	22	-	21	6	1	2
2009	101	34	19	15	-	18	-	-	1
2010	99	35	26	8	-	15	-	-	-
2011	108	39	31	7	-	12	-	-	1
2012	114	41	30	8	-	15	-	-	-
2013	137	39	28	8	-	14	-	-	3

Из приказане табеле је видљиво да стање у овој области показује тенденцију благог поправљања.

Због почетка изградње дијела ауто-пута Добој-Бања Лука и ауто-пута „Коридор 5Ц“ постоје велике потребе за појединим фракцијама шљунка, из тих разлога издато је значајно више водних сагласности на ријеци Босни него у ранијем периоду. Овим су изражене и веће потребе за инспекцијским контролама. Издато су укупно 72 рјешења о водним сагласностима за уређење водотока и дислоцирање ријечног наноса за 59 субјеката. Дакле, поменути рјешењима је одобрено да се дислоцирају 2,440,353 м³ ријечног наноса.

Параметри	Требиње	И.Сарајево	Приједор	Бијељина	Б. Лука	Добој	Укупно
сагласности	1	6	7	10	10	38	72
субјеката	1	5	5	9	8	31	59
локалитета	1	6	7	10	10	38	72
количина(м ³)	4,000	14,499	54,541	614,871	104,633	1,647,809	2,440,353

Од укупног броја контрола, 44 % је извршено на Подручном одјељењу Добој, укупно 60 контрола. Од чега је 16 контрола било неуредно и донешено је исто толико управних мјера (12 отклањања неправилности и 4 забране рада). Издато је 8 прекршајних налога, а на рјешања инспектора изјављене су 3 жалбе од којих су двије одбијене, а једна још није ријешена.

И у 2013. години водни инспектори су били максимално ангажовани на „хватању“ субјеката који врше нелегално вађење и дислоцирање ријечног наноса. По потреби инспектори су били ангажовани после радног времена, суботом и недјељом.

Надзор који у складу са законским и подзаконским актима треба да врше овлаштени представници ЈУ „Воде Српске“ није вршен у складу са важећим прописима, а грађевински дневници нису потписивани код већине субјеката.

Имали смо неколико заједничких контрола са тржишном инспекцијом.

Коришћење вода

У овој области извршене су 133 контроле, од чега је 47 неуредних контрола (35%). Инспектори су донијели 39 управне мјере, од чега су 38 мјере за отклањање неправилности и једна мјера забране. Издато је 8 прекршајних налога у вриједности од 21,000 КМ. Изречене су двије мјере принудног извршења. Поднесено је 6 жалби на рјешења инспектора.

Релативни индекс неуредних контрола, изражен у односу на 2012. годину, има вриједност од 0.78. Највећи број неуредних контрола је посљедица не поштивања еколошки прихватљивог протока.

Такође, један од битнијих чинилаца већег броја неуредних контрола, у овој области, је и не рјешавање питања заштите изворишта на многим централним и регионалним водоводним системима. Активности око доношења „Програма санитарне заштите изворишта“ се споро рјешавају. Недостатак материјалних средстава које не могу издвојити

саме локалне заједнице, за ову намјену, представља кључни проблем. Проблем снабдијевања здравствено исправном водом и у довољним количинама у неурбаним насељима нарочито је изражен. Инспектори нису у могућности предузимати инспекцијске мјере због нерјешеног имовинско-правног статуса водоводног система у неурбаним насељима. Такође, не врше се мјерења захваћене количине воде (немају уграђене водомјере или су исти неисправни). Ово нарочито отежава контролу рибака и проточних хидроелектрана. Евидентан је пораст броја ових објеката.

Компаративни показатељи за период 2007-2012. године представљени табелом

период/ година	контроле		управне мјере			прекрша. мјере		Кривична пријава	жалба
	укупно	неуре- дно	отклања- ње непра- вилности	забрана	рушење	налог	пријава		
2007	92	47	46	1	-	11	-	-	2
2008	40	24	24	-	-	2	-	-	1
2009	122	63	57	-	-	10	-	-	-
2010	107	41	35	1	-	9	-	-	-
2011	103	39	33	-	-	8	-	-	1
2012	141	63	53	1	-	2	-	-	3
2013	133	47	38	1	-	8	-	-	6

Из приказане табеле компаративних показатеља за период 2007-2013. година је видљиво да се стање не мијења, односно, да повећање броја контрола повлачи повећање броја неуредних контрола и повећање броја управних мјера и обрнуто.

Значајно је напоменути да су у току значајне активности на изградњи мини-хидро електрана (МХЕ). Укупно је склопљен и тренутно активан 131 Концесиони уговор. Реализовано је 17 уговора и реализовани објекти су функцији, посједују ВПД. 28 објеката има ВПС и налазе се у различитој фази изградње, док 23 субјекта имају само ВПУ. Склопљени 51 Концесиони уговор је у фази мировања.

Неопходно је нарочиту пажњу поклонити организованом подизању јавне свијести грађана за одрживо, рационално и економично коришћење водних ресурса. Посебну пажњу потребно је поклонити неконтролисаној хватању воде као природном ресурсу од непроцјенљивог значаја за развој и опстанак човјечанства.

Заједничке контроле, у овој области, су вршене са здравствено-санитарном, урбанистичко-грађевинском, еколошком инспекцијом и инспекцијом за шумарство и ловство.

Остало

Под осталим инспекцијским контролама у области водне инспекције, вршене су контроле обрачунавања и плаћања водних накнада. Укупно је извршено 26 контрола, од чега је било 8 неуредних контрола (31%). Инспектори су донијели 7 управних мјера, и то отклањање неправилности. Релативни индекс броја неуредних контрола од 1.05 указује да се стање не поправља и да је још увијек присутна недисциплина код плаћања водних накнада.

Компаративни показатељи за период 2007-2013. године представљени табелом

период/ година	контроле		управне мјере			прекрша. мјере		Кривична пријава	жалба
	укупно	неуре- дно	отклања- ње непра- вилности	забрана	рушење	налог	пријава		
2007	26	10	10	-	-	-	-	-	1
2008	52	20	11	7	-	6	-	-	1
2009	30	13	9	1	-	-	-	-	-

2010	62	28	28	-	-	-	-	-	-
2011	42	13	10	1	-	2	-	-	-
2012	24	7	4	1	-	1	-	-	-
2013	26	8	7	-	-	-	-	-	-

Из приказане табеле је видљиво да порастом укупног броја контрола расте број неуредних контрола, као и број управних мјера и обрнуто.

Анализа рада водних инспектора јединица локалне самоуправе

Општински (градски) водни инспектори извршили су 995 контрола, од чега је било 337 неуредних контрола (33.9%). Предузето је укупно 312 управних мјера, од чега 289 превентивних (отклањање недостатака) и 23 репресивне (забране раде). Издато је укупно 55 прекршајних налога у износу од 37,900 КМ. На рјешења инспектора излавлјено је једна жалба, чије рјешавање је у току.

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2013. години

Ред. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајни налог	Вриједност налога (КМ)
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Отклањање неправилности	Забрана	Рушење	Укупно		
	Водна инспекција	995	337	33.9	289	23	-	312	55	37,900
1	Заштита вода	564	233	41.3	194	17	-	211	48	24,100
2	Заштита од вода	43	10	23.3	9	1	-	10	1	200
3	Уређење водотока	106	41	38.7	34	4	-	38	4	12,400
4	Коришћење вода	107	30	28.0	29	1	-	30	1	200
5	Остало	175	23	13.1	23	-	-	23	1	1,000

Закључне напомене

Када се посматра цјелокупно стање, може се рећи, да је стање приближно исто као и у компаративном периоду из 2012. године, те је релативни индекс неуредних контрола на републичком нивоу 0.88, док је релативни индекс неуредних контрола на општинском нивоу 1.75. Процентуално посматрано неуредне контроле су готово изједначена на републичком и општинском нивоу, што упућује на уједначавање критеријума рада инспектора.

И даље је присутно веома мало инвестиционо улагање у овој области. Још увијек нема довољног инвестирања у уређаје за третман отпадних вода, као ни довољног текућег инвестирања за одржавање постојећих објеката. Текућа одржавања заштитних хидротехничких објеката сведена су на минимално, тако је кошење насипа и уклањање зелене масе сведено на једно годишње. Изградње нових заштитних хидротехничких објеката нема и поред евидентне потребе за истим. У току ове године се почело са реконструкцијом, санацијом, доградњом и изградњом нових заштитних хидротехничких објеката и система.

Прекограничне воде, ентитетска граница и имовинско-правни односи су још увијек присутни проблеми код извршавања инспекцијског надзора. Није заживио, у правом смислу, надзор над реализацијом пројеката од стране представника ЈУ „Воде Српске“ на појединим водотоцима када је у питању потписивање дневника рада, технологија рада, динамика рада, контрола извађеног материјала и др. У 2013. године на појединим водотоцима потписивање грађевинских дневника је потпуно изостало. Већим ангажовањем инспектора смањено је нелегално дислоцирање ријечног наноса из водног земљишта, као и број притужби грађана.

Као резиме овог извјештаја значајно је констатовати следеће:

- постојећи уређаји за пречишћавање индустријских отпадних вода су дјелимично или потпуно ван функције, а изградња нових иде споро,

- отпадне воде из насеља и градова се не пречишћавају, већ се преко канализационих колектора директно испуштају у водотоке (изграђени су уређаји за пречишћавање отпадних вода само у општинама: Требиње, Билећа и Челинац). У функцији је и неколико мањих уређаја који третирају урбане отпадне воде са појединих дијелова насеља. Такође, у току је изградња неколико уређаја у појединим општинама,
- дислоцирање ријечног наноса из водотока није системски ријешено кроз Пројекте уређења водотока, него се, у великом броју случајева ради о пукој експлоатацији материјала из водотока са свим негативним последицама,
- у циљу бољег, квалитетнијег и ефикаснијег рада контролних органа потребно је остварити квалитетнију сарадњу са Јавном установом „Воде Српске“,
- изградња и функционисање сеоских водовода углавном се одвија без одговарајуће потребне и прописане документације, односно, не рјешавање имовинско-правних односа код великог броја сеоских водовода, инспекцијске контроле практично чини немогућим,
- општине нису донијеле обавезну програмску документацију и регулативу за санитарну заштиту изворишта, управљање комуналним отпадом, рјешавање отпадних вода у насељима у којима нема јавне канализације и друго,
- још увијек је присутна пракса издавања употребне дозволе и концесионих уговора без претходно прибављених неопходних водних аката,
- неопходно је нарочиту пажњу поклонити организованом подизању јавне свијести грађана за одрживо, рационално и економично коришћење водних ресурса, као и за заштиту вода од штетних промјена њених својстава,
- због великог броја неуредних контрола по основу нетачног обрачунавања водних накнада, сматрамо да би било добро едукативно дјеловати преко Савеза рачуновођа и ревизора,
- евидентна је недовољна кадровска попуњеност ове инспекције, која је нарочито изражена у појединим јединицама локалне заједнице, што је лимитирајући фактор за још бољи и ефикаснији рад водне инспекције, такође је неповољна старосна структура, као и здравствено стање водне инспекције на оба нивоа,
- потребно је убрзати доношење подзаконских аката предвиђених важећим Законом о водама, како би се створиле институционалне и регулативне претпоставке за његову примјену, а тиме и ефикаснији рад водних инспектора.

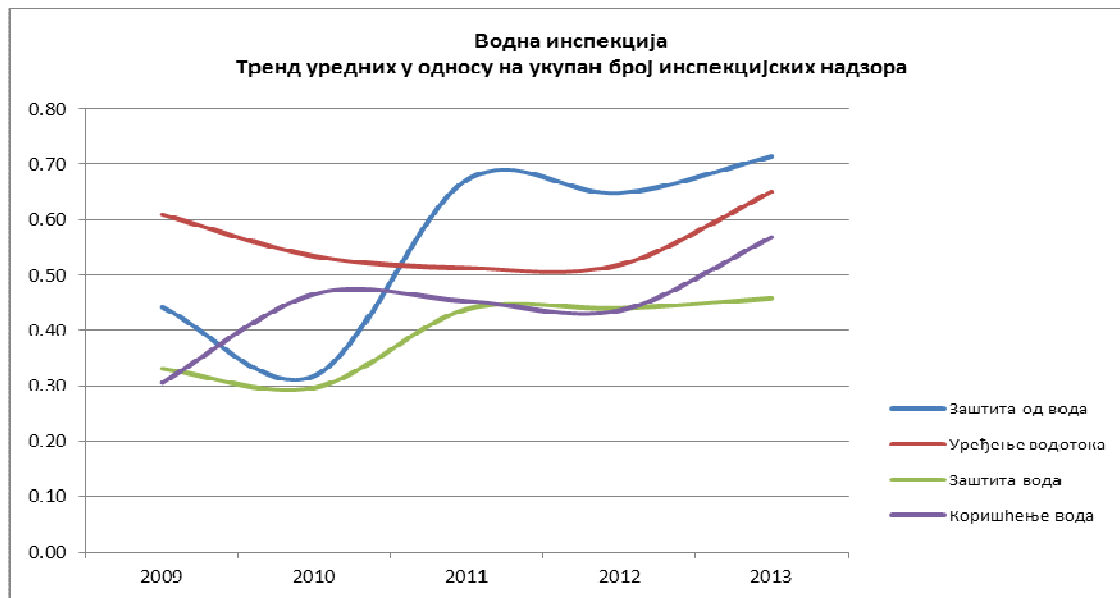
Значајно је напоменути да се мјере у сектору вода планирају на дужи период у складу са економским могућностима. Од конкретних мјера може се истаћи обезбјеђивање кредитне линије (потписан уговор са Европском инвестиционом банком) за инвестициону активност у комуналну инфраструктуру општина (санација водоводних и канализационих система у Републици Српској) у износу од 50.000.000 еура, уз обавезу да локалне заједнице обезбиједи још толико новца, као властито учешће. Као помоћ, обезбијеђена су бесповратна средства из IPA фонда у износу од 14.500.000 еура, као и 1.250.000 еура од IPF фонда за техничку припрему пројеката. Обухваћене су следеће 22 општине: Приједор, Котор Варош, Рибник, Брод, Пале, Соколац, Рогатица, Требиње, Зворник, Гацко, Лопаре, Градишка, Хан Пијесак, Лакташи, Нови Град, Шамац, Шековићи, Шипово, Трново, Власеница, Козарска Дубица и Теслић. Реализација овог пројекта је у току.

Реализована је Студија изводљивости за изградњу система за наводњавање који би се финансирао кредитним средствима Свјетске банке у износу од 20.000.000 долара. Наведени износ је одобрен за Републику Српску и реализација овог пројекта је у току.

Потписан је уговор са Европском инвестиционом банком и обезбијеђена кредитна средства у износу од 55.000.000 еура за санацију штета од поплава. Реализација и овог пројекта је у току.

Јасно је, да све ове, као и друге активности треба попатити инспекцијским контролама, а то ће бити тешко са постојећом кадровском попуњеношћу водне инспекције.

Важно је констатовати, да је урађен један од најважнијих докумената стратешког планирања једне државе, а то је „Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2012-2024“. „Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2012-2024“ је изузетно важна планска активност у сектору вода Републике Српске, која је базно полазиште за даље активности у свим другим видовима базних планирања, јер све активности морају прилагодити режиму и билансу вода.

3.7. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА

Техничка инспекција врши унутрашњи инспекцијски надзор који обухвата контролу примјене закона, општих аката и других прописа који се односе на области:

- 1) електроенергетике (производња, пренос и дистрибуција електричне енергије);
- 2) термоенергетике (термо и хидро електране, комунална инфраструктура – индустријске енергане, градске и друге топлане, котловска постројења, производња и експлоатација судова под притиском и др.);
- 3) рударства (пројектовање, експлоатација и прерада минералних сировина, изградња рударских објеката, постројења и уређаја);
- 4) електроенергетике у области рударства (ел. енергетски објекти, постројења и уређаји);
- 5) геологије (основна и детаљна геолошка истраживања, геомеханичка истраживања, израда студија, елабората и пројеката из области геологије и геолошких истраживања);
- 6) енергената (течна нафтна горива, технички и други гасови, моторна уља и мазива).

У оквиру наведених области, инспекцијски надзор врше технички инспектори: електроенергетски, термоенергетски, рударски, геолошки и инспектори за контролу квалитета течних нафтних горива.

У сектору техничке инспекције Републичке управе за инспекцијске послове систематизовано је 16 инспектора. У 2013. години послове инспекцијског надзора обављало је 12 инспектора, тренутно са пријемом нова три инспектора крајем 2013. године (рударског, ел.

енергетског и термоенергетског) знатно је побољшано стање обављања инспекцијског надзора. Недостаје један ел. енергетски инспектор са распоредом у Одјељење Требиње или И. Сарајево.

Активности техничке инспекције

У 2013. години евидентирани су резултати рада који су приказани у табели бр. 1. Табела бр.1.

Р. Б.	Области надзора	Контроле			Управне мјере			Прекрш. мјере			Кривичне мјере
		Укупно	Неуредне	%	Превентив	Репресивне	Укупно	Налог	Пријава	Укупно	
	Техничка инспекција	2078	364	17.52	307	7	314	52	72	124	
1.	Електроенергетика	388	187	48.20	180	2	182	16	-	16	
2.	Термоенергетика	547	27	4.94	26	1	27	2	-	2	
3.	Рударство	193	86	44.56	74	4	78	30		30	
4.	Геологија	136	27	19.85	27	-	27	-		-	
5.	Нафта и гас	814	37	4.55	-	-	-	4	72	76	

У унутрашњем инспекцијском надзору техничке инспекције, у 2013. години извршено је 2078 инспекцијских контрола од чега је 364 или 17,52 % неуредних, у оквиру којих су инспектори предузели 314 управних мјера, од чега 307 или 97,8 % се односило на превентивне мјере (отклањање неправилности) и 7 или 2,2 % на репресивне мјере (забрана рада). Укупно је покренуто 124 прекршајне мјере, од чега 52 прекршајна налога и поднесено 72 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Укупан износ изречене казне по ПН: правно лице 119.200КМ, одговорно лице 35.500КМ, физичко лице 4.000КМ, што укупно износи 158.700КМ. Износ казне према статусима РОФ-а: плаћено 4.000, затражено судско одлучивање за 26.300КМ, прекорачен рок плаћања 22.400КМ. Исход судског поступка: условних пресуда 25, обустављено 10 поступака и изречено 13 новчаних казни. Износ изречене казне суда за правно лице је 67.000КМ, за одговорно 23.500КМ, а за физичко лице 500КМ, што укупно чини 91.000КМ. На рјешења инспектора у извјештајном периоду поднесене је шест жалби, од тога 5 на рјешења рударског инспектора и једна на рјешење електроенергетског инспектора. Исте су прослијеђене на другостепено одлучивање и од стране другостепеног органа су одбијене као неосноване.

Инспектори су поред обављања инспекцијских прегледа редовно присуствовали рочиштима на Основним судовима као представници овлаштеног органа или у својству свједока.

У табели бр.2 дата је упоредна квантитативна анализа контрола и контрола са неправилностима са прекршајним мјерама за 2012. и 2013. годину

Табела бр.2.

Р. бр.	Инспекција / област надзора	Контроле			Контроле са неправилностима			Конт. са прек. санкцијама		
		2012.	2013.	I (13/12)	2012.	2013.	I _r (13/12)	2012.	2013.	I _r (13/12)
VI	Техничка инспекција	1921	2078	108.2	397	364	91.7	45	124	275.6
1	Електроенергетика	467	388	83.1	231	187	81.0	14	16	114.3
2	Термоенергетика	524	547	104.4	46	27	58.7	0	2	
3	Рударство	142	193	135.9	74	86	116.2	9	30	333.3
4	Геологија	115	136	118.3	34	27	79.4	0	0	
5	Нафта и гас	673	814	121.0	12	37	308.3	22	76	345.5

Учешће инспекција, по областима, у укупном броју прегледа
техничке инспекције

Област електроенергетике

Од стране електроенергетских инспектора контролисана је: производња, пренос и дистрибуција ел. енергије, као и дио већих крајњих потрошача ел. енергије. Потребно је напоменути да на ТС и ДВ који су у функцији преноса ел. енергије није било већих хаваријских стања и застоја, а производни објекти (ТЕ и хидроелектране) након извршених капиталних ремонта имали су поуздану и континуирану производњу ел. енергије.

У области електроенергетике извршено је 388 контрола од чега: редовних контрола 162 или 41.8%, ванредних контрола 63 или 16.2% и контрола извршења рјешења 163 или 42%. Инспектори су предузели 182 управне мјере, од којих 180 управних мјера се односило на отклањање неправилности, а двије на забрану рада. Предузето је 16 прекршајних мјера (издато 16 прекршајних налога за правна и одговорна лица).

Предмет контроле били су: Субјекти из области ел. енергетске дјелатности, објекти и постројења: хидроелектране, термоелектране, ТС 400 kV, ТС 220 kV, ТС 110 kV са припадајућих преносним далеководима, затим ТС 35/10 kV, ТС 35/6 kV, ТС 35/0,4 kV са припадајућом мрежом дистрибутивних далековода.

Производња електричне енергије: извршено је 8 контрола, три контроле ТЕ и 5 контроле хидроелектрана, евидентирани су мањи пропусти у погледу одржавања (нередовност вршења периодичних мјерења и испитивања, вођења одговарајућих књига, докумената, истицање натписа, израда упутстава и друге погонске документације). Донесено је рјешење о отклањању неправилности у дијелу контрола хидроелектрана, док прекршајних мјера у овој области није било.

Пренос електричне енергије: извршено је 25 контрола, од којих је 8 било неуредно. У редовним контролама у области преноса електричне енергије прегледане су: ТС 400/220/110 kV и два далековода (ДВ) 400/110 kV. Утврђено је седам неправилности код ТС и једна неправилност на ДВ 110 kV. По наведеним неправилностима инспектори су предузели законом предвиђене мјере за отклањање истих.

Из наведених података може се закључити да је стање у овој области у односу на упоредни период прошле године непромјењено у погледу редовности и квалитета одржавања трафостаница и далековода. Утврђене неправилности односе се на техничку исправност електро-енергетских објеката тј. редовност њиховог одржавања, вршења периодичних мјерења и испитивања, вођења одговарајућих књига и евиденција, докумената, примјену техничких норматива и заштиту електроенергетских објеката, истицање натписа и упозорења, израду упутстава и друге погонске документације.

Дистрибуција електричне енергије: извршено је 157 контрола од чега је 101 или 64% било неуредно. Највећи број контрола извршен је код ТС 20(10)/0,4 kV и нисконапонској мрежи 0,4 kV. Највећи дио пријава односио се на квалитет испоручене електричне енергије, стање наведених ТС и нисконапонске мреже, дотрајали дрвени стубови, опреми која је у експлоатацији дужи временски период и у лошем стању. Наведена проблематика посебно је изражена у ЕД «Електрокрајина» РЈ: «Бања Лука», «Приједор», «Н. Град» и др. Електроенергетски инспектори по свим пријавама излазили су на лице мјеста, вршили

провјере навода у пријавама и предузимале мјере за отклањање недостатака. У инспекцијским прегледима контролисана је техничка исправност, примјењеност мјера заштите и вођење техничке и друге документације, на средњенапонској мрежи, нисконапонској мрежи и трафостаницама. Донесена су 89 рјешења за отклањање недостатака, изречена је једна забрана и издато је 6 прекршајних налога.

Извршено је 15 контрола испуњености услова за обављање дјелатности при чему су у 6 случаја констатоване неправилности и донесено је 6 рјешења за отклањање недостатака.

Неправилности и недостаци у области дистрибуције електричне енергије односе се на техничку документацију и обезбјеђење употребних дозвола, техничку исправност и квалитет одржавања електроенергетских објеката (редовност одржавања ТС, замјену дотрајалих стубова и линијских водова, редовност расијецања растиња испод водова и сл.), редовност вршења периодичних прегледа и испитивања на електроенергетским постројењима, примијењеност техничких норматива и мјера заштите, обезбјеђеност и вођење техничке документације и одговарајућих књига, израде упутстава и друге погонске документације.

У извјештајном периоду нису забиљежене теже повреде, нити озбиљније хаварије и удеси.

Област термоенергетике

У области термоенергетике извршено је 547 контрола од чега: 479 или 87,6% редовних, 38 или 6,9% ванредних и 30 или 5,5% контрола извршења рјешења. Највећи број контрола извршен је над стабилним посудама под притиском 228 или 41,68%, затим над покретним посудама под притиском 225 или 41,13%, котловским постројењима 55 или 10,05%, над субјектима 5 или 0,91%, транспортним гасоводима 2 или 0,37%, дистрибутивним гасоводима 2 или 0,37%, док је контрола извршења рјешења било 30 или 5,48%.

Неуредних контрола било је 27 или 4,9% од извршених. Донесено је 26 рјешења за отклањање недостатака и једна забрана рада. Покренуте су двије прекршајне мјере путем прекршајног налога. Све неуредне контроле односиле су се на прегледе стабилне опреме под притиском, док код контрола покретних посуда под притиском није било неуредних контрола.

Предмет контроле: субјекти, котловска постројења, стабилне посуде за ТНГ, стабилне посуде за течни CO₂, стабилне посуде за расхладна постројења, стабилне посуде за течне атмосферске гасове, аутоклави, измјењивачи и друге стабилне посуде, стабилне посуде за компримовани ваздух, покретне посуде за пропан-бутан гас, покретне посуде за техничке гасове, покретне посуде за пропан-бутан гас на продајним мјестима, покретне посуде за пропан-бутан гас на пунионицама гаса, транспортни гасоводи, дистрибутивни гасоводи, аутогасни резервоари за погон моторних возила и др.

Неправилности и недостаци који су констатовани при инспекцијским контролама опреме под притиском углавном се односе на уочене недостатке при спољашњем прегледу, неисправност мјерних уређаја, рокови баждарења, промјена облика и геометрије при хладној проби, лоша антикорозивна заштита и сл.

Код унутрашњег прегледа констатоване су нечистоће које нису омогућиле преглед варова и утврђивање квалитета површине основног материјала, деформације усљед термичких оптерећења и сл. Код хладних проба воденим притиском, у случајевима пропуштања воде, субјектима су наложене додатне интервенције и вршена су поновна испитивања.

Област рударства

У области рударства извршено је 193 контроле од чега: 89 или 46,1% односило се на редовне контроле, 66 или 34,2% ванредне и 36 или 18,7% контрола извршења рјешења. Неуредних контрола било је 86 или 44,6% од извршеног броја контрола. Донесено је 74 рјешења за отклањање недостатака, док је забрана експлоатације минералних сировина било 4. Инспектори су издали 30 прекршајних налога.

Предмет контроле: субјекти који се баве експлоатацијом минералних сировина и субјекти који врше услуге у области рударства (извођење рударских радова, пројектовање, периодични прегледи) као и објекти у саставу рудника: површински копови, јаме, постројења одводњавања рудника, сепарације и дробилице, класирнице пијеска и шљунка, експлоатационе бушотине, ТС које су у власништву рудника, машине и уређаји на ел. погон и инсталације у објектима прераде, пумпна постројења и др.

Поред наведеног, предмет контроле биле су и контроле нелегалне експлоатације минералних сировина пријављене од стране правних и физичких лица. Наведене контроле евидентирани су као ванредне инспекцијске контроле. Нелегалне експлоатације односиле су се на експлоатацију пијеска и шљунка у инундационим зонама корита ријека, експлоатацију пијеска и шљунка ван ријечних корита, експлоатацију камених плоча на простору И. Херцеговине (Билећа и Невесиње) и општинама Шековићи и Осмаци. Од стране рударске инспекције предузимане су законом предвиђене мјере.

Неправилности и недостаци у области рударства односиле су се на:

- непридржавање техничких норматива и мјера заштите при експлоатацији минералних сировина, усклађеност рударских радова са одобреним рударским пројектом, обезбијеђења одобрења за извођење радова по пројектно-техничкој документацији, употребних дозвола објеката, постројења и уређаја, испуњеност услова за обављање послова у области рударства и др.,
 - уједначавање квалитета лежишта у циљу рационалног искориштавања минералне сировине,
 - примјену прописаних мјера заштите на раду у погледу квалитета и редовности вршења обуке радника, набавке личних заштитних средстава, вршења периодичних љекарских прегледа радника, периодичних прегледа постројења и уређаја и др.
 - нелегалну експлоатацију пијеска и шљунка у инундационим зонама корита ријека, експлоатацију пијеска и шљунка ван ријечних корита, експлоатацију камених плоча на простору И. Херцеговине (Билећа и Невесиње) и општинама Шековићи и Осмаци.
- По овом основу од стране рударске инспекције предузимане су законом предвиђене мјере.

У извјештајном периоду, забиљежена је једна тежа повреда радника са смртним исходом у руднику олова и цинка «САСЕ» Сребреница и поплава Рудника «Гацко» ПК «Грачаница» Поља А и Б. Поплава је проузрокована великим оборинским падавинама, недовољно регулисаном заштитом Рудника од утицаја површинских токова ријека Мушнице, Грачанице и Гојковића потока. Наведени проблеми изазвали су пуцање и клизање западне косине ПК, оштећења заштитних насипа и продора вода у откопани простор поља Б и дијела поља А ПК. Поплава је изазвала велику материјалну директну и индиректну штету, пореметила пројектовану динамику експлоатације, даљи развој рударских радова ПК и довела у питање континуирано снабдевање ТЕ «Гацко» са потребним количинама угља у наредном периоду.

Област геологије

У области геологије извршено је 136 контрола од чега су: 76 или 55,9% редовне контроле, 26 или 19,1% ванредне и 34 или 25,0% контроле извршења рјешења. Неуредних контрола било је 27 или 19,9%. Донесено је 27 рјешења о отклањању неправилности.

Неправилности и недостаци у раду субјеката контроле односили су се на геолошка истраживања при изналажењу нових лежишта, истраживања у току експлоатације минералних сировина, геомеханичка и др. Истраживања. Проблеми су везани за обезбијеђење потребних стручних кадрова, квалитет и ажурност геолошке техничке документације при истраживању, извођењу рударских геолошких радова и осталих видова истраживања лежишта минералних сировина.

Законом о геолошким истраживањима и уговором о концесији потребно је прецизније дефинисати обавезе концесионара по основу обнављања резерви, иновирање еларота о

класификацији и категоризацији резерви минералних сировина. Евидентна је потреба израде Дугорочног програма рада рудника који су дати на кориштење и експлоатацију под концесију за концесиони период који је дат у уговору о концесији. Претходним, смањила би се могућност неправилне експлоатације и раубовања лежишта минералних сировина.

Област нафте и гаса

У области нафте и гаса извршено је 814 редовних контрола, неуредних контрола било је 37 или 4,5%. Неуредне контроле односе се на квалитет течног нафтног горива које је узорковано на бензинским пумпним станицама. Од 814 контрола, 759 контрола квалитета течних нафтих горива извршено је на бензинским пумпним станицама, 53 контроле на терминалима велепродаје и 2 контроле објеката.

Укупно је узето 2703 анализа узорака горива, од чега:

- 1112 анализа квалитета дизел горива – 21 неусаглашено или 1,89%,
- 1153 анализе квалитета БМБ – од чега:
 - 764 анализе квалитета БМБ 95 – 6 неусаглашена или 0,79%,
 - 374 анализа квалитета БМБ 98 – неусаглашених није било,
 - 15 анализа квалитета БМБ 100 – неусаглашених није било
- 437 анализа ЛУЕЛ- 13 неусаглашених или 2,97%
- 1 анализа ЛУТ - неусаглашених није било.

Укупно неусаглашених узорака горива по БАС стандардима било је 40 или 1,48% и то 21 неусаглашених узорака дизел горива, 6 неусаглашена узорка БМБ 95 и 13 неусаглашених узорака ЛУЕЛ-а, док неусаглашених узорака на велепродајним складиштима није било.

У односу прошлу годину, гдје је било 1,8% неуредних контрола, евидентирано је повећање броја неуредних контрола на 4,5%, што је последица неправилног манипулисања приликом транспорта и претакања горива на БПС и терминалима.

Извршење планираних задатака

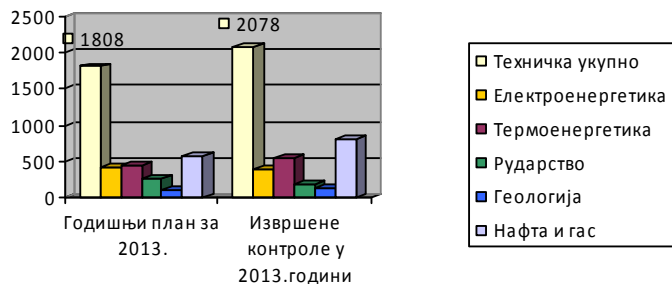
У 2013. години техничка инспекција извршила је укупно 2078 инспекцијских прегледа, што у односу на годишњи план рада извршење износи 114,9%. Број извршених контрола у односу на 2012. годину је 108,2%. Извршена је попуна инспектора из области рударства за подручно одјељење Бања Лука почетком 2013. године, а остале попуне са рударским за подручно одјељење Бијељина, ел. енергетским за подручно одјељење Приједор и термоенергетским инспектором за подручно одјељење Добој је извршена крајем 2013. године, што ће у многоме олакшати рад у наредном периоду. Због недостатка рударских инспектора, надзор у прошлој години, поред редовних послова, обављао је и гл. технички инспектор.

У табели бр.3. дати су подаци о извршењу плана, те упоредни приказ извршених и неуредних контрола као и броја управних и прекршајних мјера.

Табела бр.3.

Редни број	Област надзора	Број инспектора	Број контрола					Неуредне контроле			Управне мјере			Прекршајне мјере					
			Годишњи план за 2013.	Извршене контроле 2013.	% Извршења плана за 2013.	Извршене контроле за 2012.	% Извршења 2013-2012	2012.	2013.	Индекс	2012.	2013.	Индекс	Прекршајни налог 2012.	Прекршајни налог 2013.	Индекс	Прекршајна пријава 2012.	Прекршајна пријава 2013.	Индекс
	Техничка инспекција	12	1808	2078	114.9	1921	108.2	397	364	0.92	371	314	0.85	22	52	2,36	23		
1	Електроенерг.	3.72	427	388	90.9	467	83.1	231	187	0.81	224	182	0.81	12	16	1,33	2		
2	Термоенерг.	3.24	446	547	122.6	524	104.4	46	27	0.59	46	27	0.59	0	2				
3	Рударство	1.68	261	193	73.9	142	135.9	74	86	1.16	68	78	1.15	8	30	3,75	1		
4	Геологија	0.84	96	136	141.7	115	118.3	34	27	0.79	33	27	0.82	0	0	0.0			
5	Нафта и гас	1.68	578	814	140.8	673	121.0	12	37	3.08				2	4	2	20	72	3,6

На графику је дат упоредни приказ планираних и извршених контрола техничке инспекције за 2013.годину, као и графички приказ планираних и извршених контрола по областима надзора техничке инспекције.

Анализирајући презентиране податке из наведене табеле може се закључити:

- извршени број контрола је 8,2% већи у односу на 2012.годину
- у области ел. енергетике извршење плана је мање 16,9% што је последица мањка ел. енергетских инспектора (један из Одјељења Требиње на дужем боловању, и једна инспекторка из Одјељења Бања Лука користи трудничко боловање),
- учешће неуредних контрола у односу на исти период прошле године је смањен са 397 на 364,
- број предузетих управних мјера је смањен са 371 на 314,
- испуњености услова субјеката контроле вршено је углавном при редовним инспекцијским контролама,
- од стране инспектора по основу непоштовања и примјене прописа, предузете су прекршајне мјере; издато 52 ПН и поднесена 72 захтјева за покретање

прекршајних поступка. Прекршајне мјере односе се на област: електроенергетике, рударства и област контроле нафте и гаса.

Значајано је повећање броја прекршајних мјера у области рударства и везано је за непоштовање одредаба закона и прописа из области рударства.

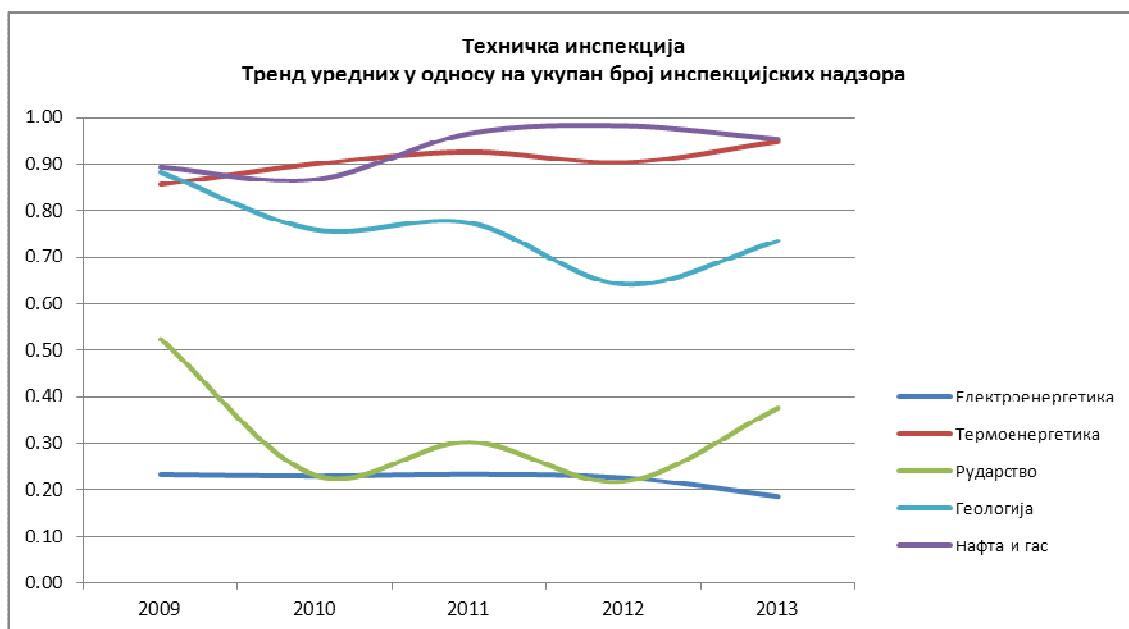
У области нафте и гаса, повећан број неусаглашених узорака, неуредних контрола везан је за недовољну пажњу приликом транспорта и претакања горива на малопродајним мјестима БПС-а, складиштима и набавку горива са повећаним садржајем сумпора.

Закључне напомене

У наредном периоду у циљу повећања ефикасности рада инспекција као и рјешавања текуће и друге проблематике потребно је:

- извршити попуњу са једним ел. енергетским инспектором у одјељењу Требиње или И. Сарајево,
- унапређивати сарадњу са надлежним министарством и другим министарствима, а посебно у дијелу усаглашавања законских и подзаконских прописа,
- дати већи значај контролама превентивне заштите, периодичним прегледима постројења и средстава рада, мјерењима микроклиме у радној средини, периодичним љекарским прегледима радника, радном времену запослених и др.,
- питању обуке радника за самосталани безбједан рад мора се дићи на виши ниво. Посебно се морају нагласти услови обављања послова у области рударства који се односе на услове подземне па и површинске експлоатације минералних сировина. У овој области потребно је на нивоу РС обезбједити редовно школовање КВ радника (рударских копача, руковоаца јамске и површинске механизације и постројења, мајстора на одржавању и др.),
- посветити већу пажњу контролама привредних субјеката, института и др. који врше услуге израде техничке документације и др. акта предузећа,
- инспекцијском надзору у стратешким предузећима из области експлоатације минералних сировина (угља, жељезне руде, руда обојених метала и неметаличних минералних сировина) са аспекта рационалног искориштавања лежишта као и контролама у дијелу основних и детаљних геолошких истраживања у циљу обнављања резерви постојећих лежишта и изналажења нових лежишта минералних сировина,
- дати приоритет инспекцијском надзору над објектима и постројењима рафинерије нафте „Брод“, рафинерије уља „Модрича“ постројењима ТЕ „Угљевик“ , „Гацко“ и „Станари“ у изградњи, као и и енерганама за производњу топлотне енергије,
- контролама концесионара по питању рационалног искориштавања лежишта минералних сировина и уредног плаћања концесионе накнаде по основу продаје и кориштења минералних сировина,
- тражити доношење Дугорочног програма рада рудника који су дати на кориштење и експлоатацију под концесију за концесиони период који је дат у уговору о концесији. Претходним, смањила би се могућност неправилне експлоатације и раубовања лежишта минералних сировина,
- законима и уговорима о концесији потребно је прецизније дефинисати обавезе концесионара по основу обнављања резерви, иновирање елабарота о класификацији и категоризацији резерви минералних сировина,

- појачати контроле у електродистрибутивним предузећима са аспекта санације објеката и постројења у циљу смањења дистрибутивних губитака и квалитетније испоруке ел. енергије крајњим корисницима,
- контролама предузећа која врше услуге у областима надзора: пројектовања, ревизије, одржавања ел. енергетских постројења и уређаја, услуга извођења рударских радова и др.
- прецизније је потребно дефинисати питање лиценце по основу испуњења услова - издавања рјешења за обављање одређених послова по областима инспекцијског надзора,
- извршити одређени ниво припреме и обуке термоенергетских инспектора у вези кориштења прописа при вршењу ИП опреме под притиском, а у вези Наредбе о опреми под притиском, коју је донијело Министарство вањске трговине и економских односа БиХ-е.

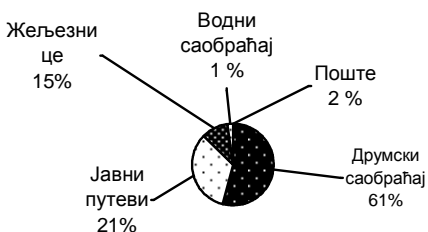
3.8. САОБРАЋАЈНА ИНСПЕКЦИЈА

Саобраћајна инспекција обавља унутрашњи надзор у дјелатностима друмског саобраћаја (друмски превоз лица и/или ствари и станица техничких прегледа), јавних путева, жељезничког саобраћаја (саобраћајна дјелатност, пруге и пружна постројења, жељезничка возила, СС и ТК уређаји и електроенергетски надзор), водног и поштанског саобраћаја.

У **унутрашњем инспекцијском надзору** саобраћајне инспекције, у 2013. години извршено је 1269 инспекцијских контрола од чега је 448 или 35% неуредних, у оквиру којих су инспектори предузели 306 управних мјера, од чега је 188 или 61,4% превентивних (отклањање неправилности), и 118 или 38,6% репресивних (забрана вршења незаконитих радњи). Истовремено је испостављено 369 прекршајних налога и поднесено 13 захтјева за покретање прекршајног поступка. У оквиру финснијских показатеља, изречено 187 030 КМ, од чега за правна лица 129 300 КМ, одговорна лица 29 900, а за физичка лица 27 830 КМ. У 2013. години, је примјетан пад нивоа уредности у односу на претходну годину, са 32 % на 35 % неуредних контрола. Посебно је евидентан тренд пораста неуредности код надзора у поштанском (39-

44)%, у водном (50—58)%, жељезничком саобраћају (18-25)% и друмском превозу (35-38)%. Сразмјерно наведеном, евидентиран је и већи број прекршајних мјера за 21, односно у индексу 105. Уредније стање је евидентирано у области јавних путева у односу на претходну годину (31-29)%, док је стање код станица техничких прегледа идентично са аспекта неуредности, мада неки други показатељи типа броја неисправних возила на станицама техничких прегледа показују да се стање мијења у позитивном правцу.

На Слици 1.1 представљена је структура извршених инспекцијских прегледа у области рада саобраћајне инспекције.

Слика 1.1 Структура извршених инспекцијских прегледа по областима надзора

План контрола саобраћајне инспекције Републичке управе за инспекцијске послове за 2013. годину остварен је са подбачајем од 37 контрола или за 3%. Ако се посматрају ефекти рада саобраћајне инспекције у 2013. години, у поређењу са 2012. годином, може се закључити да је физички обим рада (број извршених контрола) у 2013. години мањи за 91 инспекцијску контролу или за 9%.

Чињеница је да се у плану за 2013. годину, евидентирало стање смањених инспекцијских активности због мањег броја извршиоца (одлазак у пензију два инспектора и ангажовање једног саобраћајног инспектора на послове техничког инспектора, или 2 инспектора рада мање). У конкретном случају није се очекивао епилог да се упражњена мјеста неће попунити. Такође је значајно напоменути да је један саобраћајни инспектор учествовао у раду техничке инспекције (контрола течних горива) чиме се знатно редуковао надзор у области водног и поштанског саобраћаја.

Организационе промјене које се осликавају у проширеној активности инспекције на нове области, при истим, а у 2013. години и мањим бројем извршилаца, су условили и тренд мањег броја инспекцијских контрола у периоду 2013/2006.

Битан фактор сређивања укупног стања у области саобраћаја везан је и за ефикасност прекршајног налога. У оквиру испостављених прекршајних налога евидентно је да се стање репресије осјећа у надзору станица техничких прегледа возила, што је за посљедицу имало већи ниво утврђених технички неисправних возила на станицама техничког прегледа.

Закључне напомене

На основу презентованих показатеља рада саобраћајне инспекције, у 2013. години је евидентиран тренд "пада" активности саобраћајне инспекције, изазван не попуњавањем кадрова који су напустили службу и прерасподјелом послова једног инспектора на друге послове.

У овом моменту је актуелно стање непокривености надзора у двије дјелатности у жељезничком саобраћају (инфраструктура и СС и ТК уређаји), што би се могло ријешити пријемом једног извршиоца. Жељезнице постају веома важне у дијелу надзора инфраструктуре, јер су планиране реформе система у погледу раздвајања инфраструктуре и операција превоза, чиме ће државна управа имати већи значај у надзору инфраструктуре. Проблем надзора у поштанском саобраћају је комплекснији, имајући у виду нова законска

рјешења у погледу контроле комуналних и других предузећа у достави рачуна за извршене услуге. Како инспекторат нема организован надзор у области поштанског саобраћаја, кориштени су ресурси из надзора друмског саобраћаја. Истовремено је дошло до проширења обима рада инспекције друмског саобраћаја (станице техничких прегледа, радно вријеме мобилних радника, хомологације резервних дијелова и опреме (у процедури), у погледу нових законских рјешења и нових-проширених овлаштења инспектора, па се убудуће не могу очекивати и проширене активности у дјелатности поштанског саобраћаја.

У 2013. години евидентирана су и сљедећа неповољна стања:

- Присутан неуредан такси превоз на релацији Шипово - Мркоњић Град - Бања Лука и Кнежево - Бања Лука . Примјетно је смањење обима наведеног нелегалног превоза путника у односу на претходне године, посебно на правцима Грахово – Дрвар - Бања Лука, гдје је та појава сузбијена кроз процесовање странака у кривичном поступку.

- Присутан нелегалан превоз путника путничким аутомобилима на релацији Шипово-Мркоњић Град - Бања Лука и Кнежево - Бања Лука. Примјетно је смањење обима наведеног нелегалног превоза путника у односу на претходне године.

- Још увијек незадовољавајуће стање уредности станица техничких прегледа, поред чињенице да се стање значајно поправља, посебно у дијелу фиктивног техничког прегледа и у дијелу квалитета рада станица техничких прегледа.

- Присутан проблем у самодостави рачуна за извршене комуналне и друге услуге у поштанском саобраћају. И даље је присутан тренд судског одлучивања супротно ставовима надлежних судова (Врховни и Уставни суд).

- Стање у области жељезничког саобраћаја је стабилно. Број смртно страдалих на жељезници и број ванредних догађаја у локацијама путног прелаза није у стању погоршања. Проблем системске грешке на кочници код 200 вагона увезених из Пољске је ријешен.

- Водни саобраћај је и даље безбједан, без евидентираних ванредних догађаја, посебно када је у питању туристичка и спортска пловидба на ријекама (Врбас, Дрина и Тара).

Описани проблеми су у значајној мјери узроковани и недореченим прописима који нису примјениви са аспекта инспекцијског надзора, посебно када је у питању:

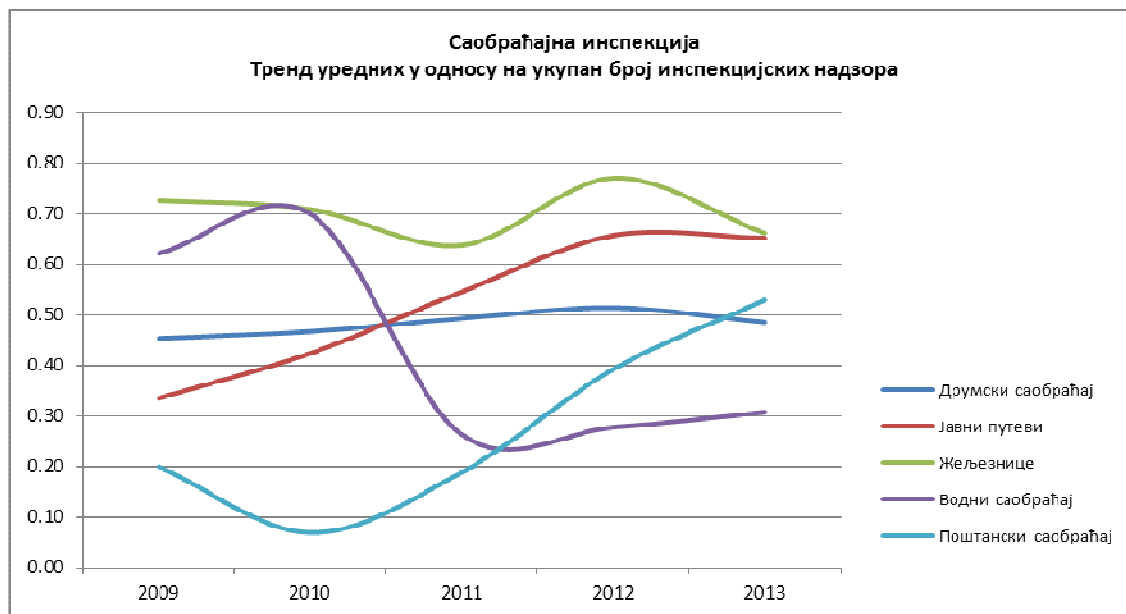
- Нелегалан рад грађана у друмском саобраћају. Са позиције регулативе инспекторима није омогућен кавалитетан инспекцијски надзор и доказивање почињеног прекршаја у форми доказа о наплати услуге. Покушај измјене прописа предлаган од стране Инспектората није успио, како се наводи због оцјене надлежних, да су у питању грађанске слободе које се не могу угрожавати.

- Неуредан такси превоз који се врши између двије јединице локалне самоуправе је тешко, готово немогуће доказивати, посебно након донесених законских измјена, које су такси превознику омогућиле несметан саобраћај између двије локалне заједнице.

- У надзору станица техничких прегледа, још увијек није инплементиран бар код, чиме би се спријечило вршење техничких прегледа без присутног возила.

- Прописи везани за хомологацију резервних дијелова и опреме нису инплементирани, што може бити фактор погоршања безбједности саобраћаја, посебно комерцијалних возила.

Проблем надзора станица техничких прегледа је условљен поред осталог и кориштењем информационог система за праћење рада станица техничког прегледа у реалном времену. Инспекторат и даље није у могућности користити наведени систем, супротно чињеници да Стратегија управљања безбједности саобраћаја која је усвојена од стране Владе и Скупштине, експлицитно подразумјева и обавезује институције Републике Српске да инплементирају наведену стратегију. То значи, да је у циљу ефикаснијег инспекцијског надзора неопходно омогућити конекцију информационог система Министарства и Инспектората, како би се повећали ефекти инспекцијског надзора са једне стране, а са друге стране омогућило и Министарству кориштење база података Инспектората, посебно у погледу ефеката инспекцијског надзора.

3.9. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА И ЕКОЛОШКА ИНСПЕКЦИЈА

Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција је у периоду јануар-децембар 2013. године вршила инспекцијски надзор у области урбанизма и грађења и заштите животне средине.

У области урбанизма и грађења надзор је вршило 6 урбанистичко-грађевинских инспектора, а у области заштите животне средине 4 еколошка инспектора.

Основни циљ рада ове инспекције своди се у суштини на повећање легалности и квалитета просторног и урбанистичког планирања, повећање легалности, квалитета и сигурности грађења, сигурности коришћења изграђених објеката, повећање квалитета стратешких и других грађевинских материјала, повећање провођења Закона из области заштите животне средине и припадајућих подзаконских аката, других комплементарних закона, те поштовања еколошких стандарда.

Од 1003 извршене контроле у сектору урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције, неуредних је било 301 (30,0%). У 229 случајева је наређена управна мјера отклањања неправилности, а у 37 случајева предузете су репресивне управне мјере и то 21 забрана у области обављања дјелатности, због неиспуњавања услова прописаних лиценцом за грађење и израду техничке и просторно-планске документације, 1 мјера рушења објекта, 10 мјере забране у области грађења објеката, 1 забрана управљања отпадом, 2 забране коришћења изграђеног објекта, 1 забрана производње бетона и 1 забрана због непосједовања еколошке дозволе, након истека рока из инспекторског ријешења за прибављање исте. У 18 случајева поднесен је захтјев за укидање лиценце по праву надзора, на основу којих је Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију укинуло 12 лиценци те у 6 случајева умањило овлашћења дата лиценцом. Издато је 65 прекршајних налога у висини од 147.529 КМ. Број контрола у којима су утврђене неправилности у периоду јануар – децембар 2013. године (301), је мањи у односу на исти извјештајни период у 2012. години (304), односно мањи за око 1%, што говори да је стање у области на прошлогодишњем нивоу, уз постепени пораст дисциплине у примјени и поштовању прописа, стандарда и норми, као и уређења стања у цјелини у појединим областима.

У области урбанизма и грађења извршено је 646 контрола, а неправилности су утврђене у 190 прегледа (29.4%). Управне мјере су предузете у 163 случаја, а у 128 (78.5%) прегледа наређене мјере отклањања неправилности. Репресивне мјере су предузете у 35 (21.5%) случајева и то 21 пута је забрањено обављање дјелатности због неиспуњавања услова за рад, прописаних лиценцом за грађење објеката, израду техничке и просторно планске документације, изречено је 10 забрана грађења објеката, 1 рушење објекта (објекат из надлежности општинске инспекције), 2 забране коришћења изграђеног објекта и 1 забрана производње грађевинског материјала (бетон). У 18 случајева покренут је захтјев за укидање лиценце по праву надзора, након контроле извршења рјешења. Издато је 47 прекршајних налога у вриједности 120.030 КМ.

Контролом у области испуњености услова за рад, која је на основу договора са представницима Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију била приоритет рада републичке урбанистичко-грађевинске инспекције, у овом извјештајном периоду (лиценце за грађење, израду техничке и просторно-планске документације), неправилности су утврђене у 25,9 % случајева од укупног броја контрола у тој области (405), што је за 3,3% мање него у истом извјештајном периоду за 2012. годину. Повећање броја уредних контрола у области испуњености услова за рад је прије свега посљедица континуираног рада републичке урбанистичко-грађевинске инспекције и Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију у ранијим периодима.

Након контроле извршења рјешења, код субјеката који нису отклониле недостатке у остављеним роковима, због којих су наређене мјере забране обављања дјелатности или отклањања неправилности, покренуто је 18 (38% мање него у 2012. години) захтјева за укидања лиценци по праву надзора. На основу горе поменутог захтјева инспекције, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је укинуло 12 лиценци, а у 6 случајева је умањило овлашћења дата лиценцама.

У овој области проблем у раду инспекције представља и непостојање регистра предузећа којима су издате лиценце за грађење, израду техничке и просторно-планске документације, па се често дешава да инспекција (републичка али и градска/општинска), тек приликом контроле грађења објеката утврди да неко предузеће посједује лиценцу за грађење, а о чему је у више наврата информисано надлежно Министарство. Дјеловањем републичке урбанистичко-грађевинске инспекције у посматраном извјештајном периоду, након контроле извршења ријешења, утврђено је да су субјекти контроле накнадно запослили 24 дипломирана инжењера разних струка, као и 238 КВ радника грађевинске струке.

Стање у погледу коришћења изграђених објеката, нарочито у погледу посједовања употребне дозволе је различито у зависности од врсте објекта (углавном се ради о објектима изграђеним у ранијем периоду – високе бране, мостови, тунели, бензинске пумпе, објекти електро инфраструктуре).

На основу дјеловања републичке урбанистичко-грађевинске инспекције корисници тих објеката покренули су иницијативу за прибављање документације, неопходне за коришћење наведених објеката, као и радње на прописаном техничком осматрању (над одређеним дијелом мостова је већ извршено техничко осматрање и одрађени по потреби санациони радови) и одржавању истих. Будући да се ради о документацији за чије прибављање је потребан одређени временски период, осим корисника тих објеката у рад око превазилажења проблема, на иницијативу ове инспекције, укључена су и надлежна Министарства (Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство саобраћаја и веза). Такође Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је кроз нови Закон о уређењу простора и грађењу прописало поједностављен поступак за прибављање документације за ове објекте чиме ће овај проблем бити коначно ријешен (могућност легализације).

Анализом стања у области производње грађевинског материјала видљиво је да се стање у области производње стратешких материјала (бетона и асфалта), а на основу дјеловања републичке урбанистичко-грађевинске инспекције у ранијим периодима, а и у овом

извјештајном периоду знатно побољшало. Контролом погона који се баве производњом бетона и асфалта, на основу утврђених неправилности наређене су мјере отклањања неправилности, и била је само 1 забрана производње бетона.

У области изградње објеката (путни појас, рехабилитација националних споменика, санација ратом оштећених објеката и остали објекти) из надлежности републичке урбанистичко-грађевинске инспекције, али и градске/општинске инспекције (општине које немају заступљену инспекцију) неправилности су утврђене у 27 прегледа (32.5%), што је за 10.3 % мање него у истом периоду прошле године. Изречено је 10 забрана грађења због одступања од пројектне документације и 1 наређење рушења објекта.

У области просторно-планске, урбанистичко-техничке и друге документације, неправилности су утврђене у 20.9 % прегледа, од укупног броја прегледа, што је за 6,1% више неуредних контрола него за исти период у 2012. години, али није било забрана израде и примјене просторно-планске документације. Највећи проблем у овој области је непостојање планске документације у многим градовима/општинама, а будући да се плановима рјешавају намјена, организација и уређење простора и насеља, евидентна је величина овог проблема, а због чега је посљедица издавање одобрења за грађење на основу мишљења разних комисија чија је стручност упитна, те није ни риједак случај злоупотребе таквих мишљења. Овај проблем је нарочито изражен, због разлога што се наставља процес легализације, па је присутна велика опасност од лоше праксе да се привремене објекти временом претварају у трајне (нарочито пословни објекти), и на тај начин прејудицирају се дугорочна планска ријешења за уређење и изградњу насеља и ствара утисак урбаног хаоса, што је нарочито изражено у већим градовима Републике Српске. Посљедица непостојања планске документације је и често издавање локацијских услова без УТУ-услова (нарочито без графичког дијела) што значи без регулационе и грађевинске линије, услова за уређење грађевинске парцеле, услова за уређење градског грађевинског земљишта, прикључења на јавни пут и мрежу инсталација и тд. Из свега горе наведеног, а будући да је усвојен Просторни план Републике Српске, мишљења смо да се Влада Републике Српске и надлежно Министарство мора још активније укључити у обезбјеђивању финансијске помоћи општинама ради израде планске документације. Велики проблем у овој области, за рад инспекције представља досљедна примјена Закона о уређењу простора и грађењу (усвајање просторних планова, урбанистичких планова и зонинг планова) који су од стране локалних заједница требали бити усвојени, а што већина градова и општина није урадила (кратак рок, финансијска средства и тд.), о чему је републичка инспекција упознала Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, те су очекивања да ће овај проблем бити ускоро ријешен, да не би настала блокада израде просторно-планске документације, а самим тим и велики проблеми и самој изградњи објеката.

Као важну напомену треба истакнути да је у извјештајном периоду за 2013. годину на рјешења урбанистичко-грађевинских инспектора изјављено 8 жалби, које су одбачене од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, што указује на реално и квалитетно утврђивање чињеничног стања и дословно поштовање Законских одредби у овој области.

У извјештајном периоду за примљено је преко 500 пријава и притужби грађана (писмених и преко Центра за пријаве и притужбе Инспектората), које се односе на рад градских/општинских урбанистичко-грађевинских инспектора и градских/општинских одјељења надлежних за послове урбанизма и грађења. Будући да се ради о предметима који третирају имовинско-правне односе, посједовање одређених одобрења (одобрење за грађење, употребна дозвола), квалитет изградње, рада инспекција и других институција, просторно планирање и тд., истим је посвећена посебна пажња, како у погледу брзине рјешавања, тако и по питању тражења детаљних извјештаја од стране градских/општинских органа и инспекција уз давање обавезних инструкција од стране главног инспектора, одлазак у општине и разговор са одговорним лицима, за поступање у сваком конкретном случају. На овај

начин у сарадњи са градским/општинским урбанистичко-грађевинским инспекцијама и одјељењима за просторно уређење, као и Министарством за просторно уређење, грађевинарство и екологију (по предметима који се односе на њихов рад) је ријешено 490 притужби и представки грађана, а о томе су обавијештени подносиоци пријава и представки, као и институције које су захтијевале одговоре (преостале пријаве и притужбе, биће предмет рада у наредном периоду у 2014. години). Највише пријава и представки се односи на Град Бања Луку, општине Бијељина, Приједор, Добој и др., чији ће инспектори и одјељења бити предмет контроле републичке инспекције у наредном периоду.

Тежиште рада републичких еколошких инспектора у извјештајном периоду, у **области заштите животне средине**, углавном се заснивало на контролама објеката и постројења која морају посједовати еколошку дозволу, те ако је посједују, да ли испуњавају услове из исте, контролама новоизграђених објеката који не могу бити пуштени у рад без претходно прибављене еколошке дозволе (загађивачи животне средине), контролама правних лица, која посједују лиценцу о испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине, а везано за испуњеност услова из лиценце, контролама субјеката који се баве управљањем отпадом у смислу контрола посједовања дозвола за управљање отпадом те испуњености услова из истих, као и контролом услова који субјекти морају испунити у прекограничном кретању отпада и транспорту опасног отпада.

Републички еколошки инспектори су у извјештајном периоду извршили укупно 357 контрола, а неправилности су утврђене у 111 контрола (31,0% од укупног броја извршених контрола), што је за 5,4% више неуредних контрола него у истом извјештајном периоду за 2012. годину, али важно је нагласити да су биле само 2 (1.9%) репресивне мјере (забране у области загађивач животне средине-непосједовање еколошке дозволе и области испуњеност услова за управљање отпадом), док су све остале мјере биле мјере отклањања неправилности (98.1 %), што очито показује да се у овој области код субјеката контроле, повећава свијест о заштити животне средине и поштовању прописа у овој области. Поднесено је 18 прекршајних налога у вриједности 27.499 КМ.

Анализом стања у овој области видљиво да је већина субјеката контроле прибавила еколошке дозволе у претходном периоду, али је такође утврђено да субјекти контроле не проводе у потпуности све мјере наређене еколошким дозволама.

Најчешће неправилности у подобласти контроле „испуњеност услова из еколошких дозвола“ огледале се углавном на непровођењу мониторинга-мјерења емисија полутаната у животну средину, као и непровођењу мјера у виду инвестиционих радњи, а које су инвеститори имали провести (што се најчешће доводи у везу са смањеним приливом профита, отежаним остваривањем амортизационих средстава и генерално са свјетском економском кризом).

У **области контрола испуњености услова за управљање отпадом**, генерално се може донијети став да је све већи број субјеката контроле прибавио потребне дозволе или се налази у процесу прибављања, али и да одређени дио ових предузећа не испуњава услове нити може испунити услове управљања отпадом у потпуности.

Анализирајући резултате контрола „испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине“, да се примјетити да нема великог броја регистрованих предузећа која обављају ову дјелатности. У овој подобласти неправилности у регистрованим субјектима заснивале су се углавном на недовољном броју инжењера одређеног профила (најчешће техничке струке). Дјеловањем инспекције запослено је 4 дипломирана инжењера потребне струке, ради испуњености услова за рад прописаних лиценцом за обављање стручних послова у области заштите животне средине.

Као врло битно треба истаћи, да у контролама прекограничног кретања отпада нису уочене генерално неправилности, односно да сви субјекти који су регистровани за ову дјелатност, углавном у потпуности поштују процедуре прекограничног кретања отпада. Једина

неправилност, а што је уочено код свих субјеката контроле, је у нередовном најављивању прекограничног кретања отапада инспекцијским органима.

Релативно велики број неуредних контрола у области заштите животне средине, као једне мултидисциплинарне области, у којем надзор врше још неке инспекције (урбанистичко-грађевинска, водна, здравствено – санитарна инспекција, пољопривредна и др.) је прије свега посљедица тога, што се ради о области која је веома захтјевна, можемо рећи и недовољно озбиљно схваћена, нарочито од локалне заједнице, па као таква се још увијек од стране субјеката, евентуалних загађивача или не схвата довољно озбиљно или субјекти уопште нису упознати са њиховим обавезама који су прописани Законом.

Но ипак изводи се закључак да постоји тенденција пада броја контрола у којима су утврђене неправилности у извјештајном периоду, у односу на раније године (највећи дио неправилности се односи на непоштовање одредби прописаним условима у еколошкој дозволи). Највећи проблем у раду ове инспекције представља недостатак регистра загађивача животне средине, а будући да је област заштите животне средине посебно значајна и свеобухватна област, увођење реда у ову област је дугорочан посао и захтијева ангажовање великог броја органа и организација (прије свих Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и локалних управа), као и медија, без чије активности рад инспекцијских органа неће моћи дати посебно значајне ефекте, нарочито са аспекта, индиције, идентификације, те пружању информација о проблемима у овој области, чија ће активност допринијети бржем реаговању инспекцијских служби. Такође један од великих проблема уопште у раду ове инспекције представља мали број еколошких инспектора на локалном нивоу, односно у општинама и градовима. Мора се нагласити и то да у овој области градови/општине имају велику улогу (иако знамо да је њихов стварни учинак ограничен недостатком финансијских средстава) и од њих се очекује, осим кадровског јачања локалне инспекције и одјељења при градовима/општинама која се баве заштитом животне средине, да користе просторно планирање као основни инструмент за заштиту еколошки вриједних подручја и да кроз просторно планирање поставе услове за очување заштите ваздуха, заштите вода, управљање отпадом и заштиту природних добара у близини урбаних подручја, а што би олакшало и рад еколошке инспекције, иако знамо да је рад локалних управа и њихов стварни учинак ограничен због недостатка финансијских средстава. Градови/општине морају да у овој области одиграју и посебну улогу и у погледу извјештавања о питањима животне средине, односно испуњења услова прописаних еколошком дозволом, на својој територији (путем инспекције) и да о томе извјештава ресорно Министарство и републичку инспекцију. Градови и општине текође морају да одиграју посебну улогу, не само у регистрацији и контроли постројења и загађивача, него и у погледу извјештавања о питањима заштите животне средине, између осталог и обавеза прописаних на основу Правилника о начину вођења регистра постројења и загађивача. Републичка инспекција ће у наредном периоду појачано радити са локалним инспекцијама и градовима/општинама по овом питању, како би Министарство просторног уређења, грађевинарства и екологије било у стању да прикупи податке о загађивачима и на основу тога, формира регистар загађивача.

У овој области у извјештајном периоду за 2013. годину на рјешења еколошких инспектора нису изјављиване жалбе, што указује на реално и квалитетно утврђивање чињеничног стања и дословно поштовање Законских одредби у овој области.

Већих еколошких инцидената у извјештајном периоду није било.

Пред овом инспекцијом у будућем периоду су велики изазов и велики посао, гдје су осим јачања капацитета инспекције како на локалном и републичком нивоу као и стручних кадрова која се баве заштитом животне средине на локалном нивоу, идентификован и сљедећи проблеми инспекције ради спровођења закона у области заштите животне средине: непостојање обуке и специјализације за еколошке инспекторе, непостојање модерне опреме за брзо реаговање и подршке за такву опрему и тд. Но и поред недостатка материјалних средстава у сарадњи са међународним пројектима у извјештајном периоду се успјела организовати обука еколошке инспекције у области заштите животне средине и управљања

отпадом. Републичка еколошка инспекција ће кроз неке међународне пројекте настојати ове проблеме у и у наредном периоду ријешити (опрема, обуке).

Градска/општинска урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција је у истом извјештајном периоду на основу повјереног надзора, у складу са одредбама Закона о инспекцијама у Републици Српској (контрола објеката за које одобрење за грађење и еколошку дозволу издаје градски/општински орган управе) извршила укупно 12406 (9994-54 извршилаца у области урбанизма и грађења и 2412-17 извршилаца у области заштите животне средине) контрола и неправилности су утврђене у 17,5% прегледа, што показује пад неуредних контрола у односу на исте извјештајне периоде раније, а у односу на 2012. годину (19,4%), за 1.9%. Рјешења о рушењу објеката издата су у 456 случајева и предузето је 187 прекршајних мјера.

У области просторног уређења, урбанизма и грађења у контролама је у периоду јануар-децембар 2013. године уочени су сљедећи проблеми и појаве:

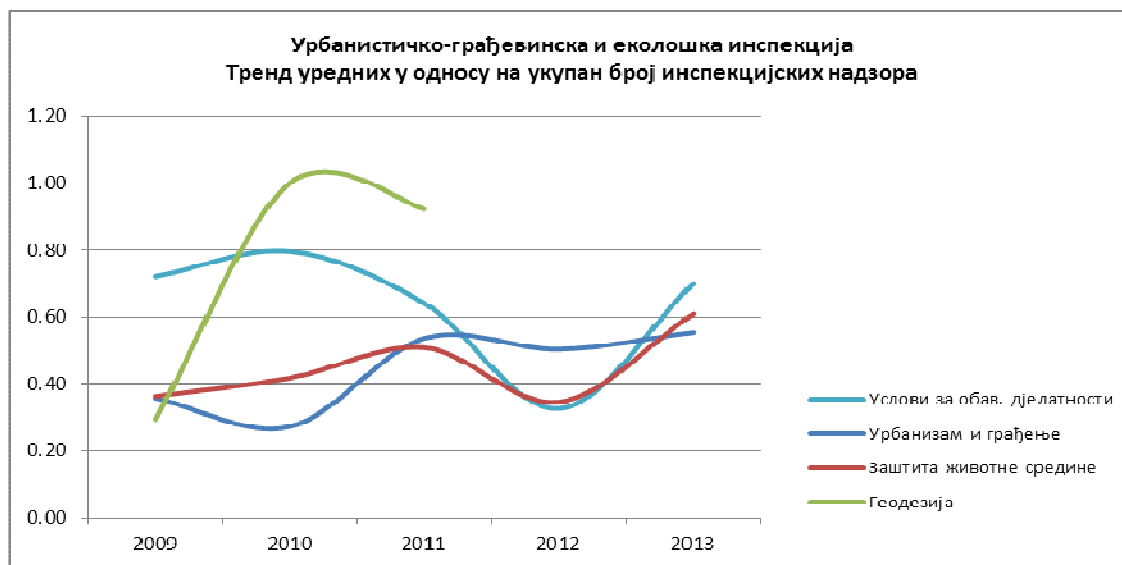
- недостатак одговарајуће просторно-планске документације на свим нивоима, односно потреба измјена, допуна и ревизије постојеће планске документације (документација која се користи стара је и по тридесет година - према податцима ове инспекције 30% планске документације је донесено прије 1992 године, просторни планови градова/општина, сем Бијељине и Власенице су донесени прије 1992),
- законом предвиђена контрола техничке документације (ревизија) у пракси се често своди на формалност, а полазећи од значаја техничке контроле, која треба да утврди усклађеност пројекта са резултатима претходних радова,
- непостојање координације између органа који издају одобрење за употребу објекта и одобрење за обављање дјелатности, јер се у пракси често дешава да надлежни орган изда одобрење за обављање дјелатности, а да претходно не провјери да ли је за објекат издато одобрење за употребу,
- неријешен проблем извршења рјешења о рушењу објеката (посебно у условима провођења општинских одлука о легализацији незаконито изграђених објеката) са правног, институционалног и са финансијског становишта,
- недовољна кадровска и материјална (инспектори у Прњавору и Челинцу имају плату око 500 КМ) оспособљеност великог броја општинских органа и општинских инспекција,
- недовољно коришћење института покретања поступка за укидање рјешења о одобрењу за грађење и употреби објекта по праву надзора од стране градских/општинских инспектора,
- недовољно ажурно рјешавање жалби на првостепена рјешења, првенствено општинских инспектора,
- неизвршавање правоснажних рјешења којима је наложено рушење, односно уклањање објекта (у већини општина и градова не постоје предузећа са којима је склопљен уговор о рушењу бесправно изграђених објеката, чиме се и сам процес уклањања објекта значајно продужује и по неколико година или чак не изврши, па се намеће закључак нерада надлежних инспекција, иако су инспектори управни поступак довели до краја),
- поједини инвеститори објеката чије је функционисање од виталног значаја за Републику Српску приступају градњи и коришћењу ових објеката без довољне претходне припреме што ствара проблеме како у градњи тако и у употреби ових објеката.

У области заштите животне средине у контролама су уочени сљедећи проблеми:

- недовољан број еколошких инспектора на градском/општинском нивоу (свега 19 инспектора), као и републичком нивоу,
- немогућност великог броја загађивача да због застарјелих технологија и лоше финансијске ситуације испуне прописане услове из области заштите животне средине,
- непостојање регистра загађивача животне средине,
- честа непотпуна и непрецизна одређеност мјера прописаних у еколошким дозволама од стране надлежних органа, што представља посебан отежавајући фактор у

контролама испуњености услова из истих, од стране еколошких инспектора, као и простор за манипулацију од стране субјеката контроле.

Сарадња са надлежним Министарством за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарством саобраћаја и веза, МУП-ом, Републичком геодетском управом и другим министарствима и органима Владе Републике Српске је била на задовољавајућем нивоу, као и сарадња са средствима информисања, што је све заједно од битних предуслова за добар рад ове инспекције. Треба истаћи и добру сарадњу и са локалним органима управе и локалним инспекцијама, које су такође биле на задовољавајућем нивоу.

3.10. ИНСПЕКЦИЈА РАДА

Надлежност инспекције рада-стратешки циљеви

Републичка инспекција рада је организована и дјелује у саставу Републичке управе за инспекцијске послове-Инспектората и обавља послове инспекцијског надзора у области радних односа и запошљавања, те заштите на раду, а над примјеном материјалних прописа: Закона о раду, Закона о заштити на раду, као и Закона о штрајку, Општег колективног уговора, колективних уговора (посебних и појединачних), општих аката и уговора о раду којима се уређују права, обавезе и одговорности запослених у организацијама, правним лицима и другим облицима организовања, као и установама.

Поред надзора над примјеном закона, инспекција рада врши надзор и над примјеном других прописа о мјерама и нормативима безбједности и здравља на раду, техничким мјерама које се односе на безбједност и здравље на раду, стандарда и опште признатих мјера у дијелу којим се уређују питања из области безбједности и здравља на раду.

План рада Инспекције рада и заштите на раду за 2013. годину био је превасходно усмјерен ка остварењу стратешких циљева и то:

- Смањивање броја повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом путем минимизирања ризика везаних за радна места у складу са законима и праксом, сузбијање рада „на црно“ и смањење броја повреда радно-правних института из области радних односа утврђених законом, колективним уговором и уговором о раду;

- Промоција развоја националне културе превенције у области безбједности и здравља на раду и области радних односа, са посебним освртом на сектор малих и средњих предузећа и високоризичне секторе (грађевинарство, хемијска индустрија, и сл.);
- Утврђивање приоритета у рјешавању проблематике везане за област безбједности и здравља на раду и област радних односа за категорије посебно осјетљивих група радника;
- Успостављање и изградња модерног система инспекције рада прилагођеног ЕУ стандардима и то кроз реформу, усавршавање и интеграцију инспекције рада.

Организациона и квалификациона структура Инспекције рада

У 2013. години у саставу инспекције рада и заштите на раду систематизовано је и попуњено 35 (тридесетпет) инспектора распоређених у 6 Подручних одјељења, Бања Лука 13, Приједор 3, Добој 5, Бијељина 5, Источно Сарајево 4 и Требиње 5. Поред републичких инспектора рада у 2013. години радили су и 3 инспектора на подручју територије града Бања Лука, један инспектор (правник) на територији општине Шипово али са пола радног времена, један инспектор у Општини Модрича и један у Општини Добој.

Општи показатељи рада

Укупан број планираних контрола у 2013. години је био 5.801 контрола, а број остварених контрола у 2013. години је 6160 контрола, тако да је остварење плана извршено и пребачено са 106,2%. Од укупног броја извршених контрола 33% је било неуредних.

Управне мјере у 2013. години, инспектори су донијели 1.747 управних мјера, рјешења за отклањање неправилности од чега је 20 забрана обављања дјелатности. На укупно донешених 1747 управних мјера у 2013. години поднесено је 90 жалби, процентуално 5,10%.

Прекршајне мјере у извјештајном периоду, инспектори рада су поднијели 871 прекршајну мјеру од чега 800 прекршајни налога и 71 захтјев за покретање прекршајног поступка. Укупна вриједност издатих прекршајних налога је 1.116.128,00 КМ. Од укупно 800 издатих прекршајних налога за 244 налога затражено је судско одлучивање. У 2013. години рјешено је 329 захтјева за покретање прекршајног поступка од чега је 186 рјешено са условном казном што процентуално износи 57,00% и кад се на додају ослобађајуће пресуде остаје да је само у 32,00% случајева у првостепену поступку кажњено послодаваца. Такође треба нагласити, да код издавања прекршајног налога инспектор може изрећи само минималну казну, међутим ни у једном случају код тражења судског одлучивања суд није изрекао већу казну од минималне, тако да су послодавци стимулирани тражити судско одлучивање јер зна да му се казна неће повећати, а постоји могућност условне или ослобођавајуће казне, а што је видљиво да таквих није мали број.

Област радних односа

У области радних односа и запошљавања у извјештајном периоду предузимане су мјере и активности са примарним циљем да се обезбједи поштовање Закона о раду, односно да се смањи број повреда закона и других прописа који регулишу област радних односа. У току 2013. године извршено је укупно 4310 надзора, којима је обухваћено 108.426 запослених; од тог броја извршено је 2875 редовни инспекцијски прегледа и 1435 ванредних; издато је 627 прекршајних налога, 47 захтјева за покретање прекршајног поступка, донешена су 971 рјешење о отклањању утврђених недостатака а од тога 15 рјешења о забрани обављања дјелатности.

- **плате и накнаде плате:** све више је послодаваца у Републици Српској који касне са исплатама зарада, па чак и дужи период не могу да исплате зараде запосленима, због губитака у пословању и лоше финансијске ситуације; посебан акценат у инспекцијским надзорима је посвећен заштити материнства због неисплате накнаде зараде трудницама и породиљама; Извршено је 331 контрола чији је предмет инспекцијског надзора био контрола плата и накнада плата, а неуредних контрола је било 156. Инспектори су донијели 117 управних мјера, издали 72 прекршајна налога и поднијели 15 захтјева за покретање прекршајног поступка. Редовних контрола је извршено само 10, а неуредних је било 5, ванредних контрола је

извршено 321, а неуредних је било 151. У контролама је констатовано да послодавци касне у вези исплата плата, накнада плата породиљама и трудницама. Поред директних инспекцијских контрола по чек листи плате и накнаде плата исте су контролисане и у другим листама провјера тако да је број контрола из наведене области далеко већи. Процент ванредних инспекцијских контрола од 97% и проценат неуредних контрола од 47% говори да је велики број радника којима су ова права нарушена.

- **отказ уговора о раду:** Послодавци у последње вријеме отказују уговор о раду чешће због економских него из организационих разлога, а да у већини случајева не испоштују отпремнину и отказни рок. Као један од разлога за отказ уговора о раду послодавци су наводили тежу повреду радне дужности радника, али у односу на претходне године у већини случајева спроводили су дисциплински поступак и омогућавали раднику да буде саслушан и изнесе своју одбрану. Послодавци су овом „начину“ отказа уговора о раду често прибјегавали и у случајевима гдје се не ради о тежој повреди радне дужности да би избјегли обавезе по основу права на отпремнину и отказни рок. Такође у последње вријеме честа је појава да послодавци одјаве регистровану дјелатност а наставе са радом нерегистровани.

-**прековремени рад:** врло честа појава, која је изузетно тешка за идентификацију од стране инспектора, како због неспремности запослених да дају изјаве да раде прековремено (из страха због губитка посла) тако и због недостатка законске регулативе која се огледа у недостатку закона о евиденцијама у области рада;

-**рад на одређено вријеме:** постаје готово правило, а не изузетак и исти се продужава до периода који је мањи од двије године када радник престаје са радом како не би остварио континуитет и стекао услове уговора на неодређено вријеме.

-**уговор о обављању повремених и привремених послова:** те се овај вид запошљавања/ангажовања радника највише злоупотребљава у привредном амбијенту. Наиме, Законом о раду (члан 34. истог) је дозвољен овакав вид радног ангажовања, али се може проводити само одређен број сати годишње (не дуже од 60 дана у току календарске године). У пракси се овај вид запошљавања злоупотребљава, при чему радници раде код послодавца и по неколико година по основу оваквог уговора о раду, доприноси који се уплаћују не одговарају стварном стању на терену, те су Фондови и радници директно оштећени по основу уплата доприноса. Главни разлог закључивања оваквих уговора и начина радног ангажовања је избјегавање обавеза послодавца према раднику у случају отказа/прекида радног односа, јер по основу овог начина радног ангажовања не проистичу обавезе послодавца према раднику у случајевима прекида радног односа.

- **рад "на црно":** је појава на чијем сузбијању је инспекција рада појачано ангажована уназад више година. С обзиром на стално праћење ове појаве јасно се уочавају неке од њених карактеристика у смислу дјелатности у којима се највише јавља, регионима где је учесталија и периодима у којима се повећава. У ранијем периоду сузбијање „рада на црно“ био је основни задатак Инспекције рада што је дало видљиве резултате. Измјене и допуне радног законодавства у јуну 2008. године у Републици Српској у којима су уведене строжије санкције за послодавце који запошљавају непријављене раднике кроз знатно повећање новчаних казни, могућност привремене забране рада до окончања прекршајног поступка издавањем прекршајних налога на лицу мјеста, односно уплате казне и пријаве радника на обавезне видове осигурања резултирало је значајним повећањем броја пријављених радника и повећања стопа доприноса. Акције на спријечавању раста «рада на црно» интензивно су отпочете крајем 2011. године и трајале су током цијеле 2012. и 2013. године. У 2012. години на сузбијању рада на црно поред инспектора рада учествовали су и инспектори инспектората, из других инспекција који су у веома кратком времену обучени. Инспекцијске контроле вршене су по смјенама прва, друга и у дане викенда јер је већ увријежена чињеница да послодавци ангажују непријављене раднике у дане викенда и у ноћним смјенама. Један од кључних проблема на сузбијању рада на црно је остављена законска могућност да послодавци након пет дана имају могућност пријаве радника на надлежне фондове осигурања од дана закључења Уговора о раду односно од дана запослења.

Извршено је укупно 2387 контрола од чега 610 чији је предмет био закључивање и примјена уговора о раду и 1777 контрола на сузбијању рада на црно. Неуредних контрола је било 545 (23%), Основни циљ наведених контрола је био на сузбијању рада на црно и у мањем обиму по сљедећим провјерама: закључивање и примјена уговора о раду, уговор о раду на неодређено и одређено вријеме, трајање уговора о раду, обављање привремених и повремених послова, волонтерски рад, приправнички рад, пробни рад. Инспектори су донијели 366 управних мјера, од чега 11 забрана рада те издали 426 прекршајних налога, и 25 захтијева за покретање прекршајног поступка.

Област заштите на раду

У области заштите на раду у 2013. години извршено је 411 контрола што је нешто мање него у 2012. Години, али је зато знатно повећан број Интегрисани инспекцијски контрола укупно 1439 и кад се узме у обзир да је и у радним односима 1140 контрола заступљена чек листа Акт о процјени ризика онда је то значајан број прегледа из наведене области. Редовно се врше инспекцијске контроле у високо ризичним дјелатностима (шумарство, грађевинарство, примарна прерада дрвета - пилане, хемијска индустрија).

Број повреда на раду са смртним исходом у Републици Српској, у 2013 је знатно мањи у односу на претходне године, док су теже повреде негдје на истом нивоу. У области заштите на раду може се констатовати да посљедице непоштивања захтјева за безбједним радним мјестом узрокују значајан број тежих повреда на раду и повреда са смртним исходом.

Према одредбама Закона о заштити на раду и Правилника о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини сви послодавци који запошљавају једног и више радника су до јула 2009. године били дужни да донесу акт о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини. У области заштите на раду послодавци и даље недовољно пажње посвећују превентиви, а доношење акта о процјени ризика је за многе послодавце трошак, а не мјера којом ће се превентивно дјеловати да дође до смањења повреда на раду и да се радницима обезбједи сигурно и безбједно радно мјесто. Приликом анализе опасности и штетности, свјесно се умањује ризик од појединих штетности, а да би послодавац имао што мање радних мјеста са повећаним ризиком. На терену је пуно повреда на раду, повреде пријављују послодавци што су дужни с обзиром на одредбе Закона о заштити на раду, али и Министарство унутрашњих послова и љекари.

Циљ политике надзора у области безбједности и здравља на раду је прије свега спријечавање повреда на раду и професионалних обољења, а заснива се на покретању низа активности у више области дјеловања као што је на примјер, примјена превентивних мјера у свим облицима рада, оспособљавање запослених за безбједан и здрав рад, праћење здравственог стања запослених, праћење услова радне средине.

Поред 411 директних контрола из области заштите на раду извршено је и 1439 контрола Интегрисани инспекцијски прегледи тако да је директно по питању заштите на раду извршено 1850 инспекцијских контрола и кад се додају контроле из области радних односа 1140 гдје је заступљена чек листа Акт о процјени ризика индиректно и директно заштита на раду била је заступљена у 2.990 инспекцијских контрола.

Повреде на раду

Према одредбама Закона о заштити на раду који је у примјени од јануара 2008. године, послодавац је дужан одмах, а најкасније у року од 24 сата од настанка, усмено и у писменој форми да пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове, сваку смртну, колективну, тешку повреду на раду или опасну појаву која би могла угрозити заштиту и здравље на раду.

У 2013. години десило се 70 тежих повреда, и то:

Шумарство и дрвна индустрија	24
Електропривреда	4
Грађевинарство	11
Хемијска индустрија	2
Текстилна индустрија	1
Теже повреде: остале дјелатности	28

Десило се 6 тежих повреда са смртним исходом, и то:

Шумарство и дрвна индустрија	2
Електропривреда	1
Грађевинарство	2
Теже повреде са смртним исходом: остале дјелатности	1

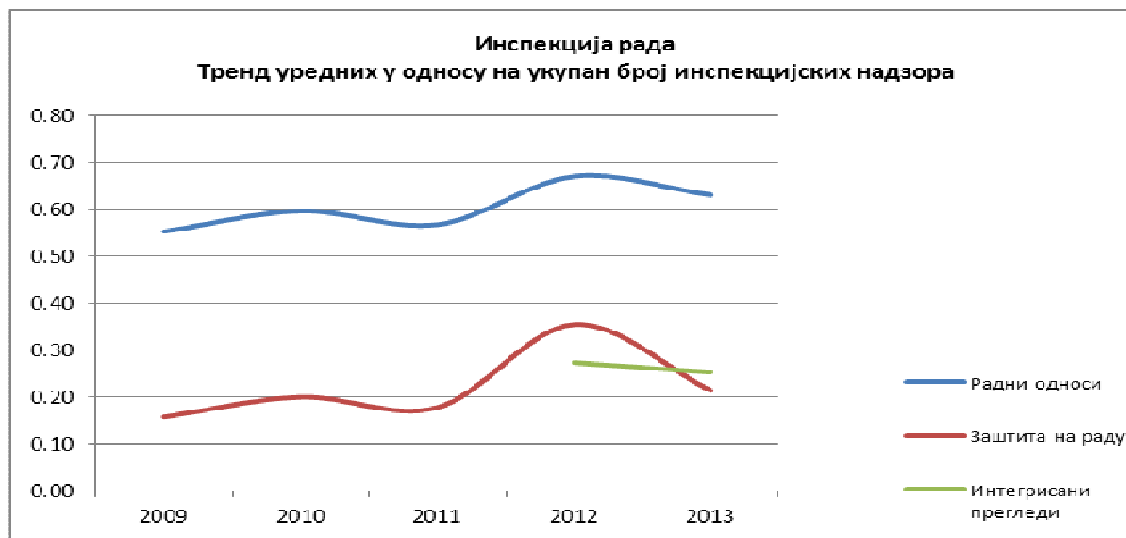
Циљ је да се пријављују све повреде на раду, тешке и са смртним исходом, због вршења надзора у погледу конкретне повреде на раду на лицу мјеста, са циљем да се такве појаве више не дешавају или бар смање и треба да се води тачна евиденција о повредама које су се десиле у Републици Српској, чијом анализом би били утврђени најчешћи узроци и извори повређивања као и планирање будућих надзора који ће бити усмјерени у правцу отклањања уочених ризика.

Анализирајући напријед наведену табелу видљив је осјетан пад тежих повреда на раду са смртним исходом у 2013. години у односу на претходне три године, што је охрабрујуће и даје додатни подстрек и мотивацију свих у служби заштите на раду да дају свој максимум на побољшању услова заштите и стварања што безбједнијег радног мјеста. Теже повреде на раду су повећане у односу на прошлу годину за 15 али су мање за 16 повреда у односу на 2011 годину и по дјелатостима су на скоро истом нивоу сем већег повећања у Шумарству и дрвној индустрији, што је иначе врло ризична грана.

Циљ политике надзора у области безбједности и здравља на раду је прије свега спријечавање повреда на раду и професионалних обољења, а заснива се на покретању низа активности у више области дјеловања као што је на примјер, примјена превентивних мјера у свим облицима рада, оспособљавање запослених за безбједан и здрав рад, праћење здравственог стања запослених, праћење услова радне средине.

Област интегрисани инспекцијски прегледи

У периоду јануар-децембар 2013. године извршено је укупно 1439 интегрисани инспекцијски контрола што је за 834 више него у истом периоду 2011 године, и 120 више у односу на 2012. годину са трендом сталног повећања, што и јесте један од приоритетних задатака инспекције рада.

3.11. ЗДРАВСТВЕНА ИНСПЕКЦИЈА

Здравствена инспекција је у 2013. години обављала надзор у области производње и промета лијекова и медицинских средстава са три инспектора, у области здравствене и стоматолошке дјелатности са два инспектора, у области хемикалија и биоцида са два и у области заштите од нејонизујућег зрачења са једним инспектором. У области социјалне заштите није вршен надзор јер је инспектор примљен тек у децембру мјесецу.

Спољнотровински надзор над увозом предмета опште употребе и хемикалија/биоцида, који је у надлежности здравствене инспекције, обављали су овлашћени инспектори из других инспекција.

Спољнотровински надзор

У спољнотрговинском надзору извршен је преглед 16.266 пошиљки од чега 15.673 пошиљке предмета опште употребе и 593 пошиљке хемикалија и биоцида, при чему је у буџет Републике Српске уплаћена накнада од 891,433 КМ. Узета су 902 узорка предмета опште употребе за лабораторијску провјеру безбједности за људску употребу, што је 5,7 % од увезених пошиљки.

У току године неисправност је утврђена код 37 пошиљки што је 0,2% од укупно увезених. Спријечено је стављање на тржиште 34.467 комада и око 35.000 кг различитих предмета опште употребе који нису били безбједни за људску употребу. Ради се о пошиљкама посуђа и другим материјалима који долазе у контакт са храном, дјечјим играчкама и средствима за његу и уљепшавање лица и тијела.

Најчешћи разлози неисправности посуђа и материјала који долазе у контакт са храном су миграција токсичних метала и визуелне промјене након потапања у тестни раствор, код дјечјих играчака оштри рубови који могу изазвати повреде, а код средстава за његу лица и тијела микробиолошка контаминација.

Преко 70% неисправних пошиљки је поријеклом из Републике Кине, а када су у питању дјечје играчке, све неуредне пошиљке потичу из те земље. Упоредни показатељи у спољнотрговинском надзору за 2012. и 2013. годину, наведени су у табели 1.

Табела 1.

Показатељи	2012	2013
Укупан број пошиљки	14.430	16.266
Бој пошиљки предмета опште употребе	13.792	15.673
Број пошиљки хемикалија и биоцида	638	593
Број узорака предмета опште употребе	744	902
Процент узоркованих пошиљки	5,3 %	5,7%
Неисправно пошиљки	20	37
Процент неисправних пошиљки	0,1%	0,2%
Накнада уплаћена у буџет Републике (КМ)	721.500	891.433

Из табеле се види да је у 2013. години узето више узорака и да је повећан број неисправних пошиљки, што наводи на закључак да се повећањем броја узорака повећава вјероватноћа откривања неисправних пошиљки.

Унутрашњи надзор

У унутрашњем надзору 33,5 % контрола су биле неуредне, што је приближно исто као и у 2012., а мање него у 2011. години, када је било неуредно 37% контрола. Од укупно 392 предузете управне мјере 92,8% се односе на отклањање различитих недостатака што је нешто више у односу на 2012. годину када је тај проценат износио 89%, а значајно виши у односу на 2011. годину, када је износио 76%. На забране се односи 7,2% изречених мјера, од којих су већина у области производње и промета лијекова и медицинских средстава, гдје је и највећи број прекршајних налога.

Укупан број издатих прекршајних налога (23) је значајно мањи него у 2012. години (48), а износ изречених новчаних казни (41,611 КМ) је више него двоструко мањи у односу на 2012. годину (95,999 КМ). У осам случајева издатих налога је одлучивао надлежни суд, при чему је изречено шест новчаних и двије условне казне.

Од 392 донесена инспекцијска рјешења, жалба је уложена само на пет рјешења, што значи да субјекти контроле у скоро 99% случајева прихватају одговорност и управне мјере инспектора, али у далеко мањем проценту прихватају плаћање прекршајних налога. Претпоставља се да субјекти очекују да ће пред судом бити ослобођени или само условно кажњени због почињеног прекршаја. Од пет жалби на рјешења инспектора, четири су одбијене од стране другостепеног органа, што значи да је и тај мали број жалби уложен без правог основа. Број контрола и предузетих мјера по областима надзора у 2013. години, приказан је у табели 2.

Табела 2.

Број контрола и предузетих мјера у унутрашњем надзору у 2013. години												
Области надзора	Контроле			Управне мјере			Казнене мјере			Судске одлуке		Жалбе
	Извршено контрола	Неуредно контрола	% неуред. контрола	Отклањање недостатака	Забране	Укупно мјера	Број прекр. налога	Износ по налозима у КМ	Судско одлучивање по налогу	Изречена новчана казна	Изречена условна казна	Број жалби на рјешење инсп.
УКУПНО	1.194	400	33,5	364	28	392	23	41.611	8	6	2	5
Производња и промет лијекова и медицинских средстава	418	128	30,6	103	24	127	8	9.411	6	5	1	1
Здравствена и противепидемијска заштита у здравственим установама	297	101	34	97	4	101	5	3.300				

Заштита од нејонизујућег зрачења	151	62	41	58		58	6	20.900	1	1		4
Производња и промет хемикалија/биоцида	85	30	35	27		27	4	8.000				
Производња и промет предмета опште употребе	113	21	18,5	21		21			1		1	
Противепидемијска заштита у другим објектима	127	57	44,8	57		57						
Услови за обављање дјелатности	3	1	33,3	1		1						

Област производње и промета лијекова и медицинских средстава

Најчешће утврђиване неправилности у области производње и промета лијекова и медицинских средстава су неусаглашеност рјешења Министарства здравља са стварним стањем у погледу стручног кадра, непоштивање радног времена апотеке наведеног у рјешењу Министарства, неприлагођеност секундарне амбалаже лијека за тржиште Републике Српске, нередовно обављање санитарних прегледа запослених. Код одређеног броја лијекова утврђено је да је истекла дозвола за стављање на тржиште али промет није забрањиван због чињенице да по закону могу остати на тржишту годину дана од истека регистрације, ако су у року употребе.

У седам случајева је утврђено да фармацеутски техничари нису имали доказ о положеном стручном испиту, а у четири случаја да је магистру фармације истекла лиценца за обављање дјелатности. Ради се о фармацеутима, страним држављанима којима се лиценца издаје само на годину дана. Мањи број апотека није у року доставио извјештај о промету лијекова. Специјализоване продавнице које нису имале рјешење министра о испуњавању услова у погледу кадра, простора и опреме, обезбиједиле су рјешење након предузимања мјера инспектора.

У два случаја у ињекционим шприцама поријеклом из Кине, пронађена је длака. Шприце су враћене добављачу, а даљи надзор је обављала Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ. Агенција је преузела надзор и над инфузијама које су првобитно биле намијењена за тржиште Републике Хрватске, а по тендеру су испоручене болницама у Републици Српској, као и над прометом два лијека код којих је након растварања дошло до раздвајања компоненти.

Након пријема анонимних представки да одређена одговорна лица у апотекама на подручју Посавине, истовремено раде и у Дистрикту Брчко, затражено је од надлежне инспекције Дистрикта да изврше провјере на своме подручју. Од инспекције смо добили повратну информацију да су поједини фармацеути стварно вођени као одговорна лица и у апотекама Дистрикта и Републике Српске. Након предузетих инспекцијских мјера, апотеке су обезбиједиле други кадар, пријавиле Министарству здравља и обезбиједиле нова рјешења.

Готово све апотеке су поднијеле захтјев за сертификацију коју обавља Агенција за акредитацију и сертификацију здравствених установа а завршетак тог процеса се не може захтијевати од апотека јер зависи од оптерећености Агенције.

Након што је примјеђено да се на појединим порталима са сједиштем у Федерацији БиХ, оглашава продаја лијекова и нуди алтернативно лијечење малигнух болести за новац, обавијештена је СИПА, Савјет за штампане и online медије и Регулаторна агенција за комуникације (РАК). Представници СИПА-е су дали обећање да ће у договору са надлежним тужилашвом предузети све мјере које им стоје на располагању.

Област здравствене и противепидемијске заштите у здравственим установама

Најчешће утврђиване неправилности у здравственим установама су недовољно предузимање мјера за спречавање заразних болести, које се првенствено односе на вакцинацију против хепатитиса Б и санитарне прегледе особља, упис у регистар здравствених установа, затим неуредно вођење евиденција и медицинске документације и достављање прописаних извјештаја Институту за јавно здравство.

Запечаћене су двије стоматолошке амбуланте које нису имале рјешење Министарства здравља и социјалне заштите о испуњавању прописаних услова, односно одобрење за рад. Забрањен је рад и новчано су кажњена два пензионисана доктора који су у приватној кући пружали здравствене услуге и издавали налазе, које је анонимна особа доставила инспекцији.

Докторима који нису специјалисти спортске медицине и који не раде у овлашћеним амбулантама, забрањена је овјера такмичарских легитимација за спортисте, које су овјеравали наводно незнајући да нису овлашћени.

Дом здравља Сребреница извјесно вријеме није имао воду из водовода јер је комунално предузеће спријечило испоруку због неплаћања нагомиланих дугова, те је вода допремана у цистернама. Инспекција је у сарадњи са Министарством здравља и социјалне заштите континуирано пратила стање а Општини Сребреница је упућен апел, да због спречавања појаве заразних болести, изнађе начин да се дому здравља обезбиједи хигијенски исправна вода, што је након извјесног времена и учињено.

Приликом надзора над узимањем и транспортом крви ради издвајања матичних ћелија, утврђено је да матичне ћелије чува више банака у европским земљама. Банке су регистроване у својим државама, а у Републици Српској имају посреднике који преузимају узорке од болнице и предају их брзој пошти, која их транспортује у банку. Транспорт се обавља у сетовима одобреним од стране Агенције за лијекове и медицинска средства БиХ. Посредници имају уговор са банком матичних ћелија а пружају и административне услуге приликом склапања уговора између родитеља и банке.

Здравствена инспекција је дошла до сазнања да се у појединим приватним амбулантама медицине рада, возачи моторних возила прегледају врло површно или се уопште не прегледају, већ се љекарска увјерења потписују ако је извршена уплата трошкова прегледа. Ова појава је сасвим могућа али је тешко доказива јер се не дешава у присуству инспектора, те захтијева истрагу надлежних органа и сарадњу лица које је добило увјерење а није прегледано. Свим амбулантама медицине рада је достављено упозорење у вези ове појаве и указано на могућу кривичну одговорност.

У овој области остаје проблем нелегалног пружања здравствених услуга у приватним стамбеним објектима. Инспекторату је достављена анонимна дојава да неколико стоматолога у Билећи, у породичним кућама пружа стоматолошке услуге. Приликом обиласка објеката који су наведени у дојави, инспектори нису примјетили никаква обиљежја ни пацијенте али постоји могућност да се услуге пружају само повремено, што ће се пратити убудуће. О овој појави је обавијештена Комора доктора стоматологије Републике Српске и Дом здравља Билећа, како би и они предузели мјере из своје надлежности.

У оквиру противепидемијске заштите Инспекторат је узео учешће у симулацијској вјежби „EpiSouth 2013“, у којој су учествовале 22 земље Медитерана и Југоисточне Европе, а којом је руковођено из Мадрида. Циљ ове вјежбе је провјера спремности земље за одговор на здравствене пријетње и биосигурност, у складу са међународном здравственом регулативом.

Област производње и промета хемикалија/биоцида

Најчешће неправилности утврђене у овој области су непосједовање одобрења за обављање дјелатности са хемикалијама/биоцидима, коришћење хемикалија које нису уписане у одговарајући Инвентар који води Министарство здравља и социјалне заштите, хемикалија које нису прописно обиљежене, затим неуредно вођење евиденција те неиспуњавање свих прописаних услова за складиштење и промет хемикалија/биоцида.

Након предузетих инспекцијских мјера велики број централних водовода и базена за купање, који користе хемикалије и биоциде у процесу обраде и дезинфекције воде, су обезбиједили рјешење Министарства здравља и социјалне заштите о испуњавању прописаних услова. Везано за дјелатност са хемикалијама Инспекторату су, као и другим органима, више пута достављане представке фабрике обуће у Зворнику, у којима се наводи да радницима смета нагризајући мирис који долази из постројења за импрегнацију дрвених сортимената

креозотним уљем, које се налази у непосредној близини. Здравствена инспекција је према овом постројењу предузимала потребне мјере и констатовала да су утврђени недостаци отклоњени, тако да практично нешто више не може предузети. Технички и еколошки инспектори су утврдили да је стање уредно како у погледу услова за посуде под притиском, који се односе на резервоар за уље, тако и у погледу загађујућих материја у ваздуху, што је потврђено испитивањем овлашћене институције.

Област заштите од нејонизујућег зрачења

Најчешће неправилности у области заштите од нејонизујућег зрачења су недостатак документације за изградњу и коришћење базних станица мобилне телефоније и радио-телевизијских предајника и неиспитивање техничке исправности УВ лампи у соларијумима. У овом периоду је запечаћен један соларијум за који нису предочени докази о испитивању техничке исправности.

Ефекти инспекцијских мјера у погледу отклањања наведених недостатака су евидентни али је потребно више времена да се сви извори нејонизујућег зрачења ставе под контролу. Вријеме је нарочито потребно великим системима, који имају велики број предајника, због чега морају спровести тендерску процедуру за избор најповољнијег понуђача за мјерење зрачења и издвојити значајна материјална средства за та мјерење.

У овој области је карактеристично да странке од инспекције захтијевају да се уклони извор нејонизујућег зрачења и у случају када извор има одобрење за рад и када је у више наврата од стране овлашћене институције доказано да је зрачење тог извора у границама дозвољеног.

Област производње и промета предмета опште употребе

Најчешћи недостаци у овој области, у којој надзор обављају и инспектори у саставу јединица локалне самоуправе, били су одређени хигијенски пропусти везани за простор и опрему, нередовно испитивање производа путем овлашћене лабораторије и нередовно обављање санитарних прегледа и прописане додатне едукације запосленог особља.

У великом броју апотека у промету су затечени шампони руског произвођача, који су према оригиналној декларацији намијењени за његу длаке коња. Увозник у Србији је преко произвођачке декларације налијепо декларацију на српском језику, из које се закључује да се ради о шампонима за људску употребу. Шампоне је пратио лабораторијски налаз о здравственој исправности из Београда, по којем су шампони безбједни за људску употребу. Апотеке су по налогу инспекције све количине шампона вратиле дистрибутеру у Републици Српској, који их након исправног декларисања може прометовати као производе за анималну употребу у ветеринарским апотекама, али не и у хуманим апотекама. О овој појави обавијештено је Министарство здравља Републике Србије у чијем саставу је инспекција надлежна за надзор над овим производима.

На основу потписаног Споразума са Агенцијом за надзор над тржиштем БиХ, узето је шест узорака дјечјих играчака из промета ради испитивања миграције олова и хрома. Испитивање је извршио Институт за јавно здравство Републике Српске, а сви резултати били су уредни.

Рад здравствене инспекције у саставу органа локалне управе

Здравствена инспекција на општинском односно градском нивоу обавља надзор над производњом и прометом предмета опште употребе, санитарно-хигијенским стањем објеката, предузимањем противепидемијских мјера ван здравствених установа и прометом на мало хемикалија/биоцида. Такође обавља надзор над рекламирањем дуванских производа и поштивањем забране пушења у одређеним објектима, од којих су најбитнији угоститељски објекти у којима се послужују јела, гдје надзор врши и комунална полиција.

Према достављеним извјештајима, општински/градски здравствени инспектори су у 2013. години извршили 2.831 контролу, од чега је 505 било са неправилностима (17,8%).

Највећи број контрола остварен је у објектима за његу и уљепшавање лица и тијела и васпитно-образовним установама. Најчешће утврђене неправилности су нередовно обављање санитарних прегледа и додатне едукације запослених лица о хигијени, затим незадовољавајуће хигијенско стање објеката.

Изречено је укупно 685 управних мјера, од чега се 161 (23,5%) односи на различите забране а 524 (76,5%) на отклањање разних неправилности. Због непоштивања забране пушења на јавним мјестима изречене су 22 забране, издато је 5 прекршајних налога, два за ресторане, један за роштиљницу, један за продавницу и један за фризерски салон. Износ по издатим налозима за ове прекршаје је 7.600 КМ. Чињеница је да се забрана пушења на јавним мјестима недовољно поштује иако поред здравствене инспекције, надзор над спровођењем закона обављају и други органи. Забрана рекламирања дуванских производа, коју контролише искључиво здравствена инспекција се далеко боље поштује. У 2013 години није примјеђено значајно рекламирање као што се дешавало ранијих година.

У овом периоду уништено је око 50 кг предмета опште употребе, већином средстава за његу и уљепшавање лица и тијела и средства за одржавање чистоће у домаћинству. Разлози за уништавање углавном су били истекао рок употребе или недостатак декларације на производима.

Због појаве хепатитиса А на подручју Семберије почетком године, инспектори су заједно са хигијенско-епидемиолошким службама домова здравља, обавили надзор у школама, вртићима и установама за смјештај. При томе је утврђено да је санитарно-хигијенско стање у вртићима углавном задовољавајуће али у великом броју школа нису затечена средства за одржавање хигијене руку. Директори школа су указивали на проблем да ученици за кратко вријеме разбацају и униште средства и прибор за хигијену, и да ту појаву тешко могу сријечити. У једном вртићу у Приједору утврђена је стрептококна болест код дјецe, због чега су инспектори наложили санитарну обраду особља, дезинфекцију простора, опреме и играчака те лијечење клицоноша, након чега је стање у вртићу нормализовано.

Закључци и приједлози за унапређење рада

Надзор у области здравствене заштите на подручју цијеле Републике обављају само два инспектора са сједиштем у одјељењу Бања Лука, надзор у области заштите од нејонизујућег зрачења само један, у истом одјељењу, а надзор у области хемикалија два инспектора, по један у Одјељењу Требиње и Источно Сарајево. Надзор у области производње и промета лијекова и медицинских средстава на подручју Одјељења Бијељина обавља инспектор који по струци није магистар фармације.

Због наведеног инспекцију је потребно кадровски ојачати пријемом инспектора у подручна одјељења, једног за област здравства и стоматологије у Одјељење Требиње, једног за област лијекова и медицинских средстава у Одјељење Бијељина и бар једног инспектора за област хемикалија и биоцида у Одјељење Бања Лука. Тиме би се остварио далеко ефикаснији надзор на цијелом подручју а смањили би се трошкови дугих путовања са ноћењем инспектора.

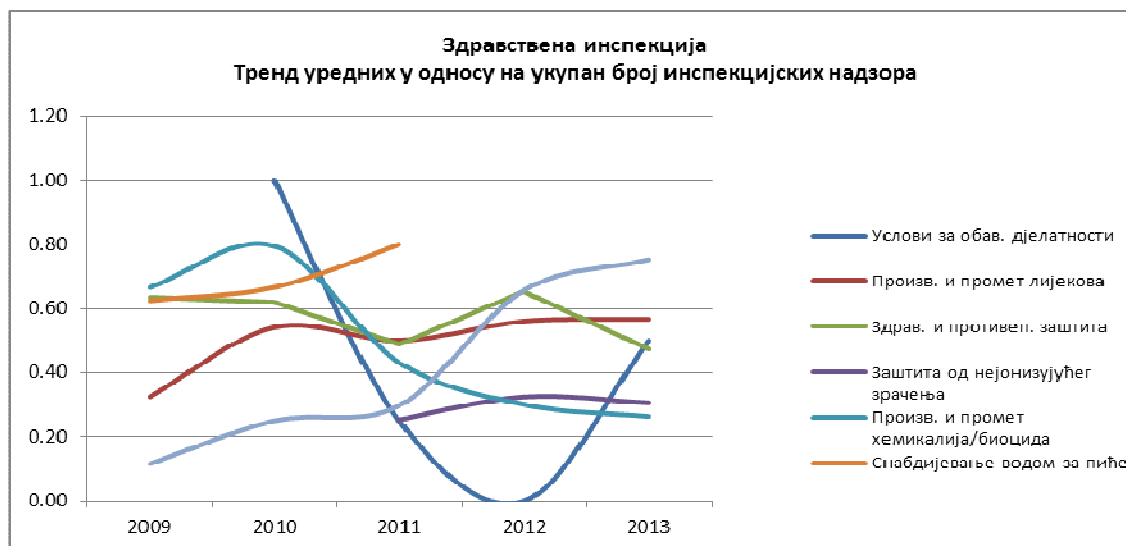
У сузбијање нелегалног обављања здравствене дјелатности требало би да се укључе директори здравствених установа чији радници наручују пацијенте у своје приватне амбуланте, коморе доктора медицине и стоматологије, полиција, тужилаштво и судови.

У многим областима у здравству је потребно организовати надзор над стручним радом јер инспекција нема надлежност да контролише начин поступања здравствених радника у смислу обухватности прегледа, постављања дијагнозе, одређивања терапије, давања боловања и слично.

Неопходно је у што краћем року донијети подзаконске акте који регулишу санитарно-хигијенске услове базена за купање, објеката за производњу и промет предмета опште употребе, васпитно-образовних установа, салона за његу и уљепшавање и других објеката, како би инспектори имали јасно упориште за предузимање мјера у овим објектима.

Такође је неопходно што прије донијети прописе о козметичким средствима и дјечјим играчкама јер важећи правилник из бивше државе не регулише многа питања, што је велики проблем у раду инспектора.

У области нејонизујућег зрачења треба размотрити питање поједностављења процедуре за прибављање одобрења за коришћење извора зрачења који су лоцирани ван насељених мјеста, гдје не постоји значајан ризик за здравље становништва. Субјекти који посједују ове изворе имају доста тешкоћа приликом прибављања урбанистичко-техничке документације, што јако успорава инспекцијски поступак.

3.12. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА

Просвјетна инспекција врши надзор у погледу придржавања прописа који се односе на: предшколско, основно, средње, високо образовање, образовање одраслих, ученички и студентски стандард, културу и дјелатности из области културе, спорта и друге области одређене прописима. У 2013. години радило је 10 просвјетних инспектора. Један просвјетни инспектор био је на боловању 4 мјесеца, а просвјетни инспектор из Одјељења у Бијељини почео је да врши инспекцијске прегледе почетком шестог мјесеца. Просвјетни инспектор из Одјељења у Бањој Луци је именован за вршиоца дужности главног републичког просвјетног инспектора у августу 2013. године.

Због недовољног броја инспектора није реализован план контрола у свим областима надзора. Посебан проблем представља недостатак инспектора за културу и спорт. Поред инспекцијских контрола инспектори су дио времена провели на давању коментара на достављене нацрте-приједлоге прописа, провјеравали законитост стицања свједочанстава и диплома, одговорали подносиоцима захтјева и представки, учествовали на обукама и састанцима, присуствовали судским расправама, примали странке итд.

Резултати и ефекти рада по областима надзора

Планирани број контрола остварен је са 89.4%. Годишњим планом рада за 2013. годину планиране су 1.211 контроле, а извршено је 1.083 контроле. Од укупног броја извршених контрола, 302 контроле су биле неуредне или (27.9%). Донесено је 295 рјешења, којим је наложено отклањање недостатака. Просвјетна инспекција је у извјештајном периоду издала 46 прекршајних налога и поднијела 26 захтјева за покретање кривичног поступка.

У првој половини 2013. године просвјетна инспекција је извршила редовне контроле у свим основним и средњим школама као и у другој половини 2013. године на високошколским установама у Републици Српској.

Најчешћи предмети контроле били су пријем наставника и стручних сарадника у основним и средњим школама у складу са Правилником о процедури и критеријумима пријема радника у радни однос. Такође су вршене провјере поштовања права ученика и студената, од приступа образовању, уписа, преласка из школе у школу, или са високошколске установе на високошколску установу, изрицања васпитно дисциплинских мјера, оцјењивања ученика, организовања испита.

Табела 1. Остваривање планираних задатака по областима надзора

	Контроле						Управна мјера		Прекршајна мјера			Казна	Жалба
	Извршене		Неуредне				Управна мјера	Управна мјера	Прекршајни налог		Број	Број	
	Извршене контроле	Контрола извршене	Укупно	Неуредна контрола	Неуредна контрола извршене	Укупно	Отклањање неправилности	Укупно	ПН - правно лице	ПН - одговорно лице	Укупно	Пријава за учињено кривично дјело	Поднесене жалбе
Просвјетна инспекција	828	255	1.083	295	7	302	289	289	23	23	46	26	60
Предшколско васпитање и образовање	31	18	49	18	1	19	18	18	2	2	4		2
редовна	10	11	21	9	1	10	9	9	2	2	4		
ванредна	21	7	28	9		9	9	9					2
Основно образовање и васпитање	377	142	519	156	3	159	153	153	9	9	18		24
редовна	162	54	216	59	2	61	56	56	2	2	4		5
ванредна	215	88	303	97	1	98	97	97	7	7	14		19
Средње образовање и васпитање	266	63	329	76	2	78	75	75	8	8	16	23	25
редовна	94	15	109	19		19	18	18					1
ванредна	172	48	220	57	2	59	57	57	8	8	16	23	24
Високо образовање	118	26	144	26	1	27	25	25	3	3	6	3	4
редовна	48	15	63	15		15	14	14	1	1	2		
ванредна	70	11	81	11	1	12	11	11	2	2	4	3	4
Ученички стандард	4	1	5	2		2	2	2	1	1	2		4
редовна	1		1										
ванредна	3	1	4	2		2	2	2	1	1	2		4
Библиотека дјелатност	7	1	8	3		3	2	2					1
редовна	1	1	2										
ванредна	6		6	3		3	2	2					1
Музичка, музичко сценска и естрадна дјелатност	3		3	3		3	3	3					
ванредна	3		3	3		3	3	3					
Издавачка дјелатност		1	1										
редовна		1	1										
Образовање одраслих	4	1	5	1		1	1	1					
ванредна	4	1	5	1		1	1	1					
Позоришна и филмска дјелатност	2		2										
ванредна	2		2										
Спорт	13	2	15	9		9	9	9					
редовна	2	1	3	1		1	1	1					
ванредна	11	1	12	8		8	8	8					

Област предшколског васпитања и образовања

У области предшколског васпитања и образовања извршено је 49 контрола, од чега 18 контрола извршења рјешења. За утврђене неправилности просвјетна инспекција је донијела 18 рјешења за отклањање неправилности и поднијела 4 прекршајна налога. У објектима гдје се обавља дјелатност играоница за дјецу утврђено је да дјелатност предшколског васпитања и образовања обављају самосталне радње и удружења грађана које нису регистроване у складу са Законом о предшколском васпитању и образовању и нису добиле рјешење за рад предшколске установе од Министарства просвјете и културе. Просвјетна инспекција је предузела мјере да субјекти надзора прибаве рјешења о одобрењу за рад предшколске установе и да усагласе дјелатност и своја акта са законом. Посебан проблем су смјештајни капацитети и број запослених васпитача тако да су често васпитне групе веће од прописаних законом, јер локалне заједнице врло често нису у стању да финансирају прописани број васпитача.

Такође, инспекцијским прегледима утврђено је да у предшколским установама раде лица која не испуњавају услове предвиђене Законом о предшколском васпитању и образовању (социјални радници и професори разредне наставе), а било је случајева и да се пријем радника вршио без претходно расписаног конкурса.

Област основног образовања и васпитања

Вршене су редовне и ванредне контроле у основним школама у Републици Српској, укупно 519 контрола. Од извршеног броја контрола 142 контроле су контроле извршења рјешења. У протеклом периоду у области надзора над примјеном Закона о основном образовању и васпитању просвјетна инспекција је издала 153 рјешења за отклањање неправилности и 18 прекршајних налога.

Предмет ванредних контрола био је пријем наставника и стручних сарадника, односно да ли је пријем извршен у складу са одредбама Правилника о процедури и критеријумима пријема радника у радни однос у основној школи као и права ученика која произилазе из Закона о основном образовању и васпитању. Најчешће утврђене неправилности односе се на сљедеће: наставници се примају у радни однос без расписивања јавног конкурса (најчешћи случајеви су превођење рада са одређеног на неодређено вријеме); школе ангажују наставнике из матичних школа на допуну норме иако нису верификовани за тај предмет, а да претходно нису провеле конкурсну процедуру у складу са законским одредбама.

Редовним планским контролама које су, у тромјесечном периоду, вршили сви инспектори истовремено на цијелој територији Републике Српске контролисано је формирање и рад школских одбора, формирање и рад савјета родитеља, рад стручних органа: наставничког вијећа, одјељењских вијећа, стручних актива и формирање и рад актива директора школа. У овим прегледима утврђен је мањи број неправилности што је резултат перманентне контроле у претходним годинама као и прилично добра усклађеност закона и подзаконских аката.

У свим случајевима предузимане су мјере за отклањање неправилности, а за учињене прекршаје из закона издавани су прекршајни налози. Овдје је потребно нагласити да у случајевима захтјева странке за судско одлучивање, судови често условно кажњавају прекршиоце мада за то није постојао разлог.

Област средњег образовања и васпитања

У извјештајном периоду просвјетна инспекција је извршила редовне контроле у средњим школама у Републици Српској, укупно 329 контрола, од чега 63 контроле извршења рјешења. Просвјетна инспекција издала 75 рјешења за отклањање неправилности, 16 прекршајних налога и 23 пријаве за учињено кривично дјело.

Слично као и у области основног образовања и васпитања, предмет ванредних контрола најчешће је био пријем наставника и стручних сарадника у радни однос, односно да ли је пријем извршен у складу са одредбама Правилника о процедури и критеријумима пријема радника у радни однос у средњој школи. Утврђене неправилности су сличне наведеним за област основног образовања и васпитања као и предузете мјере.

Циљ редовних контрола је био да се утврди да ли се поштују права ученика, која произилазе из Закона о средњем образовању и васпитању, упис редовних и ванредних ученика, стручна заступљеност наставе, расписивање конкурса за избор наставника и сарадника, избор и рад органа управљања и руковођења у школи, провођење испита, вођење документације и евиденције, издавање школских исправа, и извођење ученичких екскурзија и излета. Редовним планским контролама које су, у тромјесечном периоду, вршили сви инспектори истовремено на цијелој територији Републике Српске контролисано је формирање и рад школских одбора, формирање и рад савјета родитеља, рад стручних органа: наставничког вијећа, одјељењских вијећа, стручних актива и формирање и рад актива директора.

И у овој области као и у основном образовању и васпитању број неуредних контрола је мањи у односу на претходне године што је резултат перманентне контроле у претходним годинама као и прилично добра усклађеност закона и подзаконских аката.

Област високог образовања

У извјештајном периоду просвјетна инспекција је извршила 144 контроле на јавним и приватним високошколским установама од чега 26 контрола извршења рјешења. За утврђене неправилности донесено је 25 рјешења за отклањање неправилности, издато је 6 прекршајних налога и 3 пријаве за учињено кривично дјело.

Републичка просвјетна инспекција је са почетком нове академске године извршила инспекцијске прегледе на јавним и приватним високошколским установама у којима су контролисали број редовних и ванредних студената уписаних у прву годину првог циклуса студија и у прву годину другог циклуса студија, односно да ли је исти у складу са одобреном уписном квотом. Такође, инспектори су контролисали да ли су прије почетка зимског семестра, високошколске установе утврдиле одговорне наставнике и сараднике, као и организовање испитних рокова за академску 2013/14. годину.

У контролама извршеним на Универзитету у Бањој Луци утврђено је да је на појединим организационим јединицама извршен упис одређеног броја студената изнад одобрене уписне квоте, те је рјешењима наложено да отклоне недостатке о упису студената првог циклуса студија у академској 2013/2014. години.

У свега седам случајева утврђено је да је наставницима одређеним за одговорне наставнике на првом циклусу студија за зимски семестар школске 2013/14. године истекао избор у звање, те је рјешењем наложено да се за одговорне наставнике и сараднике одреде наставници који испуњавају прописане услове за избор у звање.

Такође, на појединим јавним високошколским установама утврђено је да општи подаци о студентима првог и другог циклуса студија за академску 2013/14. годину, нису били ажурно уписани у матичне књиге, те да у досијеима студената нема пријава за полагање испита на којима су оцјењени негативном оцјеном. Рјешењима је наложено да се у року од 30 до 60 дана отклоне ове неправилности и да се ажурирају матичне књиге и досијеи студената. Инспектори су контролисали и рад студентских парламената на јавним Универзитетима.

У контролама извршеним на приватним универзитетима и приватним високим школама утврђено је да је упис студената извршен у складу са рјешењем Министра просвјете и културе. У односу на одобрене уписне квоте, на приватним универзитетима попуњено је око 34 % слободних мјеста, а на приватним високим школама око 24 % слободних мјеста. Приватне високошколске установе су Министарству просвјете и културе уредно доставиле податке о студентима уписаним у прву годину студија. Прије почетка зимског семестра, приватне

високошколске установе су утврдиле одговорне наставнике и сараднике и утврдиле испитне рокове за академску 2013/14. годину. Прије расписивања конкурса за упис нових студената, утврдиле су висину школарине за све студијске програме.

Комплетна информација о утврђеном чињеничном стању и предузетим мјерама достављена је ресорном Министарству просвјете и културе Републике Српске на увид и евентуално даље поступање.

Област ученичког и студентског стандарда

У установама ученичког стандарда утврђене су неправилности које су се односиле пријем радника у радни однос и доношење незаконитих одлука управних органа. Неправилности утврђене у установама студентског стандарда односиле су се на услове за рад студентског дома; доношење и реализацију годишњег плана и програма рада и вођење прописане евиденције и документације. Просвјетни инспектори су утврдили чињенично стање и предузимали мјере да се неправилности отклоне.

Област образовања одраслих

Инспекцијским прегледима уочени су недостаци код установа које су регистроване за неформално образовање одраслих јер се није водила евиденција и документација у складу са Законом о образовању одраслих.

Просвјетни инспектори су предузимали мјере да се утврђене неправилности отклоне.

Област културе

Просвјетна инспекција је у извјештајном периоду извршила контроле у библиотечкој, позоришној и филмској дјелатности.

У области позоришне и филмске дјелатности извршен је надзор над примјеном Закона о позоришној дјелатности и нису уочени недостаци.

У контролисаним библиотекама утврђене су сљедеће неправилности: нису донесена општа акта библиотека у складу са Законом о библиотечкој дјелатности; не евидентирају се серијске ни монографске публикације у Књиге инвентара; не воде се каталози (лисни ни електронски) и друга материјална евиденција о библиотечкој грађи; радници нису полагали стручни испит, а немају довољно радног стажа да би били ослобођени полагања стручног испита (25 година стажа или 15 година стажа у библиотечкој дјелатности), лица која су полагала стручни библиотечки испит, а нису испуњавала услове за то итд. У контролама извршења рјешења утврђено је да су библиотеке којима су наложене мјере отклониле недостатке.

Област спорта

Највећи проблем у области спорта представља то што су све спортске организације основане као удружења грађана, а надлежни орган није утврдио да ли испуњавају услове за рад. У члану 77. став 2. Закона о спорту прописано је да спортско удружење може обављати спортске дјелатности, ако има обезбијеђен одговарајући простор, односно објекат, одговарајућу опрему и стручни кадар и ако испуњава услове у погледу безбједности спортиста при бављењу спортским активностима, у складу са овим законом и спортским правилима надлежног гранског спортског савеза, али недостаје правилник којим се ближе прописују горе наведени услови. Такође, недостају подзаконска акта: правилник којим се утврђују услови за обављање послова оспособљавања и стручног усавршавања кадрова, начин оспособљавања, организације надлежне за образовање, номенклатуру спортских занимања, звања и друго; правилник којим се утврђује начин вођења евиденције и облик обрасца итд. Проблем у области спорта и примјене Закона о спорту у протеклом периоду је уочен при вршењу обавезних љекарских прегледа спортских организација. У овој области надзора просвјетни инспектори су најчешће дјеловали превентивно, јер нису могли предузимати мјере, због

недостатка прописа. Просвјетна инспекција је информисала Министарство за породицу, омладину и спорт о утврђеном чињеничном стању у области спорта, као и о потреби измјене Закона о спорту и доношења подзаконских аката.

Провјера вјеродостојности диплома

Поред обављања послова редовног инспекцијског надзора просвјетна инспекција је обављала и послове ванредног инспекцијског надзора по иницијативама установа и појединаца, којима су тражене провјере законитости стицања свједочанстава и диплома, одговорала подносиоцима захтјева и обавјештавала друге органе кад су постојали разлози за предузимање мјера за које је тај орган надлежан.

Табела 2. Провјера законитости стицања и издавања диплома - упоредни показатељи

Специфични показатељи	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Провјера вјеродостојности школских исправа у основном образовању					
Број захтјева за провјеру школских исправа	8	2	8	1	3
Број налога за поништење школских исправа	2			1	
Провјера вјеродостојности школских исправа у средњем образовању					
Број захтјева за провјеру школских исправа	442	157	104	133	138
Број налога за поништење школских исправа	81	26	22	1	
Провјера вјеродостојности диплома за област високог образовања					
Број захтјева за провјеру диплома	197	228	49	44	105
Број налога за поништење диплома	4	3	4		
Укупно захтјева за провјеру школских исправа	647	387	161	178	246
Укупно налога за поништење диплома	87	29	25	2	

Просвјетна инспекција је у извјештајном периоду извршила провјеру 246 школских исправа, од тога три свједочанства у основној школи, 138 диплома у средњим школама и 105 диплома на високошколским установама. Просвјетни инспектори су поднијели 26 захтјева за покретање кривичног поступка, због основане сумње да је почињено кривично дјело фалсификовања школских исправа, против лица каја су посједовала дипломе о завршеном образовању, а контролом је утврђено да им образовне установе нису издале те дипломе.

Закључак

Превентивним и корективним дјеловањем инспекције у 2013. години повећан је број уредних контрола, а смањен број неуредних контрола у односу на претходне године. Смањео се и број налога за поништавање школских исправа. Стање у областима надзора се постепено поправља.

Просвјетна инспекција је проширила своје дјеловање у нове области надзора (култура и спорт), а инспектори су настојали да најприје дјелују превентивно како би субјектима контроле дали довољно простора да своје дјелатности ускладе и обављају у складу са законским прописима.

Посебан проблем у раду Просвјетне инспекције представља поништавање рјешења просвјетних инспектора. Министарство поништава рјешења просвјетних инспектора, без јасног законског упоришта за такво поступање и предмет враћа на поновни поступак, што додатно отежава рад просвјетним инспекторима.

Када је обављајући послове инспекцијског надзора у области васпитања и образовања, културе и спорта, просвјетна инспекција, утврдила одређене недоречености и нејасноће у примјени важећих прописа из те области обавјештавала је надлежна Министарства о томе.

У циљу повећања ефикасности рада инспекције и рјешавања нагомиланих проблема у области надзора сматрамо, да би ресорна министарства требала да убрзају поступак за

доношење законских прописа и подзаконских аката који недостају у областима васпитања и образовања, културе и спорта.

Ради стварања предуслова за унапређење инспекцијског надзора и подизање нивоа примјене прописа неопходно је извршити обуку свих просвјетних инспектора, као и пријем инспектора одређених инспекцијских звања којих тренутно нема у Инспекторату, а ријеч је о инспекторима за спорт и инспекторима за културу.

3.13. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА

Основа за информацију о раду за 2013. годину је синтеза анализа и оцјена стања рада кроз кварталне и мјесечне активности инспектора према утврђеним планираним контролама, ванредним контролама, као и упоредни показатељи са извјештајима из предходних година. Информацију чине анализе, коментари и закључци укупних резултата рада инспекције по инспекцијским областима и по инспекторима појединачно, које су табеларно приказане за све инспекције Инспектората (табеле из система).

Активности инспектора у 2013. години су биле усмјерене и према изворима опасности у складу са годишњим добима прољећа, љета, јесени и зиме, припреме и крчења корова за сјетву и појаве шумских пожара у шумским газдинствима и управама, објекта за прераду дрвета, фабрика и складишта боја и лакова, запаљивих течности и гасова и других опасних технолошких процеса у којима може доћи до пожара и експлозија, почетка рада школа, вртића, домова и др. колективних смјештаја и јавних објекта и почетка грејне сезоне и кориштења течних и чврстих енергената.

Контроле су вршене на основу плана процјене ризика и настанка неправилности које су уочене из предходних извјештаја. У складу са областима надзора и креираним листама провјера, према врстама припадајућих објекта/субјекта, а према анализи резултата извршених контрола, дата је процјена ризика као основ за планирање инспекцијских контрола за наредни период.

У децембру је почела акција контрола јавних објекта која је обухватила ноћне клубове, дискотеке, фолкотеке, свадбене салоне, спотрске и културне објекте, биоскопе, хотеле, ресторане, болнице, вртиће и друге објекте у којима се скупља или борави већи број лица, и траје до половине фебруара. За ове контроле донешен је Правилник о техничким нормативима заштите од пожара у објектима намијењеним за јавну употребу у којима се

окупља, борави или ради већи број лица ("Сл.гласник РС"бр.64/13). Акција контрола обухватила је ноћне клубове, дискотеке, фолкотеке, свадбене салоне, спотрске и културне објекте, биоскопе, хотеле, ресторане, болнице, вртиће и друге објекте у којима се скупља или борави већи број лица.

Инспекција је у складу са процјенама ризика, и постојања високе осјетљивости на пожаре одређених категорија шума, и осталих отворених комплекса извршила редовне заједничке контроле у шумским управама и газдинствима, националним парковима, са инспекторима шумарства и ловства.

План / извршење по областима надзора:

	Планиране контроле					Извршене контроле						
	Ефективно			Контроле		Извршене				Неуредне		
	Број инспектора	Фактор ризика	Број сати	Норматив трајања	Број контрола	Извршење контроле	Контрола извршења	Доказ о извршењу	Укупно	Неуредна контрола	Неуредна контрола извршења	Укупно
Услови за обављање дјелатности - противпожарна	0.4	0.05	344	5.5	63	9			9	1		1
Шумарство и пољопривреда	0.32	0.04	275	8.5	32	19	5		24	6	1	7
Остале области надзора - противпожарна	0.08	0.01	69	6.5	11							
Колективно становање	0.4	0.05	344	5.5	63	56	42	1	99	35	1	36
Привредне и ванпривредне дјелатности - противпожарна	6.8	0.85	5,848	6.5	900	677	332	7	1,016	443	12	455

Математички план за 2013. годину износи 1069 прегледа. Према математичком броју извршених 1150 контрола, што чини извршење плана 107,6%. Мјесечни број контрола по инспектору за 2013. године је 12 (према квантитативној анализи основних показатеља о унуташњем инспекцијском надзору инспекција Инспектората у 2013. години).

Због наведених ванредних активности по посебним акцијама, планиране контроле нису извршене по приоритетима дефинисаних области надзора, а у највећој области привредних и ванпривредних дјелатности извршено је више прегледа од планираних, за 28%, како је наведено у предходној табели.

Контроле по наведеним акцијама знатно су утицале на извршење усвојеног плана рада за 2013. годину, а посебно на планиране контроле по областима надзора, иако је генерално годишњи план за 12 мјесеци извршен са 107,6%.

Нумерички показатељи

Инспекцијским надзором 2013. године извршено је 1150 контрола, 763 редовне, 379 контрола извршења и ванредне контроле 8 доказа о извршењу. Акција контрола јавних објеката траје до средине фебруара 2014. године, те ће бити приказане само оне контроле које су урађене закључно са крајем преходне године.

Према извјештајном периоду од 1150 извршених контрола, 499 су неуредне или 43,4%. Донешено је 450 управних мјера, од чега 409 рјешења за отклањање неправилности (цца 1850 наложених мјера), које су се искључиво односиле на неиспуњеност техничких мјера заштите од пожара, проведених обука и периодичних контрола инсталација, средстава и опреме за гашење пожара. Донешено је и 41 забрана због техничких недостатака неспровођења мјера заштите од пожара која непосредно пријете изазивању и ширењу пожара.

Изречена су 42 прекршајна налога и изјављена 1 жалба на рјешење инспектора.

Највећи број контрола је извршен у **области привредних и ванпривредних дјелатности** 1018, или 88,5 %, и у овој области 44,7 % је неуредних контрола. То највећа област са највише субјеката и објеката контрола, у којој је у односу на план извршено 113% контрола. У овој области су и контроле по наведеним акцијама, што је утицало на оволику разлику планираних и извршених контрола.

У области привредних и ванпривредних дјелатности инспектори су пред предстојећу љетну сезону извршили и надзор спровођења мјера заштите од пожара објеката запаљивих течности и гасова, терминала, пунионица плина, складишта, резервоара и станица за снабдијевање горивом моторних возила.

Неуредне контроле се искључиво односе на спровођење мјера заштите од пожара кроз доношење нормативних аката заштите, посједовање потребних сагласности, поштивање одређених техничких норматива, обука, и одржавање средстава и опреме за гашење.

Изражени пропусти непоштивања спровођења мјера заштите од пожара су констатовани код промјене намјене одређених дјелатности у привредним субјектима, које се стављају у употребу без протокола и стручних налаза стања изведених заштита и инсталација (електричних инсталација, громобрана, машинских инсталација загријавања вентилације и климатизације, хидрантских инсталација и инсталација за дојаву и гашење пожара). Посебан проблем представља организовање и спровођење заштите од пожара у објектима са више власника (стамбени и стамбено пословни објекти), искључиво у објектима гдје у складу са Законом о одржавању зграда нису формиране заједнице етажних власника.

Прегледом јавних објеката, посебно ноћних клубова, дискотека и фолкотека, у којима нема сталне контроле броја присутних лица, што у случају инцидентних ситуација (пожара, земљотреса, ремећења јавног реда и мира), а имајући у виду природу и услове специфичног рада ових објеката, неконтролисано броја присутних лица, точења алкохола и узимања других опојних средстава, представља отежано напуштање објекта, стварања панике и дезоријентације са несагледивим посљедицама. У складу са Правилник о техничким нормативима заштите од пожара у објектима намијењеним за јавну употребу у којима се окупља, борави или ради већи број лица ("Сл.гласник РС"бр.64/13) извршене су контроле: јавних објекат колективног становања (борави) 56, јавних објеката у којима ради 677, окупља контролисани број лица 83, окупља неконтролисани број лица (трговачки центри, трговине, домови здравља, ноћни клубови, дискотеке) 200 прегледа.

Закључак

Како је већ наведено, 1150 извршених контрола, или 107,6% генерално није утицало на остварење укупног броја контрола планираних у 2013. године, али су остварене разлике планираних и извршених контрола по областима надзора.

Због великог броја ванредних контрола, проведених акција, а малог броја инспектора, реализација инспекцијских контрола није извршена са дефинисаним планом и опасностима од пожара у складу са годишњим добима и временским приликама и условима који погодују прогресивном развоју пожара.

Неуредне контроле јавних, пословних, трговачких и занатских објеката, комуналних, складишних, објеката у школству, здравству и култури, спортских и административних објеката се односе на архитектонски пожарни инжињеринг, организовање заштите од пожара и спровођење мјера затите у погледу одговорних лица, обука, контрола и испитивања средстава и опреме за гашење пожара, и одржавања инталација и опреме према техничким нормативима и стандардима.

Најчешће неправилности се односе на одређивање одговорних лица (склапање уговора о спровођењу мјера заштите са предузећима за вршење дјелатности заштите од пожара без извршене категоризације), обука, контролног испитивања посебно електричних инсталација. Споро провођење категоризације објеката од стране МУП-а, а у складу са донесеним Правилником о основама, мјерилима и условима за разврставање предузећа и

других правних лица, државних и других органа и предузетника у одговарајуће категорије угрожености од пожара ("Сл.гласник РС" бр.53/13), представља проблем инертног и неблаговременог утврђивања одговарајуће организације службе заштите од пожара у предузећу, те регистрована предузећа за спровођење заштите од пожара склапају уговоре о обављању ових послова, што ствара забуну око одговорности уговорних страна у пружању услуга и спровођењу мјера заштите од пожара као одговорних лица.

Инспекцијским провјерама поред нормативних аката заштите од пожара, одговорних лица, евидентирано је спровођење мјера из законске регулативе, стање електричних и громобранских инсталација (објекти на којима није прописано редовно одржавање, стамбени и помоћни објекти, објекти занатских и услужних дјелатности...), стање димоводима и вентилацијама, техничка неисправност дограђених стамбених јединица на таванским и кровним површинама, техничко и физичко обезбјеђење јавних објеката, трговински промет и кориштење запаљивих течности и гасова (складишни резервоари, пунонице, претакалишта - досљедна примјена законских прописа у погледу локација, криштење и одржавање објеката са запаљивим течностима и гасовима), безбједност ефикасне евакуације у јавним објектима (спортско-културне манифестације, биоскопи, позоришта, дискотеке, ноћни клубови), шумски пожари (неконтролисано палење корова), осјетљивост на пожаре шумских комплекса; проблем техничке опремљености шумских управа и ватрогасних јединица за гашење пожара са прогресивним развојем, обимом и брзим интензитетом ширења.

И даље се перманентно врше контроле јавних објеката у којима се окупља већи број лица и то објеката за свадбе, културне и спортске манифестације, биоскопи, позоришта, ђачки, пензионерски и старачки домови, вртићи, школе и здравствено, бањски и рекреациони комплекси. Како се види из нумеричких показатеља изражен је проблем употребних дозвола и рјешења за обављање дјелатности у складу са предвиђеном намјеном објекта.

Одобрење за обављање дјелатности намјенских објеката и промјени намјене објеката (посебно дискотека, ноћних клубова и фолкотека) потребно издавати искључиво на основу пројектне документације, пројектоване заштите од пожара, потребних сагласности у поступку адаптације и промјене намјене и коначно прибављене употребне дозволе у те сврхе.

Потребно је нагласити да у Републици Српској не постоји сертификована испитна лабораторија за испитивање грађевинских материјала (температура, термодинамика, грађевинарство) у складу са техничким захтјевима за производе, оцјењивање усклађености опште сигурности производа, имајући у виду појаву нових грађевинских материјала, посебно у погледу пожарних карактеристика и испитивања отпорности на пожар према преузетим европским и међународним стандардима, као и важећим ЈУС стандардима.

4. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

1. Од јула 2013. године стекли су се услови за покретање активности издавања Конференцијског тренинг центра у улици Вељка Млађеновића бб, Бања Лука. Наведеној активности је претходило упознавање Владе Републике Српске са Информацијом о издавању у закуп Конференцијског тренинг центра, те давање сагласности на Цјеновник изнајмљивања Конференцијског тренинг центра од стране Владе Републике Српске. Приливи од издавања Конференцијског тренинг центра реализују се у корист рачуна јавних прихода Републике Српске.
2. У 2013. години формирана је Јединица за инплементацију пројекта „Унапређење инвестиционог окружења и институционалног јачања“, а на основу Одлуке Владе Републике Српске о прихватању донаторских средстава Шведске развојне агенције (SIDA) по Пројекту унапређења инвестиционог окружења и институционалног јачања, број 04/1-012-2-2180/12 од 05.09.2012. године. Донаторска средства износе 1.500.000 USD и намијењена су унапређењу инвестиционе климе у Републици Српској, те унапређењу система инспекција.
3. Наставити кадровско и материјално јачање Инспектората.
4. Постојећу организациону структуру ускладити да усвојеним измјенама и допунама Закона о инспекцијама у РС у погледу редефинисаних инспекцијских звања и статуса руководећих службеника.
5. Конституисан је Одбор за инспекцијска питања, који врши координацију активности и процеса између представника послодаваца, синдиката, јединица локалне самоуправе и Владе о питањима од значаја за примјену закона и транспарентности у вршењу инспекцијског надзора.
6. Савјет министара на приједлог Агенције за безбједност хране БиХ, а у сарадњи са Канцеларијом за ветеринарство и надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта усвојио је Правилник о службеним контролама које се спроводе ради верификације поступања у складу са одредбама прописа о храни и храни за животиње, те прописа о здрављу и добробити животиња којим је извршен директан пренос надлежности са нивоа Републике Српске на ниво БиХ.
7. Предузети потребне активности у циљу надоградње информационог система Инспектората, а у складу са одобреним средствима Владе.
8. У наредном периоду је потребно појачати сарадњу са судовима у циљу постизања сврхе кажњавања у прекршајним поступцима, како циљева специјалне, тако и генералне превенције, тј. утицаја на друге да не чине прекршаје.
9. У наредном периоду треба предузети одређене активности у циљу реорганизације инспекцијског система Републике Српске, значи да би требало размишљати о укидању дуалног инспекцијског надзора, а надзор, односно контролни систем свести на републички ниво. Наведено, захтијева низ активности, од измјене прописа који регулишу инспекцијски надзор, до преузимања инспектора који послове инспекцијског надзора обављају на нивоу јединица локалне самоуправе и регулисања њиховог радно-правног статуса, ради веће ефикасности контролног система.

10. Иницирати доношење неопходних закона, односно измјена и допуна закона и подзаконских аката чије је доношење предвиђено законом, а све у циљу боље примјењивости у пракси.